

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

===000===

**ແຜນຄຸ້ມຄອງຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫິນໜາມໜໍ່
(Hin Namno Co-Management Plan)**

ເດືອນ ມີນາ 2010

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ
===000===

ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ກົມປ່າໄມ້

ເລກທີ..... ວັນທີ.....

ມະຕິຕົກລົງ

ກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ແຜນຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

- ອີງຕາມແຜນຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ຮອດ ປີ 2020.
- ອີງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 04/ສພຊ, ລົງວັນທີ 24/12/2007
- ອີງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າ, ສະບັບເລກທີ 07/ສພຊ, ລົງວັນທີ 24/12/2007.

ທີມງານວິຊາການປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການ ຈາກອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ (IUCN) ໄດ້ຮ່ວມກັນຂຽນແຜນຈັດສັນຈັດສັນ ສະບັບ ນີ້ຂຶ້ນ ຮ່ວມກັບຂະແໜງການຕ່າງໆ ຂອງເມືອງ ບົວລະພາ, ແຂວງ ຄຳມ່ວນ, ຫົວໜ້າເຂດກຸ່ມບ້ານ ແລະ ຊາວບ້ານອ້ອມຂ້າງ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່.

ແຜນຈັດສັນສະບັບນີ້ ໄດ້ມີການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ເຫັນດີໃນກອງປະຊຸມທົບທວນແຜນຄັ້ງສຸດທ້າຍທີ່ ເມືອງບົວລະພາ ໃນວັນທີ 15-16 ເດືອນ ກັນຍາ ປີ 2009 ແລະ ຮັບຮອງຢູ່ຂັ້ນ ແຂວງ ວັນທີ 26 - 27 ເດືອນ ຕຸລາ ປີ 2009. ແຜນຈັດສັນສະບັບນີ້ ເປັນເອກະສານອ້າງອີງ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຈັດສັນປ່າ ສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງ ແຜນການດັ່ງກ່າວ ຈະໄດ້ນຳໄປຜັນຂະຫຍາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຕົວຈິງ.

ດັ່ງນັ້ນ, ກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຈຶ່ງໄດ້ເຫັນດີຮັບຮອງເອົາແຜນຈັດສັນສະບັບ ນີ້ ແລະ ມີຜົນສັກສິດນັບແຕ່ມີລົງລາຍເຊັນ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ທີ່ວຽງຈັນ, ວັນທີ.....
ຫົວໜ້າ ກົມປ່າໄມ້

ບົດນຳ

ແຜນການຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (Co-Management Plan) ແມ່ນຮູບແບບການວາງແຜນຍຸດທະສາດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ມີການພັດທະນາຂຶ້ນ ເຊິ່ງມີການວາງແຜນຮ່ວມກັນ ໂດຍຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍອັນດຽວກັນ, ທຸກພາກສ່ວນມີພາລະບົດບາດ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ພາຍໃຕ້ຂະບວນການທີ່ປອດໃສ. ການພັດທະນາແຜນຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜີ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ສະບັບນີ້ ໄດ້ຜ່ານຂະບວນການປຶກສາຫາລືກັບຫຼາຍຂະແໜງການ ແລະ ພາກ ສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຂັ້ນເມືອງ, ຂັ້ນແຂວງ, ເຂດກຸ່ມບ້ານພັດທະນາ ແລະ ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ.

ແຜນການຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຖືວ່າເປັນວຽກໃໝ່ ສຳລັບ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງຜ່ານມາຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີແຜນຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງໃດ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ແລະ ທີ່ເປັນຮູບປະທຳທີ່ຈັດຕັ້ງໄດ້ ສຳລັບການຈັດສັນ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດໃນ ສປປ ລາວ. ໂດຍສະເພາະ ແຜນຈັດສັນ ທີ່ມີລັກສະນະກະທັດຮັດ, ເລັງໃສ່ຜູ້ຈະປະຕິບັດແຜນໃນທ້ອງຖິ່ນ ບົນພື້ນຖານການຕອບຮັບກັບສະພາບຂອງປະເທດ ພາຍໃຕ້ ຂໍ້ຈຳກັດ ດ້ານພະນັກງານ ແລະ ຄວາມສາມາດດ້ານການເງິນ. ເປົ້າໝາຍສຸດທ້າຍຂອງ ການຂຽນແຜນສະບັບນີ້ ແມ່ນແນໃສ່ຫຼັກຄວາມຍືນຍົງຂອງການຄຸ້ມຄອງ ໂດຍໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຂອງທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຮັບຜິດຊອບ, ເລັງໃສ່ ການສ້າງຄົນໃນພື້ນທີ່ ພ້ອມທັງສ້າງໃຫ້ມີກິນໄກການເງິນຍືນຍົງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນແຜນດັ່ງກ່າວ. ສະນັ້ນ, ແຜນຈັດສັນສະບັບນີ້ເປັນເອກະສານອ້າງອີງ ໃນການຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜີ້ ໂດຍຈະໄດ້ນຳໄປຜັນຂະຫຍາຍໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຕົວຈິງ. ແຜນຈັດສັນສະບັບນີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການທົບທວນ ແລະ ປັບປຸງທຸກໆ 5 ປີ ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ.

ທີມງານວິຊາການຂຽນແຜນຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜີ້	
ໄພວັນ ເພຍປະລັດ	ອົງການ IUCN ປະຈຳ ສປປ ລາວ
ສິສິມພອນ ສຸດທິຈັກ	ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜີ້, ແຂວງຄຳມ່ວນ
ອະນຸພາບ ຈັນທະລາວົງ	ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້
ຈັນທອນ ໄພພິໄຕ	ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້
ບຸນເພັງ ໄຊຍະສິນ	ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້
ວິລະສິນ ສະພັງທອງ	ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້
ຫອມຄຳ ໄຊໂກສິພິນິດ	ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜີ້, ແຂວງຄຳມ່ວນ
ທະນູສອນ ຫອມໄຊສິມບັດ	ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜີ້, ເມືອງບົວລະພາ
ແສງຈັນ ສີສຸມັງ	ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜີ້, ເມືອງບົວລະພາ

ທີມງານວິຊາການ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ມາຍັງບັນດາ ທ່ານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທຸກຂັ້ນ ທີ່ໃຫ້ການຮ່ວມມື ໂດຍການຊີ້ນຳ ຂອງຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳໂຄງການຂັ້ນແຂວງ ຂອງ ທ່ານ ສິລາ ຈັນທະລາວົງ ຮອງຫົວໜ້າຂະແໜງ ປ່າໄມ້ແຂວງຄຳມ່ວນ, ທ່ານ ຄຳໝັ້ນ ສິປະເສີດ ຫົວໜ້າ ຫ້ອງການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງບົວລະພາ, ທ່ານ ບົວຜັນ ພັນທະວົງ ແລະ ທ່ານ ສະຫວັນ ຈັນທະກຸມມານ ຫົວໜ້າ ແລະ ຮອງ ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້. ທ່ານ ນ. ລັດສະໄໝ ສິລາວົງ ຜູ້ຕາງໜ້າ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ (IUCN) ແລະ ທ່ານ ຊິງ ເຈີຈະລິຈາ ຜູ້ປະສານງານປ່າສະຫງວນຂອງອົງການ IUCN ສປປ ລາວ ແລະ ທ່ານ ອຸປະສາດ ສຸລິຍະ. ພ້ອມທັງຫົວໜ້າກຸ່ມບ້ານ/ຊາວບ້ານທີ່ຢູ່ອ້ອມຂ້າງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜີ້ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ສະໜັບສະໜູນ (ກອງທຶນປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ສປປ ລາວ, ອົງການ IUCN ແລະ ອົງການ UNESCO).

ສາລະບານ

	ເນື້ອໃນ	ໜ້າທີ
I.	ພາກສະເໜີ.....	8
	1.1 ແນວຄວາມຄິດຂອງການຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.....	8
	1.2 ຈຸດປະສົງຂອງການສ້າງຕັ້ງປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່	9
	1.3 ການພັດທະນາແຜນ.....	9
	1.4 ຄະນະບໍລິຫານ ແລະ ສະພາບໍລິຫານ.....	10
II.	ທີ່ຕັ້ງ ແລະ ຄວາມເປັນມາ.....	12
	2.1 ດ້ານທີ່ຕັ້ງ.....	12
	2.2 ການຄົ້ນຄວ້າຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ການສື່ສານ.....	12
	2.3 ລັກສະນະ ພູມສັນຖານ.....	12
	2.4 ຊົນເຜົ່າ ແລະ ປະຊາກອນ.....	14
	2.5 ວັດທະນາທຳ ແລະ ການເຊື່ອຖື.....	15
	2.6 ການດຳລົງຊີວິດ.....	16
	2.7 ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.....	16
	2.8 ຊີວະນາໆພັນ.....	17
	2.8.1 ດ້ານພືດ.....	17
	2.8.2 ດ້ານສັດປ່າ.....	18
	2.8.3 ເຂດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານການອະນຸລັກ.....	18
	2.9 ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ.....	21
	2.10 ທ່າແຮງໃນການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່.....	21
	2.11 ໂຄງການຕ່າງໆທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານປ່າສະຫງວນ.....	21
	2.12 ຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດສັນ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	22
III.	ອົງປະກອບຫຼັກຂອງການຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.....	23
	3.1 ພາລະບົດບາດຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆ.....	23
	3.1.1 ຂັ້ນບ້ານ: ປ່າໄມ້ບ້ານ.....	23
	3.1.2 ຂັ້ນເຂດ: ຫ້ອງການຍ່ອຍພາກສະໜາມ.....	23
	3.1.3 ຂັ້ນເມືອງ: ຫ້ອງການພາກສະໜາມ.....	24
	3.1.4 ຂັ້ນແຂວງ: ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ.....	25

3.2	ເຄື່ອນຂ່າຍ ການປະສານງານ.....	25
3.2.1	ເຄື່ອນຂ່າຍປະສານງານຂັ້ນບ້ານ.....	25
3.2.2	ເຄື່ອນຂ່າຍປະສານງານຂັ້ນເຂດ.....	25
3.2.3	ເຄື່ອນຂ່າຍປະສານງານຂັ້ນເມືອງ.....	26
3.2.4	ເຄື່ອນຂ່າຍປະສານງານກັບພາກສ່ວນອື່ນໆ.....	26
3.2.4	ເຄື່ອນຂ່າຍປະສານງານກັບພາກສ່ວນອື່ນໆ.....	26
3.3	ການປູກຈິດສຳນິກ.....	27
3.3.1	ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ.....	27
3.3.2	ອຸປະກອນ ແລະ ຮູບແບບ.....	27
3.3.3	ການພັດທະນາອຸປະກອນການປູກຈິດສຳນິກ.....	28
3.3.4	ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.....	29
3.4	ການຈັດແບ່ງເຂດ.....	29
3.4.1	ເຂດເພື່ອການອະນຸລັກ.....	30
3.4.2	ເຂດເພື່ອການຄຸ້ມຄອງທົ່ວໄປ.....	31
3.5	ການລາດຕະເວນ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ.....	34
3.5.1	ທີມງານລາດຕະເວນ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ.....	34
3.5.2	ການລາດຕະເວນ.....	35
3.5.3	ການຕິດຕາມກວດກາ.....	35
3.5.4	ອຸປະກອນພາກສະໜາມ.....	36
3.6	ການສຳຫຼວດ ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ.....	37
3.7	ການໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍ.....	38
3.8	ຖານຂໍ້ມູນກວດກາຕິດຕາມ.....	39
IV.	ອົງປະກອບສະໜັບສະໜູນ ການຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.....	39
4.1	ຫ້ອງການ ແລະ ບຸກຄະລະກອນ.....	39
4.1.1	ຫ້ອງການ.....	39
4.1.2	ໜ່ວຍງານ ແລະ ວິຊາການ.....	40
4.1.3	ຍຸດທະສາດການບັນຈຸພະນັກງານ.....	43
4.1.4	ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການໃນການຝຶກອົບຮົມ.....	43
4.1.5	ວິທີການຝຶກ.....	43
4.1.6	ການສ້າງສິ່ງຈູງໃຈ.....	44
4.2	ພາຫະນະ ແລະ ອຸປະກອນ.....	44
4.3	ການດຳເນີນການ.....	45

4.3.1	ໜ້າວຽກລວມຂອງຫ້ອງການ.....	45
4.3.2	ການປະຈຳການ.....	45
4.3.3	ການປະຊຸມ.....	45
4.3.4	ການລາຍງານ.....	46
4.4	ການຄຸ້ມຄອງພາຫະນະ ແລະ ອຸປະກອນ.....	46
4.5	ລະບົບການເກັບມ້ຽນຂໍ້ມູນ.....	46
4.6	ດ້ານການເງິນ.....	47
4.7	ກິນໄກ/ກິນລະຍຸດການເງິນຍືນຍົງ.....	47
4.7.1	ການກຳນົດແຫຼ່ງທຶນ.....	49
4.7.2	ກິນໄກໃນການລະດົມທຶນ.....	49
4.7.3	ພັນທະເພື່ອການອະນຸລັກ.....	50
4.7.4	ລະບົບການຄຸ້ມຄອງການເງິນ.....	51
4.8	ຄາດຄະເນງົບປະມານ.....	52
4.9	ການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່.....	52
4.9.1	ໂຄງການ ຮູບແບບອະນຸລັກຄຽງຄູກັບການພັດທະນາ (ICAD).....	52
4.9.2	ບາງກິດຈະກຳພັດທະນາທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້.....	53
4.9.3	ຍຸດທະສາດການລະດົມໂຄງການສົມທົບ.....	56
5.	ຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນ.....	56
	ເອກະສານອ້າງອີງ.....	58

ເອກະສານແນບທ້າຍ

ແຜນທີ່ 1.	ທີ່ຕັ້ງຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	13
ແຜນທີ່ 2.	ແຜນທີ່ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	59
ແຜນທີ່ 3.	ທີ່ຕັ້ງຂອງບ້ານ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	60
ແຜນທີ່ 4.	ເຂດທີ່ສຳຄັນຕ່າງໆ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	61
ແຜນທີ່ 5.	ການກຳນົດເຂດ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	62

ຕາຕະລາງ

ເນື້ອໃນ	ໜ້າທີ
1. ໜ້າວຽກບຸລິມະສິດຂອງແຜນຈັດສັນ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	10
2. ຄະນະບໍລິຫານ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	11
3. ສະພາບໍລິຫານປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	11
4. ລາຍຊື່ບ້ານ, ເຂດ ແລະ ພື້ນລະມືອງ.....	14
5. ລາຍຊື່ລືງທີ່ພົບຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	20
6. ກິດຈະກຳການບູກຈິດສຳນິກ.....	28
7. ບາງກິດຈະກຳຫຼັກ ທີ່ຫ້າມ ແລະ ອະນຸຍາດໄດ້ໃນແຕ່ລະເຂດ.....	32
8. ພາກສ່ວນ ແລະ ຈຳນວນ ການປະກອບທີມງານເຂດ.....	35
9. ອຸປະກອນຈຳເປັນໃນການລົງພາກສະໜາມ.....	36
10. ແຜນເວລາ ການລາດຕະເວນ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ.....	36
11. ຫົວຂໍ້ການສຳຫຼວດ ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາທີ່ໜ້າສົນໃຈ.....	37
12. ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຜົນ.....	39
13. ຂັ້ນລະດັບຂອງຫ້ອງການ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	39
14. ຕຳແໜ່ງ ແລະ ຈຳນວນພະນັກງານ ປະຈຳຂັ້ນແຂວງ.....	40
15. ຕຳແໜ່ງ ແລະ ຈຳນວນພະນັກງານ ຫ້ອງການພາກສະໜາມ.....	40
16. ໜ່ວຍງານຕ່າງໆຂອງຫ້ອງການພາກສະໜາມ.....	41
17. ໜ່ວຍງານຍ່ອຍ ຕ່າງໆຂອງ ຫ້ອງການພາກສະໜາມ.....	41
18. ຕຳແໜ່ງ ແລະ ໜ່ວຍງານ ຫ້ອງການຍ່ອຍພາກສະໜາມ.....	42
19. ແຜນການຂະຫຍາຍວິຊາການ ປະຈຳເຂດຍ່ອຍ.....	42
20. ຫົວຂໍ້ເງື່ອນໄຂການປະເມີນພະນັກງານ.....	43
21. ພາຫະນະ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ຕ້ອງການ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ.....	44
22. ກຳນົດແຫຼ່ງທຶນຕ່າງໆທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກພາຍໃນ.....	48
23. ກຳນົດແຫຼ່ງທຶນຕ່າງໆທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກພາຍນອກ.....	49
24. ລາຍລະອຽດການຄາດະເນການເສຍພັນທະເພື່ອການອະນຸລັກ.....	54
25. ສັງລວມທ່າແຮງການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ເຂດແຕ່ລະເຂດ.....	56
26. ສັງລວມກອບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຈັດສັນ.....	58
27. ບັນຊີສັດປ່າທີ່ສຳຄັນ ໃນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.....	63

I. ພາກສະເໜີ

ເພື່ອຄວາມກະທັດຮັດ, ສະດວກ ແລະ ງ່າຍ ໃນການນຳໃຊ້ແຜນຈັດສັນ ຂອງພະນັກງານ ທ້ອງຖິ່ນ ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຂວງ ແຜນການຈັດສັນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (Co-Management Plan) ສະບັບນີ້ ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນຮ່າງແຜນວຽກຍຸດທະສາດໃນການຈັດສັນພື້ນທີ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ. ແຜນຈັດສັນນີ້ ໂດຍບໍ່ໄດ້ສະແດງຂໍ້ມູນສະໜັບສະໜູນລະອຽດເທົ່າທີ່ຄວນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເນັ້ນ ທາງດ້ານວິທະຍາສາດຫຼາຍ. ເຊິ່ງໃນຕໍ່ໜ້າ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ຕ້ອງມີແຜນແມ່ບົດຂອງປ່າສະຫງວນ ຫີນໜາມໜໍ່ ແລະ ແຜນຈັດສັນສະເພາະດ້ານ ເຊັ່ນ: ແຜນຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ.

ແຜນຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ລວມມີ 4 ພາກ, ເນື້ອໃນຫຼັກຂອງ ແຜນຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໄດ້ລວມ ຢູ່ໃນ ພາກທີ III, ສ່ວນພາກ ອື່ນໆ ແມ່ນເປັນພາກ ສະໜັບສະໜູນແຜນການຈັດສັນສະບັບນີ້. ໜ້າວຽກຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນແຜນຈັດສັນສະບັບນີ້ ເຊິ່ງບາງໜ້າວຽກ ແລະ ລາຍການອາດຈະຈຳເປັນ ແລະ ຮີບດ່ວນກວ່າ. ສະນັ້ນ, ລຳດັບບູລິມະສິດ ຈຶ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ ເພື່ອສະດວກ ໃນການຜັນຂະຫຍາຍ.

ລະດັບກິດຈະກຳ ທີ່ເປັນບູລິມະສິດ ໄດ້ຈັດເປັນ 3 ລະດັບ ຄື:

- 1 = ສູງ (ຈຳເປັນ ຕ້ອງໄດ້ເລີ່ມ ຫຼື ຈັດໃຫ້ມີ ພາຍໃນ 3 ປີ)
- 2 = ກາງ (ຕ້ອງຈັດໃຫ້ມີ ພາຍໃນ 5 ປີ)
- 3 = ຕ່ຳ (ອາດຈະຈັດໃຫ້ມີ ພາຍໃນ 10 ປີ ຫຼື ຫຼາຍກວ່ານັ້ນ)

ການກຳນົດບູລິມະສິດນີ້ອາດມີການປ່ຽນແປງ ໂດຍຂຶ້ນກັບຄວາມສາມາດ ດ້ານການເງິນ, ຂັບພະຍາ ກອນມະນຸດ ແລະ ຄວາມເໝາະສົມອື່ນໆ.

ຈຸດປະສົງຂອງການພັດທະນາ ແຜນຈັດສັນສະບັບນີ້ ແມ່ນເພື່ອເປັນຍຸດທະສາດໃນການຈັດສັນ ປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ໃຫ້ເປັນລະບົບ, ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການຜັນຂະຫຍາຍ, ເພື່ອສ້າງໃຫ້ມີຮູບແບບ ກົນໄກຄຸ້ມຄອງການຈັດສັນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ບົນພື້ນຖານຄວາມເປັນເອກະພາບຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນລະດັບບ້ານ, ເມືອງ ແລະ ແຂວງ. ໂດຍຮັບປະກັນ ດ້ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ມີປະສິດ ທິພາບ ແລະ ໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດແກ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ທັງໃນ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຈຳເປັນ ຕ້ອງໄດ້ສັ່ງຊາຈຸດປະສົງຂອງການອະນຸລັກ ກັບການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງຊາວບ້ານທີ່ຢູ່ໃກ້ປ່າ ສະຫງວນດັ່ງກ່າວ. ພ້ອມນັ້ນ, ເອກະສານສະບັບນີ້ເປັນເອກະສານອ້າງອີງໃນ ການລະດົມທຶນຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກແຫຼ່ງອື່ນໆ ທີ່ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈ.

1.1 ແນວຄວາມຄິດຂອງການຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

ການຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນການວາງແຜນຮ່ວມກັນ ແລະ ການຮ່ວມມືຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ລວມທັງການຕັດສິນບັນຫາຮ່ວມກັນ ຂອງທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍມີຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍ

ອັນດຽວກັນ. ທຸກພາກສ່ວນ ມີພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ ພ້ອມທັງມີຄວາມປອດ ໃສ ແລະ ມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ.

1.2 ຈຸດປະສົງຂອງການສ້າງຕັ້ງປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່

ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ຖືວ່າເປັນແຫ່ງດຽວທີ່ມີຄວາມໂດດເດັ່ນ ທາງດ້ານພູມ ສັນຖານ, ທິວທັດທຳມະຊາດ ຜາຫີນ ແລະ ຄຸນຄ່າທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ. ໂດຍອີງຕາມດຳລັດ 164/ນຍ, ປ່າສະຫງວນແຫ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ໂດຍມີ 3 ຈຸດປະສົງຫຼັກ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ເພື່ອປົກປັກຮັກສາຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຄຸນຄ່າຂອງທຳມະຊາດ, ໂດຍສະເພາະ ທາງ ດ້ານຊີວະນາໆພັນ ປ່າໄມ້, ພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າຕ່າງໆ.
2. ເປັນບ່ອນສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ, ຮັກສາເອກະລັກທາງວັດທະນາທຳ ແລະ ເພື່ອການທ່ອງທ່ຽວ.
3. ເພື່ອຮັບປະກັນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຂອງຊາວບ້ານ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ດັ່ງນັ້ນ, ກິດຈະກຳການພັດທະນາໃດໆ ທີ່ອາດມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ເຂດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ຄວນໄດ້ຮັບ ອະນຸຍາດ ຍົກເວັ້ນ ໄດ້ມີການອະນຸມັດ ຈາກສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ – ໂດຍພິຈາລະນາ ຜ່ານຂັ້ນຕອນການສຶກສາຜົນກະທົບຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີບົດວິພາກເສດຖະກິດ ເຕັກນິກ ຢ່າງລະອຽດ ກ່ຽວກັບຜົນໄດ້ຜົນເສຍ. ພ້ອມທັງມີມາດຕະການໃນການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ອັນເປັນທີ່ອອມຮັບໄດ້ ຕາມມາດຖານການປະເມີນຜົນສິ່ງແວດລ້ອມຂອງສາກົນ.

ການໃຊ້ມາດຕະການຕ່າງໆ ທາງກົດໝາຍ ແມ່ນອີງໃສ່ດຳລັດ 164/ນຍ ປີ 1993, ລະບຽບການ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ສະບັບ ປັບປຸງ ປີ 2009 ໂດຍຜັນຂະຫຍາຍຈາກ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ປ່າໄມ້ ສະບັບປັບປຸງໃໝ່ ເລກທີ 04/ສພຊ, ລົງວັນທີ 24/12/2007 ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າ, ສະບັບເລກທີ 07/ສພຊ, ລົງວັນທີ 24/12/2007.

1.3 ການພັດທະນາແຜນຈັດສັນ

ແຜນຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມສະບັບນີ້ ໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທຸກພາກສ່ວນ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນລະດັບ ເມືອງ, ແຂວງ, ລວມມີ ຜູ້ຕາງ ໜ້າເຂດກຸ່ມບ້ານພັດທະນາ ແລະ ຊາວບ້ານອ້ອມຂ້າງປ່າສະຫງວນ. ໃນນັ້ນ, ວິຊາການ ຈາກສູນກາງ (ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນ ປ່າໄມ້/ກົມປ່າໄມ້) ກໍ່ໄດ້ມີການປະກອບສ່ວນໃນການພັດທະນາແຜນດັ່ງກ່າວ.

ແຜນການ ຈັດສັນສະບັບນີ້ ອາດມີການທົບທວນທຸກໆ 5 ປີ ເພື່ອປັບປຸງແກ້ໄຂ ໃຫ້ແທດເໝາະ ກັບ ສະພາບຕົວຈິງ ໂດຍຮ່ວມກັບທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຂໍ້ມູນ, ຜົນການປະເມີນ ແລະ ບົດຮຽນ ທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ໃນການປະຕິບັດ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນ ເພື່ອຊ່ວຍໃນ ການພັດທະນາແຜນຈັດສັນສະບັບນີ້ໃຫ້ສອດຄ່ອງຫຼິ້ນຢູ່ຂຶ້ນ.

ຕາຕະລາງ 1. ໜ້າວຽກບູລິມະສິດຂອງແຜນຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່

ໜ້າວຽກຫຼັກ	ໄລຍະສັ້ນ	ໄລຍະກາງ	ໄລຍະຍາວ
	< 3 ປີ	< 5 ປີ	> 5 ປີ
ກໍ່ສ້າງພະນັກງານ ໂດຍສະເພາະ ໜ່ວຍລາດຕະເວນເຂດ (1)	✓	✓	-
ປູກຈິດສຳນຶກ ຊາວບ້ານ (1) ແລະ ໂຮງຮຽນ (2)	✓	-	-
ກໍ່ສ້າງ ແລະ ປັບປຸງເຄືອຂ່າຍປະສານງານ (2)	✓	-	-
ກວດກາຕິດຕາມ ແລະ ລາດຕະເວນ (1)	✓	-	-
ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ (1)	✓	-	-
ກໍ່ສ້າງຫ້ອງການ ພາກສະໜາມ ແລະ ຫ້ອງການເຂດຍ່ອຍ (1)	✓	-	-
ພັດທະນາແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວ (1)	✓	-	-
ພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວບ້ານ (2)	ສຳຫຼວດ	✓	-
ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ (3)	ສຳຫຼວດ	✓	-
ການປັກຫຼັກໝາຍ (ສຳເລັດແລ້ວ 106) ອາດສືບຕໍ່ (3)		✓	-
ການຕິດຕັ້ງປ້າຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຂໍ້ຫ້າມຕ່າງໆ (2)	✓		
ປະຕິບັດກົນໄກການເງິນຍືນຍົງ	✓	✓	-
ອື່ນໆ ລວມທັງການຮ່ວມມືກັບ ສສ ຫວຽດນາມ	ປຶກສາຫາລື	✓	-

ໝາຍເຫດ: ✓ ເລີ່ມຕົ້ນ, - ສືບຕໍ່ປັບປຸງເທົ່າທີ່ຈຳເປັນ

1.4 ຄະນະບໍລິຫານ ແລະ ສະພາບໍລິຫານ

ໃນແຜນຈັດສັນສະບັບນີ້ ໄດ້ກຳນົດ ມີ 2 ພາກສ່ວນ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການຈັດສັນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຊີ້ນຳການຕັ້ງປະຕິບັດຂອງແຜນດັ່ງກ່າວ ຄື: ຄະນະບໍລິຫານ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ແລະ ສະພາບໍລິຫານປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່. ຄະນະບໍລິຫານ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນຂະແໜງການທີ່ມີໜ້າວຽກພົວພັນໂດຍກົງ ກັບວຽກງານປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ເປັນຜູ້ຊ່ວຍຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່. ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ເປັນເຈົ້າພາບທຸກໆການປຶກສາຫາລື ວຽກງານການຈັດສັນ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່. ສ່ວນສະພາບໍລິຫານ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນພາກສ່ວນຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພາຍໃນເມືອງ ບົວລະພາ ແລະ ແຂວງ ຄຳມ່ວນ ເຊິ່ງສະພາບໍລິຫານນີ້ ເປັນຜູ້ໃຫ້ການຊີ້ນຳທິດທາງ ແລະ ແນວທາງການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ພາກສ່ວນດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການປຶກສາຫາລື ຫຼື ວາງແຜນວຽກງານການຈັດສັນ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ເປັນບາງຄັ້ງຄາວ. ໃນແຕ່ລະພາກສ່ວນທີ່ເປັນ ສະມາຊິກຂອງຄະນະ ຫຼື ສະພາຕ້ອງໄດ້ກຳນົດ ໃຫ້ມີພະນັກງານຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ວຽກງານນີ້ ໂດຍກົງ ເພື່ອຮັບຜິດຊອບ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການປຶກສາຫາລື ຫຼື ວາງແຜນ ກ່ຽວກັບວຽກງານການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ຕາມການເຊື່ອເຊັນ.

ຕາຕະລາງ 2. ຄະນະບໍລິຫານ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່

ພາກສ່ວນຂອງສະມາຊິກ	ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ເບີໂທຕິດຕໍ່
1. ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳ ແຂວງຄຳມ່ວນ	
2. ຂະແໜງ ປ່າໄມ້ ແຂວງ ຄຳມ່ວນ	
3. ກອງກວດກາປ່າໄມ້ ແຂວງ ຄຳມ່ວນ	
4. ຫ້ອງການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ ບົວລະພາ	
5. ຫ້ອງການ ພາກສະໜາມ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່	
6. ຜູ້ຕາງໜ້າເຂດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ຂຶ້ນກັບແຕ່ລະກໍລະນີ)	

ຕາຕະລາງ 3. ສະພາບໍລິຫານ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່

ພາກສ່ວນຂອງສະມາຊິກ	ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ເບີໂທຕິດຕໍ່
1. ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ ຄຳມ່ວນ	
2. ຫ້ອງການປົກຄອງ ເມືອງ ບົວລະພາ	
3. ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ສູນກາງ	
4. ຫ້ອງການ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ ຫຼີ ເມືອງ ບົວລະພາ	
5. ຫ້ອງການ ປກຊ ເມືອງ ບົວລະພາ	
6. ຫ້ອງການ ປກສ ເມືອງ ບົວລະພາ	
7. ຫ້ອງການ ສະຫະພັນແມ່ຍິງ ເມືອງ ບົວລະພາ	
8. ຫ້ອງການ ຊາວໜຸ່ມ ເມືອງ ບົວລະພາ	
9. ຫ້ອງການ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເມືອງ ບົວລະພາ	
10. ຫ້ອງການ ສຶກສາ ເມືອງ ບົວລະພາ	
11. ຫ້ອງການ ສາທາ ເມືອງ ບົວລະພາ	
12. ຫ້ອງການ ວັດທະນາທຳ ເມືອງ ບົວລະພາ	
13. ຫ້ອງການ ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ເມືອງ ບົວລະພາ	
14. ຫ້ອງການ ໄຟຟ້າ ເມືອງ ບົວລະພາ	
15. ຫ້ອງການ ອຸດສາຫະກຳ ເມືອງ ບົວລະພາ	
16. ຫ້ອງການ ທີ່ດິນ ເມືອງ ບົວລະພາ	
17. ຫ້ອງການ ຍຸດຕິທຳ ເມືອງ ບົວລະພາ	
18. ຫ້ອງການ ການເງິນ ເມືອງ ບົວລະພາ	
19. ຫ້ອງການ ແນວໂຮມ ເມືອງ ບົວລະພາ	

ສ່ວນຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ຄວນຈັດໃຫ້ມີ ເພື່ອເປັນຄະນະ ປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບວຽກງານພົວພັນກັບສາກົນ ຂອງທີ່ພົວພັນກັບຫີນໜາມໜໍ່ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດພື້ນທີ່ມໍລະດົກໂລກ (ຖ້າປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ໄດ້ ເຂົ້າຢູ່ໃນບັນຊີມໍລະດົກໂລກ).

II. ທີ່ຕັ້ງ ແລະ ຄວາມເປັນມາ

2.1 ດ້ານທີ່ຕັ້ງ

ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ ເມືອງບົວລະພາ ມີເນື້ອທີ່ 82,000 ຮຕ, ມີ ເສັ້ນຂະໜານ (Lat 17° 15 17° 40) ແລະ ເສັ້ນແວງ (Lon 105° 43 105° 09). ແຜນທີ່ 1. ໄດ້ສະແດງ ພື້ນທີ່ໃນ ຂົງເຂດທີ່ຕັ້ງຂອງປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ແລະ ເລກລະຫັດແຜນທີ່ ຕາມມາດຕາ ສ່ວນ 1:100,000 ມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

E - 48 - 92	E - 48 - 93
E - 48 -104	E - 48 -105

2.2 ການຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ

ເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມ ໃນການເຂົ້າເຂດປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນ ລະດູຝົນ ໂດຍສະເພາະ ເຂດ ການເຂົ້າຫາເຂດໜອງມ້າ ແລະ ເຂດທັບລາວ. ສ່ວນການເຂົ້າຫາເຂດ ບ້ານດູ, ຫລັງຄັງ ແລະ ຄະຍູ ແມ່ນສະດວກກວ່າເຂດອື່ນໆ. ສ່ວນໃນລະດູຝົນ ສາມາດໃຊ້ການເດີນທາງ ດ້ວຍເຮືອໄດ້. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ ເສັ້ນທາງຈາກເມືອງບົວລະພາ ຫາເຂດຫລັງຄັງ ພວມມີການປັບປຸງ ແລະ ຖ້າສຳເລັດ ລວມທັງຂົວຂ້າມນ້ຳປາກພະນັງ ຈະເຮັດໃຫ້ການເດີນທາງເຂົ້າເຂດດັ່ງກ່າວສະດວກດີ ຂຶ້ນ. ເສັ້ນທາງເຂົ້າຫາເຂດບ້ານໜອງປັງແມ່ນບໍ່ໄກເທົ່າໃດ ແຕ່ໃນລະດູຝົນກໍ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ, ເສັ້ນທາງ ສ່ວນຫຼາຍ ຖືກຕັດຂາດ ຍ້ອນບໍ່ມີ ຂົວຂ້າມນ້ຳທີ່ຖາວອນ. ພ້ອມນັ້ນ, ການສື່ສານ ທາງໂທລະສັບມີຖື ແມ່ນໃຊ້ໄດ້ບາງເຂດເທົ່ານັ້ນ ໂດຍສະເພາະ ເຂດ ບ້ານດູ ແລະ ຫລັງຄັງ. ການຄົມມະນາຄົມ ແລະ ສື່ສານລະຫວ່າງເຂດອາດຈະສະດວກຫຍິ່ງຂຶ້ນ ໃນອະນາຄົດ.

2.3 ລັກສະນະ ພູມສັນຖານ

ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັບປ່າສະຫງວນເຂດອື່ນໆ ເພາະ ເປັນຜາຫີນ ເຊິ່ງເປັນອຸປະສັກຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການຢ່າງລາດຕະເວນ ລວມທັງການ ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ຕ່າງໆ. ແຕ່ຜາຫີນນີ້ບໍ່ແມ່ນຜາຫີນຫົວໂລ້ນ ສ່ວນຫຼາຍຈະປົກຫຸ້ມດ້ວຍປ່າໄມ້ ໂດຍສະ ເພາະຢູ່ລະດັບກາງຫລຸ່ມຜາ. ລັກສະນະຂອງຜາ ເຮົາຈະເຫັນຈອມຜາແຫຼມ ບາງບ່ອນເປັນຜາຫົວໂລ້ນຢູ່ ຈອມຜາ, ແລະ ບາງເຂດມີໄມ້ພຸ່ມ, ເຂດກາງໆຜາ ມີຕົ້ນໄມ້ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ລະດັບກາງ ເຊິ່ງຂຶ້ນ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບລະດັບຄວາມຄ້ອຍຂຶ້ນ.

ແຜນທີ່ 1. ທີ່ຕັ້ງຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່

ແນວໃດກໍຕາມ ຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ຍັງພົບເຫັນຢູ່ເຂດພູສູງ ທີ່ບໍ່ເປັນຫີນຫຼາຍ. ສ່ວນເຂດຕີນຜາ ມີຕົ້ນໄມ້ ຂະໜາດໃຫຍ່ ເຊິ່ງມີຄວາມສູງສະເລ່ຍ 25 ມ (ສູງສຸດ 45ມ). ຜາຫີນຕັ້ງຕິດຕໍ່ກັນ ໂດຍມີຄວາມຖີ່, ຄວາມ ສູງ ແລະ ໃຫຍ່ນ້ອຍແຕກຕ່າງກັນ. ເວົ້າລວມແລ້ວ ທຸກພື້ນທີ່ ໃນປ່າສະຫງວນ ຫີນໜາມໜໍ່ ຍົກເວັ້ນ ເຂດ ຈອມຜາ ແມ່ນປົກຫຸ້ມ ດ້ວຍປ່າໄມ້.

ພື້ນທີ່ຮາບພຽງ ພົບຢູ່ລະຫວ່າງຮ່ອມຜາ ເຊິ່ງຊາວບ້ານມັກຮຽກກັນວ່າ “ກວານ” ເຊັ່ນ: ກວານ ນອງ, ກວານເກ, ກວານຂົງ, ກວານສານ ແລະ ກວານອື່ນໆ. ກວານເຫຼົ່ານີ້ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ສັດປ່າ ແລະ ບ່ອນເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຂອງຊາວບ້ານ. ຕາມພື້ນທີ່ລຸ່ມຈະມີຖ້ຳຫຼາກຫຼາຍ ລວມທັງຖ້ຳນ້ຳລອດເຊບັ້ງ ໄຟ ມີຄວາມຍາວ 7 ກມ ເຊິ່ງເປັນຖ້ຳທີ່ພວມມີການຄົ້ນພົບ ເປັນໜ້າອັດສະຈັນຫຼາຍຢ່າງທີ່ບໍ່ໄດ້ຮູ້ມາ ກ່ອນ (NSS, 2009) ເຊັ່ນ: ມີອ່າງໃນຖ້ຳທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນໂລກ, ມີໄຂ່ມຸກຮູບກ້ອນທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນໂລກ, ມີ ນ້ຳຖ້ຳທີ່ໄຫຼແຮງທີ່ສຸດໃນໂລກ ແລະ ມີນົມຜາຕັ້ງມະຫິມາ. ຈາກຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ບາງເວັບໄຊ ໃຫ້ຊື່ວ່າ ຖ້ຳ ນ້ຳລອດເຊບັ້ງໄຟ ແມ່ນເປັນສິ່ງມະຫາສະຈັນອັນໜຶ່ງ. ພ້ອມນັ້ນ, ມີຫຼາຍຈຸດໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ໄດ້ມີຮູຖ້ຳ ທີ່ເປັນບ່ອນລີ້ຂ້ອນຂອງປາຫຼາຍຊະນິດ ໃນລະດູແລ້ງ ເຊິ່ງເປັນທີ່ຮູ້ກັນ ຄື: ຮູແປວປາ. ປາຈະອອກມາຕາມແຫຼ່ງນ້ຳ ໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ເມື່ອມີນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ຈະກັບເຂົ້າຮູ ໃນທ້າຍລະດູຝົນ. ສາຍນ້ຳຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ໃນ ພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ ຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນພຽງແຕ່ ເປັນສາຍ ນ້ຳຕາມລະດູການ. ໃນລະດູແລ້ງ ແມ່ນຖືວ່າບໍ່ມີແຫຼ່ງນ້ຳ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງເປັນອຸປະສັກຢ່າງໜຶ່ງ

ໃນການລົງ ກວດກາ ລາດຕະເວນ. ພື້ນທີ່ທີ່ຍັງມີນ້ຳຕະຫຼອດປີ ເຊັ່ນ: ເຂດພູເຈືອງ (ລະດັບສູງ 1,500 ມ ທຽບໃສ່ລະ ດັບໜ້ານ້ຳທະເລ), ປ່າຊອງ ແລະ ເຂດນ້ຳຊຸນກະອານ, ນ້ຳມະໄສ (ຍາວ 7 ແມັດ ໃນລະດູ ແລ້ງ) ນ້ຳກະເລາະ (ຍາວ 3 ແມັດ).

2.4 ຊົນເຜົ່າ ແລະ ປະຊາກອນ

ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ອາໄສຢູ່ອ້ອມເຂດປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ແມ່ນມີຫຼາຍຊົນເຜົ່າຍ່ອຍ ເຊັ່ນ: ມະກອງ, ຕີຣ, ໂຢ້ຍ, ພູໄທ, ກະເລີງ, ວຽດຕິກ, ສະລ້າງ/ຄີຣ (ເຜົ່ານີ້ມີພຽງ 28 ຄອບຄົວ). ລະດັບຄວາມໜາແໜ້ນ ຂອງປະຊາຊົນ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນຖືວ່າ ບໍ່ສູງ ປານໃດ ມີພົນລະເມືອງປະມານ 7,000 ກວ່າ ຄົນ ຈາກ 22 ບ້ານ, ບໍ່ມີບ້ານທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນ ເຂດປ່າ ສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່. ແຕ່ອາດຈະຫຼາຍກວ່າ 10,000 ຄົນ ທີ່ໄດ້ຜົນ ປະໂຫຍດ ຈາກປ່າ ສະຫງວນ ດັ່ງກ່າວ ດັ່ງຕາຕະລາງ 4 ລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງ 4. ລາຍຊື່ບ້ານ, ເຂດ ແລະ ພົນລະເມືອງ

ລດ	ຊື່ບ້ານ	ກຸ່ມບ້ານ	ຫຼັງຄາ	ຄຄ	ປະຊາກອນ	ເພດຍິງ	ເຜົ່າຍ່ອຍ
1	ທົ່ງຊຳ	ເຂດດູ	54	61	301	157	ໂຢ້ຍ
2	ວັງມະເນີ	ເຂດດູ	58	60	287	154	ພູໄທ, ສະລ້າງ/ຄີຣ
3	ບ້ານ ດູ	ເຂດດູ	86	88	430	225	ພູໄທ
4	ໜອງໂນ່	ເຂດດູ	53	56	285	174	ພູໄທ
5	ໜອງແສງ	ເຂດດູ	44	46	237	129	ພູໄທ
6	ໜອງບົວ	ຫຼັງຄັງ	82	90	494	272	ໂຢ້ຍ
7	ຜາມິບ	ຫຼັງຄັງ	83	88	405	203	ໂຢ້ຍ
8	ວັງຄົນ	ຫຼັງຄັງ	26	25	116	56	ລາວເທິງ, ພູໄທ, ມະກອງ
9	ແສນພັນ	ຄະຍຸ	50	52	295	159	ລາວລຸ່ມ, ພູໄທ,
10	ຄະຍຸ	ຄະຍຸ	130	140	669	366	ກາເລີງ
11	ສະອາງ	ຄະຍຸ	144	128	657	326	ກາເລີງ
12	ຫຍ້າຫວາຍ	ປາກພະນັງ	49	56	229	128	ກາເລີງ
13	ຫຍ້າແວດ	ປາກພະນັງ	31	41	227	120	ມະກອງ
14	ນາຄະຍົມ	ໜອງປີງ	48	54	248	110	ຫຽວຕິກ
15	ທ່າສະອາດ	ໜອງປີງ	44	48	253	169	ກະເລີງ, ມະກອງ/ຕີຣ
16	ໜອງປີງ	ໜອງປີງ	36	42	247	117	ລາວເທິງ, ມະກອງ/ຕີຣ
17	ທັບລາວ	ທັບລາວ	49	59	307	162	ມະກອງ/ຕີຣ
18	ກະອີ	ທັບລາວ	59	69	293	154	ລາວເທິງ, ມະກອງ/ຕີຣ
19	ທາງແປງ	ທັບລາວ	42	50	249	105	ລາວເທິງ, ມະກອງ/ຕີຣ
20	ນ້ຳຈະຫຼາ	ໜອງມ້າ	58	70	224	154	ລາວເທິງ, ມະກອງ/ຕີຣ
21	ລາໂບ້ຍ	ໜອງມ້າ	41	44	267	143	ລາວເທິງ, ມະກອງ/ຕີຣ
22	ໜອງມ້າ	ໜອງມ້າ	92	103	528	273	ລາວເທິງ, ມະກອງ/ຕີຣ

ຂໍ້ມູນ ປີ 2006

ຕາມຕາຕະລາງ 4 ຂ້າງເທິງ ແມ່ນລາຍຊື່ບ້ານທີ່ໄດ້ກຳນົດ ເປັນບ້ານຂອງປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ບ້ານເຫຼົ່ານີ້ຍັງລວມທັງບ້ານນ້ອຍຈຳນວນໜຶ່ງ. ເພື່ອສະດວກໃນການ ພັດທະນາ ທາງເມືອງໄດ້ມີການຊັບຊ້ອນບ້ານໃໝ່ ແຕ່ທີ່ຕັ້ງຂອງບ້ານສ່ວນຫຼາຍແມ່ນບໍ່ມີການ ປ່ຽນແປງ. ສະນັ້ນ, ສຳລັບ ການວາງແຜນຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ຊື່ບ້ານເຫຼົ່ານີ້ ຈະຄົງຍັງຮັກສາ ໄວ້ຄືເກົ່າ ເພາະແມ່ນແຕ່ເປັນ ບ້ານນ້ອຍ ແຕ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຢູ່ຫ່າງກັນ ແລະ ການວາງແຜນລົງເຮັດວຽກ ການເຕົ້າລວມ ຕ່າງໆ ບໍ່ສາມາດ ຈະມາໂຮມກັນໄດ້.

2.5 ວັດທະນາທຳ ແລະ ການເຊື່ອຖື

ແຕ່ລະຊົນເຜົ່າແມ່ນມີວັດທະນາທຳ ແລະ ການເຊື່ອຖືທີ່ເປັນເອກະລັກສະເພາະ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ມີການ ສຶກສາລະອຽດ. ຊົນເຜົ່າທີ່ເຫັນມີຄວາມແຕກຕ່າງ ແລະ ພື້ນເດັ່ນ ພິເສດ ແມ່ນຊົນເຜົ່າສະລ້າງ ຢູ່ເຂດດູ, ຊົນເຜົ່າມະກອງ/ຕີຮູຢູ່ເຂດທັບລາວ ແລະ ໜອງມ້າ. ຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນໃນການ ພັດທະນາ ຕົນເອງ. ເຂົາເຈົ້າ ມີການເຊື່ອຖືແບບຮີດຄອງເດີມສູງ, ອັດຕາການກິກໜັງສືສູງ ລວມທັງດ້ານ ສຸຂະອາໄມ. ການປະຕິບັດວຽກງານ ໂດຍສະເພາະຮ່ວມກັບຊົນເຜົ່າ ຢູ່ເຂດທັບລາວ ແລະ ໜອງມ້າແມ່ນ ແມ່ນມີ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ.

ຊົນເຜົ່າສະລ້າງ ຫຼື ຄຶຣ ແມ່ນເປັນຊົນເຜົ່າດັ້ງເດີມທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຜາຫີນ, ໃນເມື່ອກ່ອນ ເຂົາເຈົ້າ ອາໄສບຸກຄູບຕອງຢູ່ແບບກະແຈກກະຈາຍ ເຊິ່ງມັກເຂົ້າໃຈວ່າ ກຸ່ມພວກຕອງເຫຼືອງ. ປັດຈຸບັນ ມີພຽງ 30 ຄອບຄົວ ແລະ ອາດເປັນພຽງປະຊາກອນດຽວທີ່ມີຢູ່ໃນປະເທດລາວ. ຮີດຄອງປະເພນີຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີ ການປ່ຽນແປງໄປ ພາຍຫຼັງທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ໃຫ້ຍົກຍ້າຍລົງມາຢູ່ເຂດຮາບພຽງ. ຊົນເຜົ່ານີ້ ແມ່ນມີຄວາມຮູ້ ຫຼາຍດ້ານກ່ຽວກັບການໃຊ້ຊີວິດຢູ່ປ່າຜາຫີນ ເຊັ່ນ: ການຊອກຫາໜີ້, ການຮັກສາໜີ້ໄວ້ໃຊ້ໃນລະດູແລ້ງ, ການເຮັດເຫຼົ້າຕາວ, ການລ່າສັດດ້ວຍໜ້າທະນູ ແລະ ການອອກລູກຢູ່ປ່າ. ການອອກລູກໃນປ່າແມ່ນ ຮີດຄອງໜຶ່ງທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່ານີ້ ແຕ່ປັດຈຸບັນແມ່ນໄດ້ມີການປ່ຽນແປງຫຼາຍແລ້ວ. ຊົນເຜົ່າ ສະລ້າງ ແມ່ນເຄີຍອາໄສຢູ່ໃນປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ ແລະ ລຽບຕາມເຂດຊາຍແດນລາວ-ຫວຽດນາມ ມາແຕ່ສະໄໝດຶກດຳບັນ ເຊິ່ງມີການບອກເລົ່າວ່າ ປະມານ 100 ປີ ທີ່ຜ່ານມາ ເຂົາເຈົ້າຈະນຸ່ງແຕ່ຜ້າກະ ຕ່ຽວ ແລະ ອາໄສກິນມັນປ່າເປັນອາຫານຫຼັກ. ເຂົາເຈົ້າອາດເປັນກຸ່ມຄົນສຸດທ້າຍ ທີ່ມີການວິວັດທະນາ ການຈາກມະນຸດ ບູຮານ (*Neandertal*). ສະນັ້ນ, ຮ່ອງຮອຍຂອງວັດຖຸບູຮານທາງປະຫວັດສາດອາດມີຢູ່ ຕາມຖໍ້າຕ່າງໆ.

ຊົນເຜົ່າອື່ນໆ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີການຕິດພັນກັບປ່າຫຼາຍເທົ່າກັບຊົນເຜົ່າສະລ້າງ ໂດຍສະເພາະ ເຜົ່າມະກອງ ຢູ່ເຂດທັບລາວ ແລະ ໜອງມ້າແມ່ນບໍ່ໄດ້ຍຶດຖືເອົາການລ່າສັດປ່າຫຼາຍເທົ່າໃດ. ເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນມີຄວາມດຸໝັ່ນໜ້ອຍ ແນວໃດກໍດີ, ບາງຄອບຄົນຂອງຊົນເຜົ່ານີ້ແມ່ນຊັບສົມບັດເປັນເງິນຂຶ້ນເງິນ ຮາງ ເຊິ່ງມັກນຳໃຊ້ເພື່ອເປັນສິນສອດໃນການແຕ່ງງານ ຫຼື ເຮັດຮີດ ແຕ່ເຂົາເຈົ້າບໍ່ຄິດຈະຂາຍເປັນເງິນຕາ ເພື່ອການພັດທະນາໃດໜຶ່ງ ໃນຄອບຄົວ.

ຊົນເຜົ່າຜູ້ໄທ ແລະ ໂຍ້ຍ ຍັງມີປ່າວ-ສາວ ບຸກຄູບນອນ ເຝົ້າລານຕີເຂົ້າ ເຊິ່ງຫາເຫັນໄດ້ຍາກໃນ ເຂດອື່ນໆ. ສ່ວນຮີດຄອງການກິນເຫຼົ້າໄທ ແມ່ນເປັນປະເພນີຂອງທຸກຊົນເຜົ່າໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

2.6 ການດຳລົງຊີວິດ

ປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍອາໄສການເຮັດນາ, ເຮັດສວນ, ເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ຫາເຫຼັກເສດຂາຍ. ສ່ວນການເຮັດໄຮ່ ສ່ວນຫຼາຍຢູ່ເຂດທັບລາວ ແລະ ໜອງມ້າ ແຕ່ປັດຈຸບັນ ແມ່ນບໍ່ມີຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດດັ່ງກ່າວ. ການລ້ຽງສັດ ຖືວ່າເປັນການປະກອບສ່ວນສຳຄັນຕໍ່ການເພີ່ມລາຍໄດ້ຂອງຄອບຄົວ ເຊິ່ງສັດລ້ຽງເປັນຊັບສົມບັດຄົງຊົບທີ່ຂາຍອອກໄດ້ດີ ໃນເມື່ອຕ້ອງການເງິນດ່ວນ. ການດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍມີການແຂ່ງຂັນ, ເຊື່ອຖືງົມງວຍ ເຊັ່ນ ການປິ່ນປົວດ້ວຍການເຢົາໂດຍສະເພາະ ແມ່ນເຂດທັບລາວ ແລະ ໜອງມ້າ. ພ້ອມທັງຂາດໂອກາດໃນການພັດທະນາດ້ານການສຶກສາ ແລະ ສາທາ, ແລະ ເຂົ້າຫາການບໍລິການທາງດ້ານສາທາລະນະປະໂຫຍດ ຕ່າງໆ. ຍ້ອນຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການເຂົ້າເຖິງ ການຄອງຊົບຂອງເຂດນີ້ ພັດແພງກວ່າເຂດອື່ນໆ ເຊິ່ງສູງກວ່າ 2 ເທົ່າຕົວ ຖ້າທຽບໃສ່ສິນຄ້າທີ່ຂາຍໃນຕະຫຼາດເມືອງບົວລະພາ.

ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງຊາວບ້ານແມ່ນມີການປ່ຽນແປງ ໂດຍປ່ຽນຈາກການຫາເພື່ອການບໍລິໂພກ ເປັນການຂາຍ ພ້ອມທັງປ່ຽນແປງເຄື່ອງມື ແລະ ວິທີການ ລ່າສັດ. ຍ້ອນບັນຫາຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດສັດປ່າ, ກະດູກຄ່າງ-ລົງ, ກະດູກເຍືອງ ແລະ ດອກເຕັ້ງແມ່ນມີການເກັບຊື້ເກີນຂອບເຂດ ໂດຍມີກຸ່ມຜູ້ເກັບຊື້ ມາຊື້ຢູ່ພາຍໃນບ້ານ. ຍ້ອນບໍ່ໄດ້ມີການຄຸ້ມຄອງຢ່າງເປັນລະບົບ ເຮັດໃຫ້ການນຳ ໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນປັດຈຸບັນ ມີລັກສະນະແບບດັບສູນ ໂດຍສະເພາະບາງຊະນິດພັນໄມ້ ແມ່ນເກືອບສູນພັນໄປແລ້ວ ເຊັ່ນ: ໄມ້ດູ່ລາຍ ແລະ ໄມ້ເກດສະໜາ. ພ້ອມນັ້ນ, ບາງຊະນິດພັນສັດປ່າ ກໍ່ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ຢ່າງໜັກໜ່ວງ ເຊັ່ນ: ລິ່ນ, ເໝັ່ນ, ເຕົ້າບາງຊະນິດ, ແລນ ແລະ ອື່ນໆ.

ການໃຊ້ໜ້າທະນູ ເພື່ອຍິງສັດປ່າ ລວມທັງລ່າຈຳພວກຄ່າງ-ລົງແມ່ນຍັງມີຢູ່ ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເຜົ່າສະລ້າງ , ການໃຊ້ໝາ ເພື່ອໄລ່ລ່າສັດປ່າ ພວກເຍືອງ ແລະ ໝູ່ປ່າ, ກວາງຟານ ແມ່ນຍັງປະກົດເຫັນ. ແຕ່ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືທັນສະໄໝ ເພື່ອລ່າສັດ ເຊັ່ນ: ປືນແວງ ແມ່ນເລີ່ມມີ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນກຸ່ມຄົນຂ້າງນອກ ຫຼື ຈາກຕົວເມືອງມາສົມທົບກັບຊາວບ້ານ.

ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເພື່ອການບໍລິໂພກ ແລະ ຂາຍ ແມ່ນວິທີທີ່ສຳຄັນໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ການຂາຍເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຖືວ່າເປັນລາຍໄດ້ທີ່ສຳຄັນ ຂອງຊາວບ້ານ ເຊັ່ນ: ບຸນ, ກິມ, ສານ, ທູນ, ຫວາຍ ແລະ ອື່ນໆ.

ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ເປັນເຂດທີ່ມີເສັ້ນທາງໂຮຈິມິນຜ່ານ ໂດຍສະເພາະເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ຈາກເມືອງບົວລະພາ ຫາເຂດຫຼັງຄັງ ອັນເປັນເປົ້າໝາຍໃນການຖິ້ມລະເບີດ ໃນສະໄໝຝະລັ່ງເສດ. ປັດຈຸບັນນີ້ ລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ ຍັງມີຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງແມ່ນໜຶ່ງ ທີ່ເປັນອຸປະສັກ ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດດັ່ງກ່າວ. ໃນແຕ່ລະປີມີຊາວບ້ານເສຍຊີວິດ ຈາກການຊອກຫາສິນສ່ວນ ຂອງເຫຼັກເສດໄປຂາຍ.

2.7 ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ການມອບດິນ-ມອບປ່າແມ່ນໄດ້ສຳເລັດ ຢູ່ໃນແຕ່ລະບ້ານຂອງປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່. ຂອບເຂດການທຳມາຫາກິນ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດຕາມ ແຜນການມອບດິນ-ມອບປ່າ ໂດຍຜັນຂະຫຍາຍເປັນລະບຽບຂອງບ້ານ. ຊາວບ້ານແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດການນຳໃຊ້ເຂດທຳມາຫາກິນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ເຮັດໄດ້ໃນລະດັບດີ ຖ້າທຽບ ໃສ່ເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງອື່ນໆ. ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫຼື ລະບຽບ ການມອບດິນ-ມອບປ່າແມ່ນຍັງມີການນຳໃຊ້ ແລະ ເປັນບ່ອນອີງໃນການປັບໃໝຕ່າງໆ. ໃນປັດຈຸບັນ ການບຸກເບີກ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ເພື່ອເຮັດ ການຜະລິດ ແມ່ນເກືອບວ່າ ບໍ່ມີເລີຍ. ແຕ່ອາດຈະເລີ່ມມີບັນຫາ ຖ້າຫາກບໍ່ມີມາດຕະການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ .

2.8 ຊີວະນາໆພັນ

ຄຸນຄ່າທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ແມ່ນຍັງມີສູງ ໂດຍສະເພາະສັດປ່າ ຈຳພວກຕະກູນລົງ ແລະ ພືດຕາມຜາຫີນ, ພ້ອມທັງ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ໄດ້ກຳນົດເປັນເຂດສຳຄັນໃນການ ອະນຸລັກນົກຂອງສາກົນ (IBA, Important Bird Area). ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ມີທັດສະນີຍະພາບ ແລະ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດປ່າແບບພິເສດ, ມີສັດປ່າ ຫຼາຍຊະນິດ ທີ່ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ລະດັບໂລກ ແລະ ອາດລວມມີພືດນຳອີກ ເຊັ່ນ: ໄມ້ດູ່ລາຍ (ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮູ້ໃນທາງວິທະຍາສາດ ແຕ່ຖືກຊຸດຄົ້ນຈົນເກືອບໝົດ ຍ້ອມມັນມີລາຄາແພງ). ມີພວກຄ່າງລົງປະມານ 10 ຊະນິດ, ເປັນສະຖານທີ່ມີປະຊາກອນ ຂອງ ຂາແດງ ແລະ ໂຄ່ງດຳ ຢູ່ຫຼາຍ ພ້ອມທັງມີນົກກີກ 4 ຊະນິດ ອາໄສຢູ່ໃນເຂດດຽວກັນ (Timmins and Khounboline, 1996). ໃນນັ້ນ, ຍັງເປັນເຂດດຽວທີ່ມີໄມ້ດູ່ລາຍ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ລວມທັງມີໄມ້ເກດສະໜາ (ໄມ້ເຫືອງ), ໄມ້ໝູນ ແລະ ໄມ້ກະຈະ ທີ່ຖືວ່າເປັນໄມ້ທີ່ມີລາຄາແພງ. ເວົ້າລວມແລ້ວ, ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ແມ່ນມີລະບົບນິເວດຂອງສັດປ່າ ແລະ ປ່າໄມ້ຜາຫີນ. ສ່ວນລາຍລະອຽດຂອງແຕ່ລະດ້ານແມ່ນມີດັ່ງລຸ່ມນີ້.

2.8.1 ດ້ານພືດ

ເນື່ອງຈາກລັກສະນະພິເສດຂອງປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ອາດເປັນເຂດທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານພືດພັນ ໂດຍສະເພາະພືດທີ່ເກີດຕາມຜາຫີນ ແຕ່ຍັງບໍ່ໄດ້ມີການສຶກສາລະອຽດ ແລະ ຄາດວ່າອາດມີຊະນິດພັນພືດປະຈຳຖິ່ນ ຫຼາຍຊະນິດ. ອີງຕາມພາບ ຖ່າຍການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າ ໃນເຂດດັ່ງກ່າວ ສ່ວນຫຼາຍສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເປັນປ່າພັດໃບປະສົມ. ໂດຍການປະເມີນໃນປີ ຊຸມປີ 1990 ປ່າໄມ້ໃນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ປະກອບມີ ປ່າດົງດິບ 25%, ປ່າປະສົມ 5%, ປ່າພັດໃບ, ປ່າໂຄກແລ້ງ ແລະ ປ່າປະເພດອື່ນໆ (IUCN, 1995). ແຕ່ຄວາມຈິງແລ້ວ ປະເພດປ່າໄມ້ໃນສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ໄດ້ມີປ່າໄມ້ ປະເພດ ສຳຮອງຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ປ່າດົງດິບຕ່ຳ, ດົງດິບຜາ, ປະສົມພັດໃບ, ດົງດິບແລ້ງ, ປ່າໄມ້ປ່ອງ, ປ່າເລົ່າແກ່, ປ່າພູສູງ (ມີຢູ່ຈອມພູເຈືອງ ໃນລະດັບ 1,000 ມ ຂຶ້ນໄປ), ປ່າເລົ່າແກ່ແມ່ນມີອາຍຸ ປະມານ 40 ກວ່າ ປີ ຈາກການເຮັດໄຮ່ໃນເມື່ອກ່ອນ.

ໃນປ່າສະຫງວນ ຫີນໜາມໜໍ່ ອາດມີໄມ້ປະມານ 520 ຊະນິດ (25 ຊະນິດ ຈັດຢູ່ໃນບັນຊີແດງຂອງ ອົງການ IUCN). ໄມ້ຕະກຸນທີ່ມີຫຼາຍ ແມ່ນ *Agavaceae*, *Areaceae* ແລະ *Poaceae* (Walston and Vinton, 1999).

2.8.2 ດ້ານສັດປ່າ

ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ປະກອບມີ ລັກສະນະພິເສດທາງດ້ານພູມສັນຖານ, ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດປ່າ, ແລະ ມີສັດປ່າທີ່ຫາຍາກ ຫຼື ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ລະດັບໂລກຫຼາຍຊະນິດອາໄສຢູ່ ລວມທັງພືດບາງຊະນິດ. ເປັນພື້ນທີ່ດຽວທີ່ມີປະຊາກອນຂອງຂາແດງ ແລະ ໂຄ່ງດຳຫຼາຍ ທີ່ພົບເຫັນຂາ ແດງອາໄສຢູ່ປ່າຜາຫີນ.

ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນການສຳຫຼວດທີ່ຜ່ານມາ Walston and Vinton (1999) ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ວ່າ ມີສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ 45 ຊະນິດ (ໃນນັ້ນ, ມີ 10 ຊະນິດ ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ລະດັບໂລກ), ມີ ນົກ 217 ຊະນິດ (ໃນນັ້ນ, ມີ 13 ຊະນິດ ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ລະດັບໂລກ ແລະ ມີນົກຈິບດຳທີ່ພວມມີການຍັ້ງຍືນວ່າເປັນ ນົກຊະນິດໃໝ່. ພ້ອມທັງມີສັດເລືອຄານ 46 ຊະນິດ ເຊິ່ງມີເຕົ້າ 6 ຊະນິດ ເປັນຊະນິດທີ່ຫາຍາກ (Kottelat, 1998), ມີປາ 130 ຊະນິດ ແຕ່ 29 ຊະນິດ ຍັງບໍ່ທັນມີຊື່ທາງວິທະຍາສາດ (Kottelat, 1998), ນີ້ເປັນການຍັ້ງຍືນ ໄດ້ວ່າ ປາບາງຊະນິດທີ່ມີ ອາດຍັງບໍ່ທັນຄົ້ນພົບມາກ່ອນ.

ປະຊາກອນສັດປ່າບາງຊະນິດທີ່ອາໄສ ຢູ່ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນມີຄວາມ ສຳຄັນລະດັບໂລກ ເຊັ່ນ: ໂຕຂາແດງ, ໂຄ່ງດຳ ແລະ ນົກຈິບດຳ. ເປັນພື້ນທີ່ມີສັດຈຳພວກຕະກຸນລົງອາ ໄສຢູ່ເປັນສ່ວນຫຼາຍ, ພວກນົກປ່າ (ເປັນພື້ນທີ່ສຳຄັນສຳລັບການອະນຸລັກນົກ (IBA) ຂອງອົງການນົກ ສາກົນ). ເປັນພຽງເຂດດຽວທີ່ພົບນົກກົກ 4 ຊະນິດອາໄສຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດຽວກັນ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີສັດລ້ຽງລູກ ດ້ວຍນົມຂະໜາດ ນ້ອຍ ແລະ ກາງຫຼາຍຊະນິດອາໄສຢູ່ ສັດທີ່ສຳຄັນ ເຊັ່ນ ເສືອດາວ, ເສືອລາຍເມກ ແລະ ອາດລວມມີຟານເຂົາໃຫຍ່ອາໄສຢູ່ (Walston and Vinton, 1999), ຕາຕະລາງ 27.

ສ່ວນສັດໃຫຍ່ ເຊັ່ນ ພວກຊ້າງປ່າແມ່ນບໍ່ມີ, ຄາດວ່າອາດຍັງມີຝູງກະທົງເຫຼືອຢູ່ ເຂດຊຸນກະອານ, ເສືອໂຄ່ງແມ່ນໄດ້ມີການ ລາຍງານ ກິນຄວາຍຢູ່ບ້ານໜອງບົວ ໃນປີ 2009. ອາດມີສັດປ່າ ນົກປ່າປະຈຳ ຖິ່ນຫຼາຍຊະນິດ ແຕ່ການສຳຫຼວດຜ່ານມາ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນທົ່ວເຖິງ. ມີການລາຍງານ ແລະ ຍັງຍືນ ວ່າມີເຈຍ 25 ຊະນິດ (Walston and Vinton, 1999).

ສ່ວນປາ ໂດຍສະເພາະຕາມຮູບຮ່າງ ເຂດນ້ຳລອດພື້ນ ອາດເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງປາບາງຊະນິດ ປະຈຳ ຖິ່ນ ເຊັ່ນ: ຮູເຂດນ້ຳມະໄສ, ຮູນ້ຳປະຄະ, ຮູນ້ຳຈິ່ງ ແຕ່ຜ່ານມາ ບໍ່ທັນໄດ້ມີການສຳຫຼວດປາ ຢູ່ ເຂດຮູແປວປາມາກ່ອນ.

2.8.3 ເຂດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານການອະນຸລັກ

ສັດປ່າຢູ່ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນຍັງມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ໂດຍສະເພາະ ພວກຄ່າລົງ (ຕາຕະລາງ 5). ຜ່ານການສຳຫຼວດ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເຂດນ້ຳຊຸມ, ນ້ຳມະໄສ, ນ້ຳກະ ເລາະ, ກວານນອງ, ພະນັງຕິກ, ອ່າງສານ, ກວານເກ, ກວານຂົງ ແລະ ຊຸນກະອານ ແມ່ນຍັງມີຄວາມ

ອຸດົມສົມບູນ ກວ່າເຂດອື່ນໆ (ແຜນທີ່ 4). ພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນເຂດຮັບຜິດຊອບຂອງບ້ານດູ. ລາຍລະອຽດຂອງແຕ່ລະເຂດມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- **ເຂດນ້ຳຊຸມ** ແມ່ນເຂດໜຶ່ງທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກຈາກໝູ່ບ້ານ. ເຂດນີ້ ໄດ້ພົບພວກຕະກູນລົງ 6 ຊະນິດ (ໂດຍບໍ່ ລວມລົງລົມ 2 ຊະນິດ) ແລະ ມີປະຊາກອນ ຂອງຂາແດງອຸດົມສົມບູນດີ (ບາງກຸ່ມມີຮອດ 40 ກວ່າໂຕ) ແລະ ລວມທັງໂຄ່ງດຳ. ພິເສດເປັນບ່ອນຢູ່ ແລະ ສ້າງຮັ່ງໄຂ່ຂອງນົກກີກຄໍຄຳ, ນົກໝານ້ອຍ ແລະ ພວກເສືອນ້ອຍບາງຊະນິດ. ອີກຈຸດໜຶ່ງເຂດນີ້ເປັນເຂດພູດົນຫຼາຍ, ຮາບພຽງ ໂດຍມີສັດປ່າຫຼາຍຊະນິດມັກມາອາໄສຢູ່.

- **ນ້ຳມະໄສ** ແມ່ນເຂດທີ່ຕິດຈອດກັບເຂດນ້ຳຊຸມ ຢູ່ຫ່າງໄກຈາກເຂດບ້ານດູ ແຕ່ຢູ່ໃກ້ ກັບເຂດຮັບຜິດຊອບຂອງບ້ານໜອງປີງ ແລະ ນາຄະຍົມ. ເປັນເຂດທີ່ຮາບພຽງເປັນສ່ວນ ຫຼາຍ, ບາງບ່ອນເປັນປ່າເລົ່າເກົ່າ ປະມານ 40 ກວ່າປີ ເປັນບ່ອນສັດປ່າມັກມາຫາກິນຢູ່ຫຼາຍ. ເຂດນີ້ ໄດ້ພົບພວກຕະກູນລົງ 5 ຊະນິດ (ໂດຍບໍ່ລວມລົງລົມ 2 ຊະນິດ). ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສນີ້ ມີປະຊາກອນຂອງຂາແດງທີ່ອຸດົມສົມບູນ (ບາງກຸ່ມມີຮອດ 35 ກວ່າໂຕ) ແລະ ລວມທັງໂຄ່ງດຳ. ແຕ່ມີເຜົ່າຫວຽດເຂົ້າມາລົບກວນ (ຫວຽດຕິກທີ່ອົບພະຍົກ ມາອາໄສຢູ່ລາວ ໃນສະໄໝ ຝັ່ງປົກຄອງ) ໂດຍປັດຈຸບັນຖືສັນຊາດລາວ. ຊາວບ້ານຫວຽດນາມຢູ່ບ້ານກວານຂະຍົມ ເຂົາເຈົ້າມັກເຂົ້າມາ ນຳໃຊ້ ໃສ່ແຮ້ວຂະໜາດໃຫ່ຍ ໃນເຂດນີ້ຫຼາຍ. ເຂດນີ້ກໍຍັງມີຄວາມສຳຄັນເທົ່າກັນກັບເຂດນ້ຳຊຸມ.

- **ນ້ຳກະເລາະ** (ສ່ວນໜຶ່ງຂຶ້ນກັບບ້ານໜອງປີງ) ແມ່ນເຂດໜຶ່ງຕັ້ງຢູ່ໃນ ລະດັບສູງ ສະເລ່ຍ 500ມ ທຽບໃສ່ລະດັບໜ້ານ້ຳທະເລ ໂດຍຕິດຈອດກັບເຂດນ້ຳມະໄສ ແລະ ອ່າວຫ່າງໄກຈາກໝູ່ບ້ານ. ເຂດນີ້ໄດ້ພົບພວກຕະກູນລົງ 5 ຊະນິດ (ໂດຍບໍ່ລວມລົງລົມ 2 ຊະນິດ) ແລະ ມີປະຊາກອນຂອງຂາແດງຂ້ອນຂ້າງດີ ແລະ ລວມທັງໂຄ່ງດຳ. ພິເສດເປັນບ່ອນຢູ່ ແລະ ບ່ອນສ້າງຮັ່ງໄຂ່ຂອງນົກກີກຄໍຄຳ ແລະ ນົກໝານ້ອຍ. ເຂດນີ້ກໍຍັງມີຄວາມສຳຄັນຮອງຈາກເຂດນ້ຳຊຸມ. ແຕ່ມີຊາວບ້ານເຂດໜອງປີງມັກເຂົ້າມາລ່າສັດ ໃສ່ແຮ້ວຂະໜາດໃຫ່ຍ ໃນເຂດນີ້ຫຼາຍ.

- **ຊຸນກະອານ** ແມ່ນເຂດໜຶ່ງທີ່ຕັ້ງຢູ່ພື້ນທີ່ຕ່ຳ ມັນໄດ້ປະກອບມີພື້ນທີ່ຮາບພຽງ, ມີຫຍ້າຕ່ຳ ແລະ ພຸ່ມ, ມີແຫຼ່ງນ້ຳສຳລັບຂອງສັດປ່າໃນລະດູແລ້ງ ເຊິ່ງປັນແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ສຳຄັນສຳລັບ ສັດຄັ້ງວເອື້ອງ ເປັນຕົ້ນ ບັນດາສັດປ່າ ກວາງ, ຟານ ແລະ ໝູ່ປ່າ. ພ້ອມທັງເປັນແຫຼ່ງອາຫານ ຂອງສັດ ກິນຊີ້ນຫຼາຍຊະນິດ. ພື້ນທີ່ນີ້ເຄີຍມີ ງົວກະຫິງ ແລະ ເສືອໂຄ່ງ ອາໄສຢູ່ ແລະ ຄາດວ່າໃນປັດຈຸບັນ ຍັງມີເສືອ ອາໄສຢູ່. ພ້ອມນັ້ນ, ຍັງມີພວກນົກກີກ, ມີພວກຕະກູນລົງທັງ 5 ຊະນິດ ລວມທັງຂາແດງ ແລະ ໂຄ່ງ ທີ່ໄດ້ພົບຢູ່ໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

- **ກວານນອງ** ແມ່ນເຂດໜຶ່ງຕັ້ງຫ່າງອອກຈາກຊາຍແດນຫວຽດນາມ ປະມານ 8 ກມທາງອາກາດ. ເຂດນີ້ ໄດ້ພົບຕະກູນລົງ 5 ຊະນິດ (ໂດຍບໍ່ລວມລົງລົມ 2 ຊະນິດ) ແລະ ມີປະຊາກອນຂອງຂາແດງທີ່ຍັງສົມບູນ ແລະ ລວມທັງໂຄ່ງດຳ. ພິເສດເປັນບ່ອນຢູ່ ແລະ ສ້າງຮັ່ງໄຂ່ຂອງນົກກີກຄໍຄຳ ແລະ ນົກໝານ້ອຍ ລວມທັງ ຝຸງທະນີ ຈຳນວນໜຶ່ງ. ຊາວບ້ານ ຊົນເຜົ່າສະລ້າງ, ບ້ານດູ ແລະ ວັງມະເນີເຂົ້າມາ ນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ນີ້ຫຼາຍ.

- **ພະນັງຕິກ** ແມ່ນເຂດໜຶ່ງຕັ້ງຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ຕັ້ງຢູ່ທາງທິດຕາເວັນອອກ ແລະ ໃກ້ກັບຊາຍແດນ

ຫວຽດນາມ ແຕ່ປະຊາກອນຂອງສັດປ່າຍັງດີ ລວມທັງ ລົງ 5 ຊະນິດ (ໂດຍບໍ່ລວມລົງລົມ 2 ຊະນິດ), ແລະ ມີຜູ້ທະນີ.

- **ອ່າງສານ** ແມ່ນເຂດໜຶ່ງຕັ້ງຢູ່ຫ່າງໄກ ແລະ ມີປະຊາກອນຂອງສັດປ່າອາໄສຢູ່ໃນລະດັບ ລວມທັງ ມີພວກ ລົງ 5 ຊະນິດ (ໂດຍບໍ່ລວມລົງລົມ 2 ຊະນິດ), ມີຜູ້ທະນີຫຼາຍ ແລະ ຂະໜາດຂອງກຸ່ມສູງຮອດ 6 ໂຕ. ແຕ່ມີຊົນເຜົ່າສະລ້າງ, ບ້ານດູ ແລະ ວັງມະເນີ ເຂົ້າມານຳໃຊ້ຢູ່ໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

- **ກວານເກ** ແມ່ນເຂດໜຶ່ງຕັ້ງບໍ່ໄກຈາກບ້ານ ເປັນຜາຫີນໃນລະດັບຖີ່ສູງ ແຕ່ຍັງມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ເຂດນີ້ ໄດ້ພົບຕະກຸນລົງ 6 ຊະນິດ (ໂດຍບໍ່ລວມລົງລົມ 2 ຊະນິດ), ແລະ ມີປະຊາກອນຂອງຂາແດງ ຂ້ອນຂ້າງດີ ແລະ ລວມທັງໂຄ່ງດຳ. ພິເສດເປັນເຂດທີ່ມີເຍືອງອາໄສຢູ່ຫຼາຍກວ່າເຂດ ອື່ນໆ. ຊາວບ້ານ ເຜົ່າສະລ້າງມັກໃສ່ແຮ້ວຂະໜາດໃຫ່ຍ ເພື່ອລ່າເຍືອງ ແລະ ລ່າສັດປ່າອື່ນໆ. ໃນເຂດນີ້ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນ ປະຊາຊົນ ບ້ານດູ, ສະລ້າງ ແລະ ວັງມະເນີ ມານຳໃຊ້ໃນພື້ນທີ່ນີ້.

- **ກວານຂົງ** ແມ່ນເຂດໜຶ່ງຕັ້ງບໍ່ໄກຈາກບ້ານ ແລະ ໃກ້ກັບເຂດກວານເກ ເປັນຜາຫີນໃນລະດັບ ຄວາມຖີ່ສູງ ແຕ່ຍັງມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ໄດ້ພົບຕະກຸນລົງ 5 ຊະນິດ (ໂດຍບໍ່ລວມລົງລົມ 2 ຊະນິດ), ແລະ ມີປະຊາກອນຂອງຂາແດງທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ລວມທັງໂຄ່ງດຳ. ແຕ່ຊາວບ້ານ ເຜົ່າສະລ້າງມັກໃສ່ ແຮ້ວຂະໜາດໃຫ່ຍຫຼາຍ ເພື່ອລ່າເຍືອງໃນເຂດນີ້ ແລະ ລ່າສັດຂອງ ຊາວບ້ານ ສະລ້າງ, ບ້ານ ດູ ແລະ ວັງມະເນີ.

ຕາຕະລາງ 5. ລາຍຊື່ລົງທີ່ພົບຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່

ລ/ດ	ຊື່ສາມັນ	ຊື່ວິທະຍາສາດ	ສະຖານະພາບ ໃນການອະນຸລັກ	ປ່າສະຫງວນ ຫີນໜາມໜໍ່
1	ທະນີແກ້ມຂາວ ພັນເໜືອ	<i>N. leucogenys</i>	CITES I, IUCN CEN, Lao I	ມີ, ປະຊາກອນຫຼຸດ
2	ທະນີແກ້ມຂາວ ພັນໃຕ້	<i>N. siki</i>	CITES I, IUCN EN, Lao I	
3	ທະນີແກ້ມເຫຼືອງ	<i>N. gabriellae</i>	CITES I, IUCN EN, Lao I	
4	ທະນີຫົວຈຸກດຳ	<i>N. concolor</i>	CITES I, IUCN CEN, Lao I	
5	ທະນີມິງກຸດ	<i>Hylobates pileatus</i>	CITES I, IUCN EN, Lao I	
6	ທະນີມີຂາວ	<i>Hylobates lar</i>	CITES I, IUCN EN, Lao I	
7	ຂາແດງ	<i>Pygathrix nemaeus</i>	CITES I, IUCN EN, Lao I	ມີ, ຍັງສົມບູນ
8	ໂຄ່ງດຳ	<i>T. hatinhensis</i>	CITES I, IUCN EN, Lao I	ມີ, ຍັງສົມບູນ
9	ໂຄ່ງຫົວຂາວ	<i>T. laotum</i>	CITES I, IUCN VU,	
10	ຕະລຸ່ງ	<i>T. germaini</i>	CITES II, IUCN EN, Lao I	
11	ຄ່າງແວ່ນ	<i>T. phayrei</i>	CITES I, IUCN EN, Lao I	
12	ລົງທາງຍາວ	<i>Macaca fascicularis</i>	CITES II, IUCN LC, Lao II	ອາດມີ, ມີລາຍງານ
13	ລົງສຸພາບ (ຜົມແບ່ງ)	<i>Macaca leonine</i>	CITES II, IUCN VU, Lao II	ມີ, ມີໜ້ອຍ
14	ລົງເສນ (ຊາກ)	<i>Macaca arctoides</i>	CITES II, IUCN VU, Lao II	ມີ, ລະດັບກາງ
15	ລົງກັງ	<i>Macaca assamensis</i>	CITES II, IUCN NT, Lao II	ມີ, ມີຫຼາຍ
16	ລົງວອກ	<i>Macaca mulatta</i>	CITES II, IUCN LC, Lao II	ມີ, ມີໜ້ອຍ
17	ລົງລົມນ້ອຍ	<i>Nycticebus pygmaeus</i>	CITES II, IUCN VU, Lao I	ມີ, ມີໜ້ອຍ

18	ລິງລົມໃຫ່ຍ	<i>Nycticebus bengalensis</i>	CITES II, IUCN VU, Lao I	ມີ, ມີໜ້ອຍ-ກາງ
----	------------	-------------------------------	--------------------------	----------------

ໝາຍເຫດ: CR = ໃກ້ຈະສູນພັນທີ່ສຸດ, EN = ໃກ້ສູນພັນ, VU = ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນ, NT = ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່, LC = ບໍ່ມີຄວາມສ່ຽງ. Lao I = ສັດປ່າເພດຫວຽດນາມຂອງ ສປປ ລາວ, Lao II = ສັດປະເພດຄຸ້ມຄອງ ຂອງ ສປປ ລາວ. ໃນນັ້ນ, ມີໂຄ່ງຫຼາຍທີ່ພົບເຫັນໃນປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່.

2.9 ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ

ເຂດທີ່ມີໄພຂົ່ມຂູ່ຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ ເຂດລຽບຕາມຊາຍແດນ ລາວ-ຫວຽດນາມ ໃນໄລຍະ 4 ກມ ຫ່າງຈາກຊາຍແດນດັ່ງກ່າວ ໂດຍສະເພາະເຂດຕອນເໜືອຂອງພູເຈືອງ, ຫ້ວຍອິກ, ປ່າຊອງ, ພູຂີ້ກະເດືອນ ແລະ ຕະປ້າຍ (ໜອງມ້າ). ບ່ອນໃດທີ່ມີການລົບກວນຫຼາຍ ເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ດ້ານຊີວະນາໆພັນ. ການລ່າ ແລະ ຄ້າ-ຂາຍສັດປ່າ ແມ່ນຍັງດຳເນີນຢູ່ ແລະ ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ສູນເສຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ. ເຂດທີ່ມີໄພຂົ່ມຂູ່ສູງ ແລະ ເປັນຈຸດທີ່ມີການເຂົ້າລັກລອບເພື່ອລ່າສັດປ່າ ແລະ ຕັດໄມ້ ບາງຊະນິດທີ່ມີຄ່າ, ການຂີ້-ຂາຍສັດປ່າ ແມ່ນ ເຂດບ້ານດູ, ບ້ານໜອງປີງ, ນ້ຳຈະຫຼາ, ປາກພະນັງ. ໄມ້ຊະນິດທີ່ມີລາຄາແພງ ເຊັ່ນ: ໄມ້ດູ່ລາຍ ແລະ ໄມ້ເກດສະໜາ ແມ່ນໄດ້ມີການ ເກັບກູ້ແບບດັບສູນ. ສ່ວນດ້ານດີ, ບັນຫາໄຟປ່າ ແມ່ນບໍ່ມີປະກົດການ ຢູ່ໃນເຂດ ດັ່ງກ່າວ.

2.10 ທ່າແຮງໃນການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່

ເງື່ອນໄຂທຳມະຊາດ ອ້ອມເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ເປັນທ່າແຮງໃນການພັດທະນາ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງຊາວບ້ານ ເຊັ່ນ: ຖ້ຳນ້ຳລອດເຊບັ້ງໄຟ ບ້ານ ໜອງປີງ ແມ່ນມີທ່າແຮງໃນການພັດທະນາເປັນແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວ ຊົມຖ້ຳ ແລະ ຂີ່ເຮືອ, ເຂດກວານເກ ແມ່ນເໝາະ ສຳລັບ ການເຂົ້າຊົມສັດປ່າ ເຊິ່ງເປັນເຂດ ທີ່ໃກ້ກັບໝູ່ບ້ານ ແຕ່ຍັງມີປະຊາກອນສັດປ່າ ພວກຄ່າງລົງ ອາໄສຢູ່ຫຼາຍ, ພູເຈືອງ ແມ່ນເໝາະ ສຳລັບການ ຊົມວິວ ແລະ ນອນຊົມດາວຂອງນັກປີນພູ ເພາະຕັ້ງ ຢູ່ໃນລະດັບສູງ. ນອກນັ້ນ, ການພັດທະນາກະສິກຳ ເຊັ່ນ ການປູກພືດລົ້ມລຸກ (ສາລີ), ການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ການລ້ຽງສັດ, ຫັດຖະກຳ ແລະ ການປູກເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເສີມພື້ນຖານ ໃນເຂດ ທີ່ເໝາະສົມ ຕາມເຂດຄຸ້ມກັນຊົນ ເຊັ່ນ: ປູກຫວາຍ ແລະ ບຸນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ແຕ່ລະເຂດ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ໃນຄວາມເໝາະສົມຂອງດິນ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ມີການສຶກສາຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ດ້ານການຕະຫຼາດຢ່າງຄັກແນ່ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງຄວາມຍືນຍົງ ຂອງກິດຈະກຳ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອຄວາມຍືນຍົງ ການກໍ່ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ຝຶກອົບຮົມຄວາມຊຳນານງານ ໃນດ້ານອາຊີບຕ່າງໆ ໃຫ້ຊາວບ້ານ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ (ເບິ່ງຂໍ້ 4.9).

2.11 ໂຄງການຕ່າງໆທີ່ເຄື່ອນໄຫວຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່

- ໂຄງການອາຫານໂລກ (World Food Programme)
- ໂຄງການ IRD
- ໂຄງການ ສົ່ງເສີມການສຶກສາຂອງຍີ່ປຸ່ນ
- ໂຄງການ ພັດທະນາກະສິກຳ
- ໂຄງການສົ່ງເສີມກຸ່ມລ້ຽງສັດ (ງົວ ແລະ ແບ້) ຂອງລັດຖະບານ

- ໂຄງການເກັບກູ້ລະເບີດ
- ໂຄງການປູກໄມ້ ໂອຈີ

2.12 ຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດສັນ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່

- 1993. ໄດ້ມີການສ້າງຕັ້ງປ່າສະຫງວນ ຕາມດຳລັດ 164/ນຍ ຕຸລາ 1993
- 1995. ໄດ້ເລີ່ມມີການລິເລີ່ມເກັບກຳຂໍ້ມູນດ້ານຂອບເຂດ ແລະ ໝູ່ບ້ານ.
- 1996. ສຳຫຼວດສັດປ່າ ໂດຍ ອົງການ ອະນຸລັກ ສັດປ່າ (WCS)
- 1998. ສຳຫຼວດສັດປ່າ ແລະ ພັນພືດ ໂດຍກອງທຶນສັດປ່າໂລກ (WWF), ໄດ້ລິເລີ່ມການວາງແຜນຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ຫີນໜາມໜໍ່
- 1999. ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການພັດທະນາກະສິກຳແບບຍືນຍົງ (WWF)
- 2003. ສືບຕໍ່ຊ່ວຍເຫຼືອການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂະໜາດນ້ອຍ
- ບົດບັນຄວາມຊົງຈຳ ລະຫວ່າງການນຳຂອງສອງແຂວງ ໂດຍເຈົ້າແຂວງຄຳມ່ວນ ແລະ ແຂວງກວາງບິງ ກ່ຽວກັບປ່າສະຫງວນຊາຍແດນ.
- 2004. ໂຄງການທົດລອງການປູກຫວາຍ ແລະ ໝາກໄມ້ກິນໜາກ
- 2006. ທົບທວນແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປັກຫຼັກໝາຍ ແລະ ສ້າງການຮ່ວມມືກັບ ສສ ຫວຽດນາມ ໂດຍ (UNESCO, ອົງການ IUCN).
- ສ້າງຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືທາງດ້ານວິຊາການ ລະຫວ່າງ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ແລະ ເຂດມໍລະດົກ ຟອງຢ່າແຄບັງ.
- 2007. ການສຳຫຼວດສະເພາະ ຂາແດງ ແລະ ຕະກູນລົງ (ບົດຄົ້ນຄ້ວາ ລະດັບປະລິນຍາ ເອກ ດ້ານການກະຈາຍ, ພຶດຕິກຳ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ຂອງຂາແດງ).
- 2008. ລິເລີ່ມການວາງແຜນຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (LEnS, UNESCO ແລະ ອົງການ IUCN).
- 2009 ທົດລອງການສ້າງກອງທຶນສັດຕະວະແພດບ້ານ ແລະ ການປູກເຂົ້າກີບດຽວ ຢູ່ ບ້ານແສນພັນ, ຄະຍຸ ແລະ ສະອາງ (ກອງທຶນພັດທະນາປ່າໄມ້ FDF).
- ການສຶກສາການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ (ບົດຄົ້ນຄ້ວາ ລະດັບປະລິນຍາໂທ).
- ຂຽນແຜນຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.
- ໄດ້ສະເໜີເອົາປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ເປັນເຂດອຸດທິຍານແຫ່ງຊາດ.

III. ອົງປະກອບຫຼັກຂອງການຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

3.1 ພາລະບົດບາດຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆ

ພາລະບົດບາດ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນແຕ່ລະໆດັບຂອງການປະສານງານ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ແຜນການຈັດສັນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ. ບັນດາພາລະບົດບາດຕ່າງໆ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນແຕ່ລະຂັ້ນ ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນສະເພາະວຽກວິຊາການ ແລະ ພົວພັນກັບປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ເທົ່ານັ້ນ. ຄວາມຈິງແລ້ວ ພາລະບົດບາດຕ່າງໆ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້. ໃນແຜນການນີ້ ໄດ້ ມີການສະເໜີກອບລວມໆ ເພື່ອຈຸດປະສົງຂອງການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ໂດຍ ສະເພາະ. ເຊິ່ງໃນນີ້ໄດ້ມີການຜັນຂະຫຍາຍບາງໜ້າວຽກ ໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຈຳເປັນຕ່າງໆ ຂອງການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.

3.1.1 ຂັ້ນບ້ານ: ປ່າໄມ້ບ້ານ

ເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມ ໜໍ່ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໂດຍຮັບປະກັນ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ໃຫ້ດຳເນີນຕາມລະບຽບ ຫຼັກການຂອງບ້ານກໍ່ຄືປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ. ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຕິດຕາມກວດກາ, ສຳຫຼວດ ແລະ ເປັນຜູ້ ລາຍງານເຫດການຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບປ່າສະຫງວນ ໃຫ້ກຸ່ມບ້ານ (ຫົວໜ້າກຸ່ມບ້ານ ຫຼື ຫ້ອງການ ຍ່ອຍພາກສະໜາມ) ໃຫ້ທັນເວລາ. ໂດຍການຊີ້ນຳຂອງນາຍບ້ານ ໃນເມື່ອບ້ານມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ປ່າໄມ້ ບ້ານ ແລະ ກອງຫຼອນບ້ານ ຈະຊ່ວຍ ກັນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວ ຮ່ວມກັບໜ່ວຍ ລາດຕະເວນ ຂອງເຂດ. ພ້ອມທັງເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການ ປູກຈິດສຳນຶກ, ແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆ ຕາມຂອບເຂດ ແລະ ຄວາມເໝາະສົມ.

3.1.2 ຂັ້ນເຂດ/ກຸ່ມບ້ານພັດທະນາ: ຫ້ອງການຍ່ອຍພາກສະໜາມ

ເຂດ/ກຸ່ມບ້ານ ໂດຍຜູ້ຮອງ ຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຊີ້ນຳໆພາ ວຽກງານປົກປັກຮັກສາ ປ່າສະຫງວນດັ່ງກ່າວ ຕາມເຂດຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ເພື່ອຮັບປະກັນແຜນຈັດສັນໄດ້ຖືກ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕາມແຜນການ. ຂັ້ນເຂດ ໂດຍການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຫ້ອງການຍ່ອຍພາກສະໜາມ ຂອງປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງ ຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ຈະໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ມີ ທີມງານລາດຕະເວນ ຂອງເຂດ (Khet Ranger) ແລະ ຮັບປະ ກັນວ່າ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ປ່າໄມ້ ໃຫ້ດຳເນີນຕາມລະບຽບ ຫຼັກການຂອງບ້ານກໍ່ຄືປ່າສະ ຫງວນ.

ການກຳນົດທີມງານ ລາດຕະເວນເຂດ ໃນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ອາດຈະຄັດເລືອກເອົາປ່າ ໄມ້ບ້ານ ຫຼື ກອງຫຼອນບ້ານ ຜູ້ທີ່ທ້າວທັນ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜ້າທີ່ດີ. ທີມງານເຂດນີ້ ປຽບເໝືອນ ພະນັກງານປ່າສະຫວງເຂດປະຈຳຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ. ການລົງລາດຕະເວນ ຫຼືກວດກາຕິດຕາມ ຕ້ອງປະກອບມີກອງຫຼອນຂອງບ້ານທີ່ກ່ຽວພັນເຂົ້າຮ່ວມ. ທີມງານຕິດຕາມກວດກາ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງ ຊາດ ຂອງກຸ່ມບ້ານ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດກັບປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ຫ້ອງການຍ່ອຍພາກສະໜາມ ປ່າ ສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ໃນດ້ານວິຊາການ. ໃນຂັ້ນເຂດ ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຂອງຫົວໜ້າເຂດ

ມີສິດປັບໃໝ ໃສ່ໂທດ ຕໍ່ຜູ້ກະທຳຜິດ ໃນບ້ວງເງິນການປັບໃໝຕໍ່ກວ່າ 5 ແສນ ກີບ (ລາຄາການ ປັບໃໝ ແຕ່ລະປະເພດ/ຊະນິດ ສັດ ຄວນລະບຸໄວ້). ໂດຍການຊື້ນຳຂອງ ຫົວໜ້າ ເຂດ ຫຼື ກຸ່ມບ້ານ ພັດທະນາ ກວດກາ ລະບຽບການ ນຳໃຊ້ອາວຸດເສິກ ເຊັ່ນ: ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການລ່າສັດປ່າ ເຊິ່ງບໍ່ຖືກ ເປົ້າໝາຍ ຕ້ອງໄດ້ກວດກາ ຫຼື ກັກຢືດ.

ໃນແຕ່ລະງວດ ຫຼື ແຕ່ລະເດືອນ (ຖ້າຈຳເປັນ) ຕ້ອງລົງຕິດຕາມເພື່ອຊ່ວຍແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ໃນ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ. ເຂົ້າຮ່ວມການປະຊຸມ ເພື່ອລາຍງານການປະຕິບັດລະບຽບການ ຫຼື ສະ ເໜີບັນຫາຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນພາຍໃນກຸ່ມບ້ານ ກ່ຽວກັບວຽກງານປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມ ກຸ່ມບ້ານພັດ ທະນາປະຈຳເດືອນ ຫຼື ງວດ.

ໃນວຽກວິຊາການ ພ້ອມທັງລາຍງານໃຫ້ເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການພາກສະໜາມປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫິນໜາມໜໍ່ ເປັນປະຈຳ. ສ່ວນວຽກງານ ດ້ານການ ປົກຄອງ ແລະ ພັດທະນາອື່ນໆ ແມ່ນລາຍງານ ໃຫ້ເຂດກຸ່ມບ້ານພັດທະນາ ຮັບຮູ້ເປັນໄລຍະ.

3.1.3 ຂັ້ນເມືອງ: ຫ້ອງການພາກສະໜາມ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫິນໜາມໜໍ່

ໂດຍພາຍໃຕ້ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງບົວລະພາ ແລະ ຫ້ອງການ ພາກສະໜາມ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫິນໜາມໜໍ່ ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຈັດສັນ ປ່າສະຫງວນຫິນໜາມໜໍ່ ໂດຍສົມທົບກັບກອງຖິ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຂວງ ໃນການວາງແຜນຕ່າງໆ ການເຮັດວຽກຮ່ວມ ແລະ ລວມທັງການລາຍງານ ໃຫ້ການຈັດຕັ້ງ ທັງສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ. ຖ້າຈຳ ເປັນ ຕ້ອງໄດ້ມີການປຶກສາຫາລື ແລະ ລາຍງານວຽກງານໂດຍກົງກັບກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ສູນກາງ, ກົມປ່າໄມ້ ໂດຍສະເພາະການລາຍງານ ແລະ ປຶກສາຫາລື ການແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ການ ສະໜອງຂໍ້ມູນຕ່າງໆ. ພະນັກງານຕ້ອງ ໄດ້ລົງຢຽມ ຢາມໝູ່ບ້ານຢ່າງ ເປັນປະຈຳ ເປັນທຸກໆເດືອນ ຫຼື 3 ເດືອນ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ.

ສ່ວນບັນດາຂະແໜງການຕ່າງໆ ແມ່ນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕາມພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງກັບປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫິນໜາມໜໍ່ ເຊັ່ນ: ປກຊ ແລະ ປກສ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການກວດກາ ລາດຕະເວນ ແລະ ມີສິດຈັບກຸມຜູ້ກະທຳຜິດຕໍ່ລະບຽບການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ. ພ້ອມນັ້ນ, ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຄະດີຂັ້ນເມືອງ ແລະ ເຂດ ກໍ່ຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ຕໍ່ກັບວຽກງານປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ຮັບປະກັນການແບ່ງປັນຜົນໃຫ້ມີຄວາມເໝາະສົມຕາມການຕົກລົງກັນ. ຫ້ອງການທ່ອງທ່ຽວ, ສຶກສາ, ສາທາ, ແມ່ຍິງ ແລະ ແນວໂຮມ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນການເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານການພັດທະນາ ແລະ ປູກຈິດສຳນຶກ ໃນໝູ່ບ້ານປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫິນໜາມໜໍ່.

3.1.4 ຂັ້ນແຂວງ: ກອງຖິ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ

ໂດຍພາຍໃຕ້ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ໂດຍສົມທົບກັບ ກອງຖິ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແຂວງ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຂັ້ນແຂວງ ແລະ ສູນກາງ ໂດຍສະ ເພາະ ການຜັນຂະຫຍາຍ ແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ, ຊື້ນຳທາງດ້ານວິຊາການ, ການວາງແຜນ, ການ

ປະສານງານ, ການລະດົມທຶນ ແລະ ການກະກຽມບົດສະເໜີຂໍ້ທຶນຕ່າງໆ. ໜຶ່ງໃນຄະນະຂອງກອງ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່. ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວຮັບຜິດຊອບໃນການກວດກາ ຄຸນນະພາບຂອງວຽກງານ, ຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງໂຄງການຕ່າງໆ ສະໜອງໃຫ້ ແກ່ຜູ້ສະໜັບສະໜູນວຽກງານປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ. ພ້ອມທັງ, ໃຫ້ຄວາມສະດວກໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ໜ້າວຽກ ຂອງໂຄງການ ກໍ່ຄືວຽກງານການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.

3.2 ເຄືອຂ່າຍ ການປະສານງານ

ເຄືອຂ່າຍການປະສານງານ ແມ່ນລະບົບການປະສານງານໃດໜຶ່ງ ທີ່ມີຮູບແບບວິທີການສື່ສານ – ຕ່າງໆ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍອັນດຽວກັນ. ໜ້າວຽກນີ້ກໍ່ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນ ສໍາລັບການຈັດສັນ ປ່າສະຫງວນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊິ່ງໃນແຕ່ລະຂັ້ນຕ້ອງ ໄດ້ມີກົນໄກເຄືອຂ່າຍ ການປະສານງານ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ມີລະ ບົບ, ຂັ້ນຕອນ ແລະ ໃຫ້ມີຜູ້ຮັບຜິດຊອບທີ່ໄດ້ ຖືກແຕ່ງຕັ້ງສະເພາະ ເພື່ອເປັນໃຈກາງການປະສານ ງານ. ອາດມີ 1 ຫຼື 2 ຄົນ ພ້ອມດ້ວຍເບີໂທຕິດຕໍ່ ຢູ່ໃນແຕ່ລະຂອດປະສານງານ ຈະເປັນ ການດີ ທີ່ສຸດ. ເຊິ່ງການປະສານງານ ຫຼື ຕິດຕໍ່ພົວພັນອາດມີທັງທີ່ເປັນທາງການ (ມີລາຍລັກອັກສອນ) ແລະ ບໍ່ເປັນທາງ ການ (ໂທລະສັບ, ລາຍງານປາກເປົ່າ ແລະ ປຶກສາຫາລື). ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການປະສານງານລະຫວ່າງຂັ້ນ ແລະ ພາກສ່ວນຕ່າງໆ ອາດມີການກຳນົດໄລຍະເວລາ ແລະ ວິທີການລາຍງານຕ່າງໆ ຮ່ວມກັນ.

3.2.1 ເຄືອຂ່າຍຂັ້ນບ້ານ

ໂດຍປ່າໄມ້ບ້ານ ເປັນຜູ້ຊອກຫາ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆ ທີ່ພົວພັນກັບປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ໂດຍສະເພາະການດຳເນີນກິດຈະກຳທີ່ຜິດຕໍ່ລະບຽບການປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ເຊັ່ນ ການຕັດໄມ້, ລ່າສັດສັດປ່າປະເພດຫວງຫ້າມ ແລະ ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດຶງ ແບບດັບສູນ ໃນປ່າ ສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ຫຼື ເຂົ້າໃນເຂດທີ່ຫວງຫ້າມ. ຖ້າພົບເຫັນຕ້ອງລາຍງານໃຫ້ ນາຍບ້ານຕົນ ແລະ ກຸ່ມບ້ານ ໂດຍດ່ວນ. ລວມທັງສະພາບການພາຍໃນເຂດຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ທີ່ມີລັກສະນະຜິດ ປົກກະຕິ ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ລາຍງານ ເຊັ່ນ: ອາດມີພໍ່ຄ້າມາສັ່ງຊື້ຜົນຜະລິດປ່າໄມ້ ແລະ ສັດ ປ່າໃດໜຶ່ງທີ່ຜິດ ຕໍ່ກິດ ໝາຍ. ສະນັ້ນ, ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕ້ອງມີປຶ້ມບັນທຶກເຫດການຕ່າງໆ ແລະ ຕ້ອງມີການ ລາຍງານ ໃຫ້ກຸ່ມບ້ານ ກ່ຽວກັບສະພາບບັນຫາທີ່ອາດເປັນຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ປ່າໄມ້ເວົ້າລວມ ເວົ້າສະ ເພາະ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ.

3.2.2 ເຄືອຂ່າຍຂັ້ນກຸ່ມບ້ານ

ໂດຍທົ່ວໄປຂັ້ນເຂດ ຫຼື ຂັ້ນກຸ່ມບ້ານດັ່ງກ່າວ ເປັນຜູ້ຊອກຮູ້ ແລະ ຮັບການລາຍງານ ຂອງ ບ້ານກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆ ທີ່ພົວພັນກັບປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ໂດຍສະເພາະການດຳເນີນ ກິດຈະກຳທີ່ຜິດຕໍ່ລະບຽບການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ເຊັ່ນ ການຕັດໄມ້ທ່ອນ ຫຼື ລ່າສັດປ່າປະ ເພດຫວງຫ້າມ ໃນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ຫຼື ເຂົ້າໃນເຂດທີ່ຫວງຫ້າມ. ຕ້ອງໄດ້ ສືບສວນລາຍລະອຽດ ຖ້າຮູ້ເບາະແສ ການລາຍງານເຫດການໃດໜຶ່ງ. ຖ້າເຫັນ ຫຼື ມີການລາຍງານຕົວ

ຈິງ ຕ້ອງໄດ້ຈັດກຳລັງຂອງທີມງານກຸ່ມບ້ານ ລົງກວດກາຕົວຈິງ. ຫ້ອງການຍ່ອຍພາກສະໜາມ ຈະຕ້ອງຈັດໃຫ້ມີ ກອງປະຊຸມຂັ້ນກຸ່ມບ້ານປະຈຳເດືອນ ຫຼື ງວດ ເພື່ອລາຍງານ ແລະ ຮ່ວມສ່ອງແສງວຽກ ງານປ່າໄມ້ ໂດຍລວມ ຫຼືປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ໂດຍສະເພາະ. ຫ້ອງການຍ່ອຍພາກສະໜາມ ໜຶ່ງຈຸດອາດ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ 1 ຫຼື 2 ກຸ່ມບ້ານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປ່າສະຫງວນ.

3.2.3 ເຄື່ອຂ່າຍຂັ້ນເມືອງ

ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ບົວລະພາ ແລະ ຫ້ອງການພາກສະໜາມ ປ່າສະ ຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ເປັນຜູ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຈັດສັນຄຸ້ມຄອງ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບການ. ຂັ້ນເມືອງ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຕໍ່ການລາຍງານ ຫຼື ການສະເໜີຂອງກຸ່ມບ້ານຕໍ່ກໍລະນີທີ່ຮີບດ່ວນ. ອາດມີການປະສານສົມທົບກັບ ໜ່ວຍກວດກາປ່າ ໄມ້ເມືອງ ໃນການໃຊ້ມາດຕະການ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆ ຂອງວຽກງານປ່າໄມ້ ກໍ່ຄືປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ. ໃນນັ້ນ, ແຕ່ລະຂະແໜງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ມີຜູ້ປະສານງານດ້ານ ວຽກງານປ່າໄມ້ ແລະ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ໂດຍສະເພາະ.

3.2.4 ເຄື່ອຂ່າຍປະສານງານກັບພາກສ່ວນອື່ນໆ

ຫ້ອງການພາກສະໜາມ ກໍ່ຄື ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ ເປັນຜູ້ປະສານສົມ ທົບກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທັງຂັ້ນເມືອງ, ແຂວງ ແລະ ສູນກາງ ຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ. ໜ້າວຽກ ອາດແມ່ນການຮ່ວມມື, ການວາງແຜນ, ການຕົກລົງ ຫຼື ແກ້ໄຂບັນຫາໃດໜຶ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນເຂດປ່າ ສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຮ່ວມກັນ.

○ ການປະສານງານກັບປ່າສະຫງວນອື່ນໆ

ການຕິດຕໍ່ພົວພັນ, ການລາຍງານ ແລະ ແລກປ່ຽນບົດຮຽນຮ່ວມກັນລະຫວ່າງປ່າສະຫງວນ ພາຍໃນແຂວງ ຫຼື ກັບແຂວງອື່ນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ. ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນໃນດ້ານວິຊາການ. ການເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳ, ການຝຶກອົບຮົມ ໂດຍການເຊື່ອເຊີນເຂດອື່ນມາເຂົ້າຮ່ວມ ກິດຈະກຳທີ່ຈັດຂຶ້ນ ໃນເຂດຂອງຕົນ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ ເຊິ່ງອາດສ້າງໃຫ້ມີການປະສານງານໃນວຽກ ງານການປົກປັກຮັກສາປ່າສະຫງວນໄດ້ດີ.

○ ການປະສານງານກັບສະຖາບັນຕ່າງໆ ພາຍໃນປະເທດ

ໃນອະນາຄົດ ການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ດັ່ງນັ້ນ ສະຖາບັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ມີການ ປະສານວຽກງານນີ້ແມ່ນມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ (ໂດຍສະເພາະ ຄະນະປ່າໄມ້ ແລະ ຄະນະວິທະຍາ ສາດ), ສູນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງ, ສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ສະມາຄົມຕ່າງໆທີ່ເຮັດວຽກທາງດ້ານ ການອະນຸລັກ.

○ ການປະສານງານກັບສາກົນ

ການຮ່ວມມືກັບສາກົນນີ້ ອາດຈະບໍ່ແມ່ນສະເພາະ ກັບ ສສ ຫວຽດນາມ ເຊິ່ງອາດມີ ມະຫາ ວິທະຍາໄລຕ່າງໆ ທີ່ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈໃນການສຶກສາດ້ານຕ່າງໆ ໃນປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ ໂດຍອາດ

ຈະໃຊ້ທຶນຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ. ປະເທດ ສສ ຫວຽດນາມ ໂດຍສະເພາະເຂດອຸດທິຍານຟອງຢ່າແຄບັງ ແມ່ນຮູ້ປະສານງານທີ່ສຳຄັນ. ການປະສານງານແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນ ການໃຊ້ມາດຕະການໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການບຸກລຸກປ່າສະຫງວນຂອງກຸ່ມຄົນບໍ່ດີ ທີ່ໃຊ້ຂ້າມຜ່ານເຂດແດນ. ພ້ອມນັ້ນ, ການຮ່ວມມືທາງດ້ານວິຊາການກໍ່ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ. ເນື່ອງຈາກ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ຕັ້ງຢູ່ຕິດກັບ ພື້ນທີ່ມໍລະດົກໂລກທາງທຳມະຊາດ ຟອງຢ່າແຄບັງ (ຫຼື ເຂດອຸດທິຍານແຫ່ງຊາດ).

3.3 ການປູກຈິດສຳນຶກ

3.3.1 ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ

ກຸ່ມເປົ້າໝາຍທີ່ຈະປູກຈິດສຳນຶກແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກຳນົດ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການອອກແບບ ເຄື່ອງມື ໃນການປູກຈິດສຳນຶກຕ່າງໆ. ໂດຍລວມແລ້ວ ໄດ້ກຳນົດມີສອງກຸ່ມໃຫຍ່ ຄື: ກຸ່ມຄົນພາຍນອກ ແລະ ກຸ່ມຄົນພາຍໃນ. ກຸ່ມຄົນພາຍນອກ ແມ່ນກຸ່ມຄົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນຕົວເມືອງ ລວມທັງຂ້າລັດຖະການ ທະຫານ ຕຳຫຼວດ, ນັກທຸລະກິດ, ຜູ້ຄ້າ-ຂາຍ ແລະ ນັກທ່ອງທ່ຽວ. ສ່ວນຄົນພາຍໃນ ແມ່ນຊາວບ້ານ ແລະ ນັກຮຽນທີ່ມີບ້ານຕັ້ງຢູ່ໃກ້ກັບຊາຍແດນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ. ດັ່ງນັ້ນ, ອຸປະກອນ ທີ່ໃຊ້ສຳລັບແຕ່ລະກຸ່ມເປົ້າໝາຍຕ້ອງໄດ້ມີການອອກແບບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

3.3.2 ອຸປະກອນ ແລະ ຮູບແບບ

- ກຸ່ມຄົນ ພາຍນອກ

ກຸ່ມຄົນພາຍນອກ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຄົນມີຄວາມຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈທາງດ້ານລະບຽບຫຼັກການດີ ແຕ່ມັກຝ່າຝົນລະບຽບການ ເຊັ່ນ: ລັກລອບຕັດໄມ້ ແລະ ລ່າສັດ ລວມທັງມີການພົວພັນກັບການຊື້-ຂາຍສັດປ່າ ເປັນຕົ້ນ. ຕໍ່ກັບກຸ່ມຄົນເຫຼົ່ານີ້ ຕ້ອງໃຫ້ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານລະບຽບການຫຼາຍກວ່າ, ເລັ່ງໃສ່ການປັບໃໝໃສ່ໂທດ ຈົນກ້າວໄປເຖິງການຫ້າມເດັດຂາດ ຕໍ່ກັບບຸກຄົນທີ່ຝ່າຝົນ ແລະ ໃຫ້ຢຸດເຊົາອາຊີບ (ຄ້າ-ຂາຍ ສັດປ່າ) ເປັນຕົ້ນ. ແຕ່ທີ່ສຳຄັນ ທີມງານໃຊ້ມາດຕະການຕ້ອງມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກສາຍການຈັດຕັ້ງທີ່ຂຶ້ນກັບ. ການທີ່ຢຸດເຊົາ ອາຊີບການລ່າ ຫຼື ຊື້-ຂາຍສັດປ່າຂອງກຸ່ມຄົນເຫຼົ່ານີ້ ຈະບໍ່ມີຜົນກະທົບເທົ່າໃດ ຕໍ່ການຄອງຊີບຂອງຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ ເພາະການເຮັດທຸລະກິດຂອງເຂົາເຈົ້າ ບໍ່ແມ່ນ ເພື່ອຄວາມພໍພຽງ ແຕ່ເພື່ອຄວາມຮັ່ງມີ ເຊິ່ງຕ່າງຈາກຊາວບ້ານຜູ້ທຸກຍາກທີ່ຫາເຂົ້າກິນຄ່ຳ ໂດຍອາໄສການເຂົ້າປ່າ ເພື່ອການລ້ຽງຊີບ ໃນແຕ່ລະວັນ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ໂດຍລວມ ແມ່ນມາຈາກຄົນຂ້າງນອກ ແລະ ກຸ່ມຄົນເຫຼົ່ານີ້ເປັນຜູ້ຂັບເຄື່ອນດ້ານການຕະຫຼາດສັດປ່າ ການນິຍົມໃຊ້ ການບໍລິໂພກ ສັດປ່າ ແບບເປັນຂະບວນການ ໃນກຸ່ມຄົນທີ່ມີຖານະການເງິນດີ ແລະ ຫວັງຜົນກຳໄລ. ສະນັ້ນ, ຖ້າພຽງແຕ່ປຶກຈິດສຳນຶກ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອົາການໃຊ້ມາດຕະການໄປນຳ ສັດປ່າ ແລະ ພືດບາງຊະນິດ ອາດຈະໝົດກ່ອນທີ່ຈະຮູ້ສຶກໄດ້. ການປູກຈິດສຳນຶກຄວນເລັ່ງໃສ່ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານລະບຽບການເປັນຫຼັກ, ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄຸນຄ່າຂອງທຳມະຊາດ ແລະ ແນວຄິດການນຳໃຊ້ຍືນຍົງ ເປັນອັນສຳຮອງ ສຳລັບກຸ່ມຄົນເຫຼົ່ານີ້.

ສ່ວນວິທີການສື່ສານຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ຄື: ທໍລະໂຄ່ງເມືອງ, ສະປອດໂຄສະນາທາງສື່ໂທລະພາບ ແຂວງ ຫຼື ວິທະຍຸ (ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ), ກະດານຂ່າວຊຸມຊົນ, ແຜ່ນພັບ, ຫັດສະນະສຶກສາ (ສຳລັບ ການນຳ), ປາຖະກະຖາ ໃນວັນທີ່ສຳຄັນ ລວມທັງການສ້າງເວບໄຊ ຂໍ້ມູນຕ່າງໆ (ກຸ່ມນັກທ່ອງທ່ຽວ).

- **ກຸ່ມຄົນ ພາຍໃນ**

ກຸ່ມຄົນພາຍໃນ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຄົນທີ່ດ້ອຍໂອກາດທາງດ້ານການສຶກສາ ເຮັດໃຫ້ເຂົາ ເຈົ້າໄດ້ ເຂົ້າໃຈຊ້າ ແລະ ບໍ່ສາມາດມະໂນພາບ ຜົນດີ ຜົນເສຍໄດ້ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ. ມີພຽງແຕ່ການນຳຂັ້ນບ້ານ ຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ພໍມີຄວາມຮູ້ດ້ານລະບຽບການໄດ້ດີກວ່າ. ການຕັດອາຊີບການເຂົ້າປ່າລ່າສັດ ອາດມີບັນຫາ ຕໍ່ການຄົງຊີບຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍສະເພາະຜູ້ທຸກຍາກ. ສະນັ້ນ, ຕ້ອງໄດ້ມີການສຳຫຼວດ ເພື່ອເຂົ້າໃຈ ແລະ ຈຳແນກ ແຕ່ລະກຸ່ມຄົນຢ່າງຢູ່ໃນແຕ່ລະບ້ານ ຢ່າງລະອຽດ. ໂດຍທົ່ວ ໄປອາດເລັ່ງໃສ່ການປູກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນຂອງການອະນຸລັກ, ໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຍືນຍົງ ແລະ ການອະນຸລັກ ແລະ ດ້ານລະບຽບການ ແຕ່ສະເພາະບຸກຄົນ (ນັກລ່າ) ຕ້ອງໄດ້ມີການ ສຶກສາ ອົບຮົມໄປພ້ອມໆກັນ ຕາມ ແຕ່ລະຂັ້ນ ຕອນ ຫຼື ອາດມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮຽກບຸກຄົນນັ້ນໆມາສ່ອງໜ້າກັນ ເພື່ອຕັກເຕືອນ ແລະ ຫາວິທີແກ້ໄຂ. ສ່ວນວິທີການສື່ສານຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ຄື: ການຫຼິ້ນລະຄອນສິ້ນ, ທໍລະໂຄ່ງບ້ານ, ສະປອດໂຄສະນາ ທາງວິທະຍຸ, ກະດານຂ່າວຊຸມຊົນ. ສຳລັບນັກຮຽນ ຕ້ອງໄດ້ເອົາວຽກງານນີ້ເຂົ້າໃນ ຫຼັກສູດການຮຽນການສອນ (ສ້າງຕຳລາທ້ອງຖິ່ນ) ຂອງໝູ່ບ້ານປ່າສະຫງວນ ແລະ ເສີມໃຫ້ມີກິດຈະກຳ ນອກຫຼັກສູດຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການແຂ່ງຂັນແຕ້ມຮູບ, ໂຕ້ວາທີ, ຕັ້ງແຄມ, ສ້າງກິດຈະກຳຮັກປ່າ ແລະ ແຂ່ງຂັນກິລາເຂດໂຮງຮຽນຂອງໝວດໂຮງຮຽນໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່.

3.3.3 ການພັດທະນາອຸປະກອນການປູກຈິດສຳນຶກ

ຕ້ອງໄດ້ສຶກສາ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບກຸ່ມເປົ້າໝາຍ, ມີການກຳນົດຈຸດປະສົງ ຫຼືຜົນສະທ້ອນຈາກ ກິດຈະກຳການປູກຈິດສຳນຶກນັ້ນໆ. ມີການວາງແຜນ ແລະ ອອກແບບໃຫ້ເໝາະສົມກັບກຸ່ມເປົ້າໝາຍ, ປະເມີນເບິ່ງລະດັບຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການຮັບຮູ້, ການໃຊ້ຄຳສັບຕ່າງໆ ຕ້ອງໃຫ້ເປັນ ລັກສະນະຊາວບ້ານ, ມີພາບປະຈັກຕາ ເພື່ອດຶງດູດຄວາມສົນໃຈ. ເນື້ອໃນອາດມີກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນ ຂອງປ່າໄມ້, ສັດປ່າ, ຜົນກະທົບທາງລົບຈາກການທຳລາຍ, ການສູນພັນຂອງສັດປ່າໃດໜຶ່ງ, ຜົນດີຂອງ ການປົກປັກຮັກສາ, ໂອກາດໃນອະນາຄົດ ແລະ ອື່ນໆ.

ຕາຕະລາງ 6. ກິດຈະກຳການປູກຈິດສຳນຶກ

ກິດຈະກຳ	ຄວາມຖີ່	ສະຖານທີ່	ເດືອນ
ສ້າງສະປອດໂຄສະນາ	3 ເລື້ອງ/ປີ		
ແຂ່ງຂັນກິດຈະກຳ ເຂດໂຮງຮຽນ	1 ຄັ້ງ/ປີ	ບ້ານ ດູ, ໜອງມ້າ, ໜອງປິງ	ກຸມພາ
ສ້າງລະຄອນສິ້ນ	2 ເລື້ອງ/ປີ		
ຫັດສະນະສຶກສາ	1 ຄັ້ງ/ປີ		

ສັບປຸງນໍ້າຂຸ້ນກະດານຂ່າວ	3 ເດືອນ/ຄັ້ງ	ບ້ານ, ເມືອງ	
ປັບປຸງກົດລະບຽບປ່າສະຫງວນ	3 ປີ/ຄັ້ງ		ມິຖຸນາ

3.3.4 ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ພະນັກງານປະສະຫງວນ “ທີມງານປູກຈິດສໍານິກ” ຈະເປັນຜູ້ອອກແບບ ແລະ ດໍາເນີນການປູກຈິດສໍານິກໃນດ້ານຕ່າງໆ ຮ່ວມກັບທີມງານເຂດ ແລະ ຊາວບ້ານ. ມີຄວາມຈໍາເປັນໃນການປະຕິບັດຮ່ວມກັບຫ້ອງການສຶກສາເມືອງ, ຊາວໜຸ່ມ, ແມ່ຍິງ ແລະ ແນວໂຮມ ໂດຍສະເພາະກັບຊົນເຜົ່າຕ່າງໆທີ່ມີເຈົ້າກິກເຈົ້າເລົ່າ (ເຂດທັບລາວ, ໜອງມ້າ ແລະ ນໍ້າຈະຫຼາ). ສະນັ້ນ, ວຽກງານການປູກຈິດສໍານິກອາດເປັນວຽກງານໜຶ່ງທີ່ແຊກຊ້ອນເຂົ້າໃນຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້ ລວມທັງທີມງານກໍ່ສ້າງຮາກຖານກໍ່ອາດເຮັດໜ້າທີ່ນີ້ໄປນຳ. ການຝຶກ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນ.

3.4 ການຈັດແບ່ງເຂດ

ເນື່ອງຈາກທີ່ຜ່ານມາ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ບໍ່ໄດ້ມີການກຳນົດເຂດ ເພື່ອການອະນຸລັກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ຢ່າງຄັກແນ່ ເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໂດຍບໍ່ມີຂອບເຂດອັນສ້າງຄວາມກົດດັນຕໍ່ການຢູ່ລອດຂອງປະຊາກອນສັດປ່າ ຈາກການລ່າ ໃນທີ່ສຸດສັດປ່າຫຼາຍຊະນິດພວມຈະໝົດໄປ ຈາກປ່າສະຫງວນແຫ່ງດັ່ງກ່າວ. ສະນັ້ນ, ຈໍາເປັນ ຕ້ອງໄດ້ມີການກຳນົດ ເຂດຕ່າງໆ ຕາມທ່າແຮງທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ. ການຈັດແບ່ງເຂດ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ຕາມຫຼັກການຂອງສາກົນແລ້ວ ສາມາດເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍປະເພດປ່າສະຫງວນ. ຖ້າເບິ່ງໃນແງ່ ຄວາມໂດດເດັ່ນທາງດ້ານເອກະລັກພູມສັນຖານ “ຜາຫີນໜາມໜໍ່” ເຫັນວ່າ ທົ່ວເຂດ ມີຄວາມເໝາະສົມກັບມາດຖານ ປະເພດປ່າສະຫງວນ ຂອງ IUCN V ເຂດອະນຸລັກ ພູມສັນຖານ (Protected landscape) ແຕ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ຍັງມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ສັດປ່າທີ່ຫາຍາກ, ມີລະບົບນິເວດຂອງປ່າຜາຫີນ ແລະ ເປັນເຂດທີ່ສໍາຄັນຂອງສາກົນໃນການອະນຸລັກນິກ (IBA = Important Bird Area) ສະນັ້ນ ອາດເປັນໄປໄດ້ກັບ ມາດຖານ ປະເພດປ່າສະຫງວນ IUCN II ເຂດອຸທິຍານ ແຫ່ງຊາດ. ແຕ່ໃນນັ້ນ, ມີບາງເຂດຍັງມີບາງພື້ນທີ່ມີຄວາມອຸດົມສູນບູນທາງດ້ານສັດປ່າທີ່ຫາຍາກ ເຊັ່ນ: ຂາແດງ, ໂຄ່ງດຳ ແລະ ທະນີແກ້ມຂາວ ເຊິ່ງສັດປ່າເລົ່ານີ້ຈັດ ເປັນສັດ ທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ ຕາມບັນຊີແດງ ຂອງອົງການ IUCN. ສະນັ້ນ, ບາງເຂດທີ່ ສໍາຄັນສຳລັບ ສັດປ່າ ຈໍາພວກນີ້ ຍັງສາມາດຈັດເປັນເຂດຍ່ອຍສະເພາະ ປະເພດປ່າສະຫງວນ IUCN Ia - ເຂດອະນຸລັກພັນສັດປ່າ (Wildlife Reserve) ເຊິ່ງສາ ມາດທັບຊ້ອນກັບເຂດອຸທິຍານແຫ່ງຊາດໄດ້. ສະນັ້ນ, ໃນອະນາຄົດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ເໝາະສົມ ຄວນທີ່ຈະກຳນົດເປັນ ເຂດອຸທິຍານ ແຫ່ງຊາດ (National Park) ແລະ ອາດມີເຂດອະນຸລັກພັນສັດປ່າ (Wildlife Reserve) ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ.

ໂດຍລວມແລ້ວ, ຖ້າກຳນົດລະອຽດ ຕາມຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະພາບ ຄວາມເປັນຈິງຂອງພື້ນທີ່ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ໄດ້ມີການຈັດແບ່ງເປັນ 2 ເຂດ ໃຫ້ຍ ຄື: ເຂດເພື່ອການອະນຸລັກ ແລະ ເຂດເພື່ອການຄຸ້ມຄອງທົ່ວໄປ. ເຂດເພື່ອການ ອະນຸລັກ ໄດ້ກຳນົດມີ 3 ເຂດ

ຄື: ເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ (ເພື່ອການອະນຸລັກ ຊະນິດພັນ “IUCN Ia”, ເຂດຫວງຫ້າມຕາມລະດູການ ແລະ ເພື່ອການທ່ອງທ່ຽວ. ສ່ວນເຂດ ເພື່ອການ ຄຸ້ມຄອງທົ່ວໄປ ແມ່ນເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພື້ນຟູ ຄວາມ ອຸດົມສົມບູນຂອງນິເວດວິທະຍາສັດປ່າ. ບາງເຂດທີ່ໄດ້ກຳນົດເພີ່ມເຕີມ ສຳລັບປ່າສະຫງວນແຫ່ງ ຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ໂດຍມີຈຸດປະສົງສະເພາະ ແລະ ເພື່ອສະດວກ ໃນການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງ ຕາມແຜນ ຈັດສັນ ດັ່ງກ່າວ.

3.4.1 ເຂດເພື່ອການອະນຸລັກ

ແມ່ນເຂດທີ່ໄດ້ກຳນົດ ເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ ໂດຍສະເພາະ ຊະນິດ ພັນສັດປ່າຕ່າງໆ. ແຕ່ບາງເຂດສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຕາມລະບຽບຫຼັກການ ແລະ ຮັບປະກັນ ບໍ່ໃຫ້ມີຜົນ ກະທົບ ຕໍ່ຈຸດປະສົງຂອງການອະນຸລັກ ໂດຍມີລາຍລະອຽດດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ເຂດຫວງຫ້າມ ເດັດຂາດ (IUCN Ia)

ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ໄດ້ກຳນົດເຂດທີ່ມີຄວາມ ຫຼາກຫຼາຍ ທາງດ້ານ ຊີວະນາໆ ພັນ ເປັນເຂດ ຫວງຫ້າມເດັດຂາດ. ເຂດນີ້ໄດ້ສະຫງວນໄວ້ເພື່ອ ເປັນບ່ອນແຜ່ພັນ ແລະ ບ່ອນລີ້ຊ້ອນຂອງສັດປ່າ (ເຂດນີ້ ຖືກຕາມມາດຖານ IUCN Ia - ເຂດອະນຸລັກພັນ ສັດປ່າ). ເຂດຫວງ ຫ້າມເດັດຂາດຂອງປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ ມີ 2 ເຂດ ຄື: ເຂດອະນຸລັກ ພັນສັດປ່ານ້ຳຊຸມ ແລະ ເຂດ ອະນຸລັກພັນ ສັດປ່າ ຊຸນກະອານ. ເຂດອະນຸລັກພັນສັດປ່ານ້ຳຊຸມ ກວມເອົາເນື້ອທີ່ ປະມານ 3,600 ຮຕ ເຊິ່ງຕັ້ງຢູ່ເຂດໃຈກາງ ຂອງປ່າສະຫງວນ ແລະ ຫ່າງໄກ ຈາກຊຸມຊົນ. ເຂດນີ້ ກວມເອົາເຂດຮັບຜິດຊອບ ຂອງບ້ານດູ. ຊື່ສະຖານທີ່ໆ ຊາວບ້ານຄຸ້ນເຄີຍ ແລະ ນອນຢູ່ໃນເຂດນີ້ ມີ ນ້ຳຊຸມ, ກວານສານ, ພູຕະ ເນີນ, ນ້ຳມະໄສ, ນ້ຳກະເລາະ ແລະ ຖ້ຳຮູເຫຼືອມ (ແຜນທີ່ 4). ສ່ວນເຂດ ອະນຸລັກ ພັນສັດປ່າ ຊຸນ ກະອານ ກວມເອົາເນື້ອທີ່ ປະມານ 3,800 ຮຕ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ໃຈກາງຕອນໃຕ້ຂອງປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງ ຊາດ ຫ່າງໄກຈາກນ້ຳເຊບັ້ງໄຟປະມານ 10 ກມ. ເຂດນີ້ກວມ ເອົາພື້ນທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ ຂອງເຂດ ນ້ຳຊຸນ ກະອານ ນັບແຕ່ຕອນກາງ ຂອງນ້ຳຊຸນ ກະອານ ຂຶ້ນເມື່ອ (ແຜນທີ່ 4).

ທັງສອງເຂດຂ້າງເທິງນີ້ ແມ່ນຫ້າມການເຂົ້າຢ່າງເດັດຂາດ ໃນຕະຫຼອດປີ ຍົກເວັ້ນໄດ້ຮັບ ອະນຸຍາດ ເຊັ່ນ: ການລົງເຮັດວຽກຂອງພະນັກງານ ຫຼື ເພື່ອຈຸດປະສົງ ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າ ຝ່າຢືນຈະຖືກປັບໃໝ່ ຕາມລະບຽບການ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່.

ເຂດຫວງຫ້າມຕາມລະດູການ

ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ໄດ້ກຳນົດເຂດນີ້ໄວ້ ເພື່ອເປັນບ່ອນແຜ່ພັນ ແລະ ລີ້ຊ້ອນ ຂອງສັດປ່າ ໃນລະດູການແຜ່ພັນ ໂດຍຫ້າມທຸກກິດຈະກຳທີ່ມີສຽງລົບກວນ ແລະ ຫ້າມເຂົ້າ ເຂດເດັດຂາດໃນໄລຍະສັດປ່າແຜ່ພັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ 1 ເດືອນ ກໍລະກົດ ຫາ ວັນທີ່ 30 ເດືອນ ຕຸລາ ຂອງທຸກໆປີ. ພື້ນທີ່ເຂດນີ້ ມີ 1 ເຂດ ກວມເອົາເນື້ອທີ່ ປະມານ 13,488 ຮຕ ເຊິ່ງຕັ້ງຢູ່ທາງທິດຕາເວັນ

ອອກ ແລະ ມີຊາຍແດນຕິດກັບ ສ.ສ ຫວຽດນາມ. ຊື່ສະຖານທີ່ທີ່ປະຊາຊົນຄຸ້ນເຄີຍຄື ເຂດ ກວານນອງ, ໜອງບຸ່ນ, ປະຕູໂຂງ, ກວານພະຍາ, ພະນັງຕິກ ແລະ ຕະປ້າຍ (ແຜນທີ່ 4).

ປະຊາຊົນສາມາດເຂົ້າໄປຊອກຢູ່ຫາກິນໄດ້ຕາມປະເພນີ ເຊັ່ນ ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ໃສ່ແຮ້ວຂະໜາດນ້ອຍ ໂດຍບິນພື້ນຖານ ການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງ. ການນຳເອົາອາວຸດ ເຂົ້າເຂດດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຍົກເວັ້ນ ບຸກຄົນທີ່ໄວ້ ເນື້ອເຊື່ອໃຈເທົ່ານັ້ນ ແລະ ໃຊ້ສຳລັບການປ້ອງກັນຕົວ ຫຼື ໃຊ້ເພື່ອການລົງລາດຕະເວນ. ຖ້າຝ່າຝິນຈະຖືກປັບໃໝ ຕາມລະບຽບການປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ (ຕາຕະລາງ 7).

ເຂດຫວງຫ້າມເພື່ອການທ່ອງທ່ຽວ

ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ໄດ້ກຳນົດມີ 3 ເຂດ ເພື່ອເປັນບ່ອນ ທ່ອງທ່ຽວ ໂດຍອີງຕາມ ທ່າແຮງ ດ້ານການທ່ອງທ່ຽວ ເຊັ່ນ: ຖ້ຳນ້ຳລອດ ເຊບັ້ງໄຟ (ບ້ານ ໜອງປົງ), ເຂດກວານເກ (ບ້ານ ສະລ້າງ) ແລະ ເຂດພູເຈືອງ (ບ້ານ ໜອງບົວ). ໃນນີ້, ເຂດກວານເກ ຖືວ່າມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ຮັກສາໄວ້ ເພື່ອການເຂົ້າຊົມສັດປ່າທີ່ຫາຍາກ ເຊັ່ນ: ຂາແດງ ແລະ ໂຄ່ງດຳ. ສ່ວນສອງເຂດທີ່ເຫຼືອນັ້ນ ແມ່ນຖືວ່າບໍ່ມີ ໃນປະຈຸບັນແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານສັດປ່າ. ໂດຍກຳນົດວ່າ ຖ້ຳນ້ຳລອດເຊບັ້ງໄຟ (ຊົມຖ້ຳ, ລ່ອງເຮືອ), ພູເຈືອງ (ຊົມທິວທັດ, ນອນຊົມດາວ) ແຕ່ຖ້າ ລິເລີ່ມມີການປົກປັກຮັກສາ ເຂດເຫຼົ່ານີ້ອາດ ຈະສາມາດພື້ນພູໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນໄດ້.

ປະຊາຊົນສາມາດເຂົ້າໄປຊອກຢູ່ຫາກິນເຂດດັ່ງກ່າວໄດ້ຕາມປະເພນີ ເຊັ່ນ ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ໃສ່ແຮ້ວຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອການລ້ຽງຊີບ. ການຖືບິນເຂົ້າເຂດດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ແລະ ໃຫ້ສະເພາະບຸກຄົນທີ່ໄວ້ວາງໃຈ ແລະ ໃຊ້ສຳລັບ ການປ້ອງ ກັນຕົວ ຫຼື ໃຊ້ເພື່ອການລາດຕະເວນ. ໂດຍສະເພາະ ເຂດກວານເກ ສ່ວນເຂດຖ້ຳນ້ຳລອດ ເຊບັ້ງໄຟ ຖ້າເລີ່ມມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີອາດມີ ສັດປ່າ ພວກໂຄ່ງ-ລົງ ເຂົ້າມານຳໃຊ້ພື້ນທີ່. ຖ້າເປັນ ເຊັ່ນນັ້ນ, ຈະເພີ່ມຄຸນຄ່າການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ເປັນການດຶງດູດ ນັກທ່ອງທ່ຽວໄດ້ດີຂຶ້ນໃນ ອະນາຄົດ.

3.4.2 ເຂດຄຸ້ມຄອງທົ່ວໄປ

ເຂດຄຸ້ມຄອງທົ່ວໄປເຊິ່ງແມ່ນເຂດອື່ນໆທີ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດມາຂ້າງເທິງ ໂດຍຊາວບ້ານ ສາມາດນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ໄດ້ຕາມລະບຽບຫຼັກການຂອງປ່າສະຫງວນ. ຖ້າຝ່າຝິນຈະ ຖືກປັບໃໝ ຕາມລະບຽບການດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນ: ການລ່າຂາແດງ ຫຼື ໂຄ່ງດຳ ແມ່ນຫ້າມ ຢູ່ໃນທຸກໆເຂດຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ເພາະເປັນຊະນິດທີ່ຫວງຫ້າມບັນຊີ I. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຖ້າຫາກຈຳນວນສັດປ່າປະເພດໃດໜຶ່ງຫາກມີປະຊາກອນເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ ແມ່ນສາມາດລ່າໄດ້ໃນເຂດຄຸ້ມຄອງນີ້ ໂດຍມີການກຳນົດສະຖານທີ່ ແລະ ກຳນົດໂຄຕ້າ ຈຳນວນ ໂຕທີ່ຈະລ່າ ຕໍ່ປີຕໍ່ບ້ານ.

ຕາຕະລາງ 7. ບາງກິດຈະກຳຫຼັກ ທີ່ຫ້າມ ແລະ ອະນຸຍາດໄດ້ໃນແຕ່ລະເຂດ

ບາງກິດຈະກຳຫຼັກ/ປະເພດເຂດ	ຫວງຫ້າມ ເດັດຂາດ	ຫວງຫ້າມ		ຄຸ້ມຄອງ ນຳໃຊ້	ເຂດ ອື່ນໆ
		ລະດູການ	ທ່ອງທ່ຽວ		
ການເຂົ້າເຂດຕະຫຼອດປີ	x	-	✓	✓	✓
ການເຂົ້າເຂດໃນລະດູແພ່ພັນ	x	x	-	✓	✓
ການຕັດໄມ້ທ່ອນ	x	x	x	x	x
ເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າ, ລ່າສັດປ່າ, ໃສ່ແຮ້ວ	x	✓	✓	✓	✓
ລ່າສັດປ່າ, ໝູປ່າ, ສັດນ້ອຍໄດ້	x	✓	✓	✓	✓
ສຽງປີນ	x	x	x	x	✓

ເຂດເຊື່ອມຕໍ່

ເຂດເຊື່ອມຕໍ່ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ລະບົບນິເວດວິທະຍາຂອງສັດປ່າ ໃນການຂ້າມໄປມາ ຕາມລະດູການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງມັນ. ສະນັ້ນ, ພື້ນທີ່ປ່າທີ່ຕິດ ຈອດກັບ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນມີ ເຂດເຊື່ອມຕໍ່ເຂດນາເພົ້າ ກັບປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນາກາຍນ້ຳເທີນ ແລະ ຫີນໜາມໜໍ່ ເຊິ່ງເປັນເຂດ ທີ່ປະກາດເປັນເຂດເຊື່ອມຕໍ່ແຫ່ງຊາດ ປີ 2000, ເຂດເຊື່ອມຕໍ່ໜອງມ້າ ກັບປ່າ ສະຫງວນແຂວງ ຊຸນເຊ ໜອງມ້າ ເຊິ່ງຍັງມີປ່າໄມ້ດົກໜາຢູ່ໃນເຂດນີ້ ແລະ ເຂດເຊື່ອມຕໍ່ຖ້ຳນ້ຳລອດ ກັບປ່າປ້ອງກັນເຂດພູຫຼວງ ເຊິ່ງເປັນພື້ນທີ່ດຽວກັບປ່າພື້ນພູ. ປ່າໄມ້ໃນເຂດເຊື່ອມຕໍ່ເຫຼົ່ານີ້ ຕ້ອງໄດ້ມີການ ປົກປັກຮັກສາບໍ່ໃຫ້ມີການບຸກລຸກ ໂດຍຮັບປະກັນໃຫ້ມີແລວປ່າເຊື່ອມຕໍ່. ເພື່ອຢາກໃຫ້ປ່າໄມ້ ມີການເຊື່ອມຕໍ່ ບໍ່ຄວນໃຫ້ມີໝູ່ບ້ານໃໝ່ຕັ້ງຢູ່ຕາມເຂດເຊື່ອມຕໍ່ໜອງມ້າ ເພື່ອເຂດນີ້ແມ່ນນອນຢູ່ແລວ ຂອງສາຍ ພູຫຼວງທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ມາຈາກ ເຂດ ນາກາຍນ້ຳເທີນ. ປະຈຸບັນມີການລາຍງານວ່າ ຍັງມີເສົາຫຼາ ແລະ ຟານເຂົາໃຫ່ຍ ຢູ່ເຂດຊຸນເຊ ໜອງມ້າ. ສັດປ່າເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນພວມຄົ້ນພົບ ໃໝ່ໃນຊຸມປີ 1990 ແລະ ໂດຍສະເພາະ ໂຕເສົາຫຼາ ແມ່ນ ກຳນົດເປັນສັດ ປ່າທີ່ໄກ້ຈະສູນພັນ ທີ່ສຸດຂອງອົງການ IUCN.

ເຂດຊາຍແດນປ່າສະຫງວນ

ເຂດຊາຍແດນ ຂອງປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ທີ່ໄດ້ມີການກຳນົດໄວ້ຢ່າງເປັນທາງການແລ້ວ ໂດຍບາງຈຸດທີ່ຫຼໍ່ແຫຼມໄດ້ມີຫຼັກໝາຍ (ເສົາຊີມັງ) ປັດຈຸບັນມີ 106 ເສົາ ພ້ອມທັງ ມີລະຫັດເລກເສົາ ຢ່າງຄັກແນ່. ສະນັ້ນ, ເຂດກັນຊົນຂອງປ່າສະຫງວນ ແມ່ນ ໄລຍະ 1 ກມ ຫ່າງອອກຈາກຊາຍແດນ ປ່າສະ ຫງວນ ຫຼື ຕາມຫຼັກໝາຍເຫຼົ່ານີ້. ເຂດກັນຊົນນີ້ ຖືວ່າເປັນເຂດພັດທະນາທີ່ຍິນຍົງ ແລະ ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການພັດທະນາໄດ້ ແຕ່ເຂດນີ້ແມ່ນປ້ອງກັນ ການບຸກລຸກ ຈາກການພັດທະນາໂຄງລ່າງ ຕ່າງໆ ລວມທັງການປູກໄມ້ເສດຖະກິດຂອງເອກະຊົນ. ສະນັ້ນ, ໃນເຂດບໍລິເວນນີ້ບໍ່ຄວນອະນຸຍາດໃຫ້ມີການດຳເນີນກິດຈະກຳໃດໆ ທີ່ຂັດກັບ ຈຸດປະສົງ ຂອງການສ້າງຕັ້ງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຕາມດຳລັດ ເລກທີ 164/ນຍ ປີ 1993 ຫຼື ຕາມກົດໝາຍປ່າໄມ້ ສະບັບປັບປຸງໃໝ່ ດຳລັດ ເລກທີ

04/ສພຊ ປີ 2008. ຍົກເວັ້ນ ທີ່ໄດ້ຮັບ ອະນຸຍາດ ຈາກ ສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ໂດຍເຫັນດີຈາກ ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.

ເຂດຮັບຜິດຊອບໃນການກວດກາ

ເຂດຮັບຜິດຊອບໄດ້ມີການແບ່ງປັນ ຕາມແຜນການມອບດິນ-ມອບປ່າ ເຊິ່ງຂອບເຂດຂອງບ້ານ ໃດແມ່ນບ້ານນັ້ນ ຫຼື ເຂດນັ້ນ ຮັບຜິດຊອບ. ຖ້າກໍລະນີມີການພົບເຫັນການກະທຳໃດໜຶ່ງທີ່ຜິດຕໍ່ລະບຽບ ຂອງປ່າສະຫງວນຕ້ອງໄດ້ລາຍງານໃຫ້ປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ນາຍບ້ານຂອງຕົນ ໂດຍດ່ວນ. ພື້ນທີ່ສ່ວນ ໃຫ່ຍ ແລະ ເຂດ ທີ່ຍັງມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບບ້ານດູ. ຖ້າບ້ານອື່ນຫາກພົບເຫັນການກະທຳທີ່ ຜິດຕໍ່ລະບຽບການຂອງປ່າສະຫງວນ ຕ້ອງໄດ້ລາຍງານໃຫ້ທັງບ້ານຕົນເອງສັງກັດ ແລະ ບ້ານທີ່ເປັນເຈົ້າ ຂອງພື້ນທີ່. ເນື່ອງຈາກບ້ານດູເປັນເຂດທີ່ກ້ວາງໃຫ່ຍ. ສະນັ້ນ, ການລົງກວດກາຕິດຕາມຕ່າງໆ ອາດໃຊ້ ບ້ານອື່ນເຂົ້າຊ່ວຍ ເຊັ່ນ ທົມງານ ລາດຕະເວນເຂດ ປາກພະນັງ/ໜອງບຶງ ຊ່ວຍປົກປັກຮັກສາ ເຂດ ອະນຸລັກພັນສັດປ່າໄມ້ ເພາະການເຂົ້າເຖິງຈາກເຂດນີ້ມີຄວາມສະດວກກວ່າ.

ເຂດຕິດຕາມໄພຂົ່ມຂູ່

ເຂດນີ້ໄດ້ທັບຊ້ອນກັບເຂດຄຸ້ມຄອງອື່ນໆ ເປັນເຂດທີ່ມີການບຸກລຸກຫຼາຍ, ເຂດນີ້ຕັ້ງລຽບເຂດຊາຍ ແດນ ລາວ-ຫວຽດນາມ ເຊິ່ງມີການລັກລອບຕັດໄມ້ ລ່າສັດ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ເຊັ່ນ ເຂດພູເຈືອງ, ຫ້ວຍ ອິກ, ປ່າຊອງ, ພູຂີ້ກະເດືອນ ແລະ ຕະປ້າຍ (ໜອງມ້າ). ເຂດດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍພົບເຫັນ ສັດປ່າ ຫຼາຍ ຖືວ່າ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຖືກເຊື່ອມໂຊມ. ສະນັ້ນ, ຈຳເປັນຕ້ອງກຳນົດໄວ້ວ່າເຂດນີ້ ເປັນເຂດທີ່ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ເພື່ອພື້ນຟູສະພາບຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງຊີວະນາໆພັນ. ການລົງກວດ ກາລາດຕະເວນ ຄວນເລັ່ງໃສ່ເຂດດັ່ງກ່າວ ແລະ ເປັນປະຈຳ ໂດຍສະເພາະໃນລະດູຝົນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ບໍ່ໃຫ້ມີການບຸກລຸກ ເພີ່ມເຕີມ.

ປະຊາຊົນສາມາດເຂົ້າໄປຊອກຢູ່ຫາກິນໄດ້ຕາມຮີດຄອງປະເພນີທີ່ເຄີຍປະຕິບັດກັນມາ ເຊັ່ນ ການ ເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າ ແລະ ໃສ່ແຮ້ວຂະໜາດນ້ອຍ ຫຼື ລ່າສັດດ້ວຍໜ້າທະນູ. ສັດຈຳພວກໝູ່ປ່າ ແລະ ສັດປ່າ ຂະໜາດນ້ອຍທີ່ບໍ່ຢູ່ໃນບັນຊີສັດຫວຽດນາມ ສາມາດລ່າໄດ້ ຕາມລະບຽບການປ່າສະຫງວນ ຫຼື ກົດໝາຍ ສັດນ້ຳ-ສັດປ່າ.

ເຂດຄຸ້ມຄອງການລັກລອບ

ເຂດນີ້ບໍ່ໝາຍວ່າເປັນເຂດທີ່ຢູ່ໃນປ່າຫງວນ ແຕ່ເປັນຈຸດ ທີ່ມີຜູ້ຄົນຂ້າງນອກຜ່ານເຂົ້າ-ອອກ ເຂດ ປ່າສະຫງວນ ໂດຍສະເພາະເພື່ອການລ່າສັດ ເຊິ່ງໄດ້ມີລາຍຊື່ເຂດ ແລະ ບ້ານທີ່ຕ້ອງ ເອົາໃຈໃສ່ດັ່ງນີ້: ເຂດບ້ານດູ (ບ້ານ ໜອງໂນ່), ເຂດຊາຍແດນຈໍລໍ ນາເພົ້າ (ບ້ານ ໜອງບົວ), ເຂດນ້ຳຈະຫຼາ (ບ້ານ ທາງແບ່ງ), ເຂດໜອງບຶງ (ບ້ານໜອງບຶງ), ເຂດປາກພະນັງ (ບ້ານປາກ ພະນັງ) ແລະ ຄະຍູ (ບ້ານ ຄະຍູ). ເຂດເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງໄດ້ມີການເອົາໃຈໃສ່ ໃນການສະກັດກັ້ນການລັກລອບຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ຕ່າງໆ. ບ້ານທີ່ນອນ ຢູ່ໃນເຂດທີ່ກຳນົດເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງໄດ້ເປັນເຈົ້າການ ໃນການຮັບຜິດຊອບ ກວດກາ

ຄົນເຂົ້າ-ອອກ. ຖ້າຈຳເປັນຕ້ອງມີຈຸດເພື່ອກວດກາ. ບ້າຍຫ້າມ ຕ່າງໆຕ້ອງໄດ້ຕັ້ງໄວ້ຕາມຈຸດ ທີ່ມີຄວາມ ຫຼໍ່ແຫຼມ ຕໍ່ການບຸກລຸກ ແລະ ເຂົ້າອອກຂອງ ຜູ້ລັກລອບ.

ເຂດປ່າພື້ນພູຕາມທຳມະຊາດ

ເຂດປ່າພື້ນພູ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນນອນໃນເຂດໜອງມ້າ ເຊິ່ງເປັນເຂດປ່າເລົ່າເກົ່າ ລວມທັງ ເຂດພູນ້ຳ ລອດພື້ນເຊບັ້ງໄພ ເຊິ່ງເປັນຈຸດດຽວທີ່ມີດິນຕໍ່ແຜ່ນ ລະຫວ່າງປ່າສະຫງວນຫີນ ໜາມໜໍ່ ແລະ ປ່າປ້ອງກັນພູຫຼວງ. ການພື້ນພູປ່າໃນເຂດນີ້ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຮັກສາ ໃຫ້ມັນພື້ນພູ ຕາມທຳມະຊາດ, ສະກັດ ກັ່ນການ ບຸກລຸກ. ຖ້າຈຳເປັນ ອາດຈະມີການ ປູກພືດ ທ້ອງຖິ່ນເສີມ ແລະ ເປັນລັກສະນະຊຸມຊົນ. ເຂດເຊື່ອມຕໍ່ ຈຸດນ້ຳລອດພື້ນ ແມ່ນເຂດດຽວ ທີ່ພໍອະນຸຍາດ ໃຫ້ສັດປ່າຂ້າມຜ່ານໄປມາໄດ້ ລະຫວ່າງປ່າ ສະຫງວນ ແລະ ພູຫຼວງ ເຊິ່ງເຂດພູຫຼວງ ແລະ ໃນເຂດປ່າປ້ອງກັນພູຫຼວງ ໄດ້ມີການລາຍງານວ່າ ຍັງມີຝຸງສັດປ່າອາໄສຢູ່ຫຼາຍ ເຊັ່ນກັນ ລວມທັງກະທົງ, ທະນີ, ຂາແດງ ແລະ ໂຄ່ງດຳ. ສະນັ້ນ, ການພື້ນພູ ແລະ ສ້າງແລວຕໍ່ເຂດນີ້ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອຮັກສາການເຊື່ອມຕໍ່ຂອງຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງສັດປ່າ.

3.5 ການກວດກາລາດຕະເວນ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ

ການກວດກາລາດຕະເວນ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນເລັກນ້ອຍ. ການ ກວດກາລາດຕະເວນ ແມ່ນການລົງສຳຫຼວດສະພາບໄພຂົ່ມຂູ່ຕ່າງໆ ແລະ ປະຕິບັດວິໄນຕໍ່ຜູ້ກະທຳຜິດ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວແມ່ນອີງຕາມແຜນການ ຫຼື ຕາມເບາະແສຂອງການລາຍງານ, ສ່ວນ ຫຼາຍຈະບໍ່ໄປຕາມຈຸດເກົ່າ. ທີ່ມາງານຕ້ອງປະກອບດ້ວຍອາວຸດ ເພື່ອການຈັບກຸມ ຖ້າພົບບຸກຄົນລັກລອບ ທີ່ຜິດ ກົດໝາຍ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ.

ສ່ວນການຕິດຕາມກວດກາ ມີຈຸດປະສົງເພື່ອຕິດຕາມເບິ່ງການປ່ຽນແປງທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ແລະ ລະດັບໄພຂົ່ມຂູ່ ໂດຍມີຂໍ້ມູນທຽບຖານໄວ້ກ່ອນແລ້ວ. ເສັ້ນທາງຕິດຕາມກວດກາ ແມ່ນໄປຕາມ ແລວເກົ່າ, ເວລາເລີ່ມ ແລະ ສິ້ນສຸດຄືກັນ ພ້ອມທັງໃຊ້ຮູບແບບການຕິດຕາມອັນດຽວກັນ. ທີ່ມາງານນີ້ໃຊ້ ຄົນໜ້ອຍກວ່າ (3-4 ຄົນ) ເພາະຕ້ອງໄດ້ຕິດຕາມໄປຢ່າງຊ້າໆ ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນຈະບໍ່ມີໂອກາດພົບສັດປ່າໄດ້ ອັນເຮັດໃຫ້ການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ເພື່ອສົມທຽບ ບໍ່ຊັດເຈນ.

3.5.1 ທີ່ມາງານລາດຕະເວນ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ

ທີ່ມາງານລາດຕະເວນ ໃນການລົງລາດຕະເວນ ຈະປະກອບມີ ໜ່ວຍລາດຕະເວນເຂດ (Khet Ranger) ແລະ ປະກອບມີ ກຳລັງປ້ອງກັນຊາດ, ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບຂອງເຂດ ແລະ ກອງຫຼອນບ້ານ ສົມທົບນຳ (ຕາຕະລາງ 6). ສ່ວນທີ່ມາງານຕິດຕາມກວດກາ ແມ່ນອາດເອົາພຽງການເຂົ້າຮ່ວມຂອງກອງ ຫຼອນບ້ານ ແລະ ພະນັກງານ (ພະນັກງານອາດຈຳເປັນ ຖ້າຫາກໜ່ວຍງານ ລາດຕະເວນ ເຂດ ຍັງບໍ່ທັນ ເຂັ້ມແຂງພໍ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນ). ບາງຄັ້ງອາດ ຈະມີພຽງແຕ່ຊາວບ້ານ ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງກັນເອງ ໂດຍມີແຜນເວລາ ການເຄື່ອນໄຫວ ປະຈຳປີ ຢ່າງຄັກແນ່.

ໜ່ວຍລາດຕະເວນຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ປະຈຳເຂດ ປະກອບມີ 4 ໜ່ວຍລາດຕະເວນ ຄື: ໜ່ວຍລາດຕະເວນ 1. ເຂດດູ-ຫຼັງຄັງ, ໜ່ວຍລາດຕະເວນ 2. ເຂດ ປາກພະນັງ, ໜ່ວຍລາດຕະເວນ 3. ເຂດນ້ຳຈະຫຼາ ແລະ ໜ່ວຍລາດຕະເວນ 4. ເຂດໜອງມ້າ. ແຕ່ລະໜ່ວຍ ງານລາດຕະເວນ ເຂດຄວນປະກອບມີ 4 ຄົນ. ແຕ່ເຂດທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດ ຊອບກວ້າງ ແລະ ມີເຫດການຫຼາຍອາດ ຈະບັນຈຸໃຫ້ມີສະມາຊິກ ຫຼາຍຂຶ້ນ. ສະມາຊິກຂອງ ໜ່ວຍງານ ລາດຕະເວນ ຖືວ່າເປັນວິຊາການປ່າສະຫງວນປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ ແລະເຂົາເຈົ້າຈະໄດ້ຮັບການຝຶກດ້ານວິຊາການຕ່າງໆ.

ຕາຕະລາງ 8. ພາກສ່ວນ ແລະ ຈຳນວນ ການປະກອບທີມງານເຂດ

ພາກສ່ວນ	ລາດຕະເວນ	ຕິດຕາມກວດກາ
ປກຊ	2	
ປກສ	1	
ກອງຫຼອນບ້ານ	2	2
ໜ່ວຍລາດຕະເວນເຂດ	2	2
ພະນັກງານປ່າສະຫງວນ	1	0/1
ລວມ (ຄົນ)	8	4/5

ໝາຍເຫດ: ໜ່ວຍລາດຕະເວນເຂດ ຄວນມີກຸ່ມບ້ານລະ 1 ທີ່ມ.

3.5.2 ການລາດຕະເວນ

ການລາດຕະເວນອາດຈະຈັດໃຫ້ມີແບບປະຈຳ ແລະ ບໍ່ປະຈຳ. ການລາດຕະເວນ ແບບປະຈຳ ໃຫ້ມີ ເດືອນລະ 2 ຄັ້ງ ໃນແຕ່ລະເຂດ. ສ່ວນການລາດຕະເວນ ແບບບໍ່ປະຈຳ ແມ່ນຂຶ້ນກັບສະພາບການລາຍ ງານ. ການລາດຕະເວນ ແມ່ນເລັ່ງໃສ່ເຂດທີ່ມີໄພຂົ່ມຂູ່ສູງ ເຊັ່ນ: ເຂດລຽບຊາຍແດນ ລາວ-ຫວຽດນາມ ໂດຍສະເພາະເຂດ ພູເຈືອງ, ປ່າຊອງ, ພູຂີ້ກະເດືອນ, ຕະປ້າຍ, ພະນັງຕິກ, ຊຸນກະອານ. ລາດຕະເວນແບບ ປະຈຳ ໃນແຕ່ລະຄັ້ງອາດຈະໃຊ້ເວລາ 3 ວັນ ຫາ 1 ອາທິດ. ສ່ວນເຂດອື່ນໆ ອາດມີການລາດຕະເວນເພີ່ມເຕີມ ຕາມຄວາມຈຳເປັນ. ການລາດຕະເວນຂະໜາດໃຫຍ່ ລຽບຕາມເຂດຊາຍແດນ ເຂດພູຂີ້ກະເດືອນ ແລະ ຕະປ້າຍ ຄວນເຮັດປີລະ 2 ຄັ້ງ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ (ຕາຕະລາງ 10).

3.5.3 ການຕິດຕາມກວດກາ

ເຂດການຕິດຕາມກວດກາ ໄດ້ກຳນົດມີຢູ່ 4 ເຂດ ໃຫຍ່ ຢູ່ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ຄື: ພູເຈືອງ ຫາ ປ່າຊອງ (ເຂດຕິດຕາມໄພຂົ່ມຂູ່), ກວານນອງ ຫາ ກວານເກ (ເຂດຄຸ້ມຄອງຕາມລະ ດູການ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ), ນ້ຳກະເລາະ ຫາ ນ້ຳຊຸມ (ເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ) ແລະ ເຂດໜອງຈອງ-ຊຸນກະອານ (ເຂດຄຸ້ມຄອງນ້ຳໃຊ້ ແລະ ເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ).

ວຽກງານນີ້ຕ້ອງໄດ້ເຮັດແບບປະຈຳ ທຸກໆ 3 ເດືອນ ຫຼື ຢ່າງໜ້ອຍ 2 ຄັ້ງຕໍ່ປີ. ແຕ່ລະຄັ້ງແມ່ນ ພະຍາຍາມໃຊ້ ປະມານ 4 ຄົນ ເພາະຖ້າເປັນທີມງານໃຫ່ຍຈະບໍ່ສາມາດຕິດຕາມລັດຢ່າງໄດ້ ແລະ ບໍ່ສາມາດ ປຸງທຽບກັນໄດ້ຢ່າງເປັນລະບົບ ຍ້ອນຄວາມຜິດພາດ ຂອງວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ຂອງທີມງານ ຜູ້ບໍ່ທັນມີປະສົບການ ເຊິ່ງເຂົາເຈົ້າອາດບໍ່ເຫັນ ຄວາມສຳຄັນຂອງຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ. ການສົມທຽບຂໍ້ມູນ ເພື່ອເບິ່ງການ ປ່ຽນແປງ ຕ້ອງໄດ້ສົມທຽບ ໃນຊ່ວງ ອາທິດ ແລະ ເດືອນດຽວກັນ ເຊັ່ນ: ຂໍ້ມູນ ເດືອນ 4 ປີ 2008 ແລະ ເດືອນ 4 ປີ 2009 ຫຼື ຂໍ້ມູນ ເດືອນ 8 ປີ 2008 ແລະ ເດືອນ 8 ປີ 2009.

3.5.4 ອຸປະກອນພາກສະໜາມ

ບາງອຸປະກອນພາກສະໜາມທີ່ຈຳເປັນໃນການລົງຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ລາດຕະເວນ ຂອງທີມ ງານເຂດ ມີດັ່ງຕາຕະລາງ 9.

ຕາຕະລາງ 9. ອຸປະກອນຈຳເປັນໃນການລົງພາກສະໜາມ

ອຸປະກອນທີ່ຈຳເປັນ	ໝາຍເຫດ
ເຄື່ອງຈັບຈຸດຕຳແໜ່ງ GPS ແລະ ຖ່ານສຳຮອງ	Garman <i>E-trex</i> : Hing sensitivity
ກ້ອງຖ່າຍຮູບ Digital	
ກ້ອງຖ່າຍ ວິດີໂອ	(ຖ້າມີ ງົບປະມານ)
ແຜນທີ່ ແລະ ເຂັມທິດ	ແຜນທີ່ 1 : 100,000 ອັດແຂງ
ອູ່ນອນ	ນ້ອຍເບົາ ຖືງ່າຍສະດວກ
ຖົງນອນ	ນ້ອຍເບົາ ຖືງ່າຍສະດວກ
ແຄ້ມ	ບາງຄັ້ງອາດບໍ່ຈຳເປັນ
ແຜ່ນຢາງ	
ໄຟສາຍ	
ຢາແຮສຸກເສີນ	
ເຊືອກມັດສອກ	ກໍລະນີການລົງລາດຕະເວນ

ຕາຕະລາງ 10. ແຜນເວລາ ການລາດຕະເວນ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ

ກິດຈະກຳ	ຄວາມຖີ່	ສະຖານທີ່	ເດືອນ
ລາດຕະເວນ ຕາມຊາຍແດນ	2 ເທື່ອ	ຊາຍແດນ	7 ແລະ 10
ລາດຕະເວນ ໃນເຂດ ແບບປະຈຳ	2 ເທື່ອ/ເດືອນ	ເຂດຮັບຜິດ ຊອບ	
ລາດຕະເວນ ແບບບໍ່ປະຈຳ		ເຂດຮັບຜິດຊອບ	ຂຶ້ນກັບເຫດການ
ຕິດຕາມກວດກາ	4 ເທື່ອ/ປີ	ເຂດກຳນົດ	2, 6, 9, 12

ໝາຍເຫດ: ຂຶ້ນກັບງົບປະມານ ບາງຄັ້ງອາດຕິດຕາມເບິ່ງ ໃນລະດູແລ້ງ 1 ຄັ້ງ ແລະ ລະດູຝົນ 1 ຄັ້ງ ເພື່ອເບິ່ງການປ່ຽນແປງຂອງແຕ່ລະ ລະດູການ.

3.6 ການສຳຫຼວດ ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ

ການສຳຫຼວດ ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນດ້ານຕ່າງໆ ລ້ວນແລ້ວແຕ່ມີຜົນດີ ແລະ ຕອບສະໜອງຂໍ້ມູນ ໃຫ້ແກ່ການວາງແຜນຈັດສັນປ່າສະຫງວນ. ຜູ້ຄົ້ນຄວ້າຕ້ອງໄດ້ມີບົດສະເໜີໂຄງການ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຈຸດປະສົງ, ວິທີການ, ຜົນຈະໄດ້ຮັບ ແລະ ງົບປະມານ. ຜູ້ສຳຫຼວດ ຫຼື ຄົ້ນຄວ້າ ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມ ລະບົບການຈ່າຍເບ້ຍລ້ຽງຂອງກະຊວງ ການເງິນ ໃຫ້ໃຫ້ຜູ້ຊ່ວຍທີ່ເປັນພະນັກງານ ແລະ ຊາວບ້ານ. ວິທີການສຳຫຼວດ ຕ້ອງຄຽງຄູ່ກັບການຝຶກອົບຮົມພະນັກງານໃນດ້ານນັ້ນໆ ແລະ ນຳພາ ການສຳຫຼວດຕົວຈິງຮ່ວມກັບຊາວບ້ານ. ພ້ອມນັ້ນ, ຜົນການສຳຫຼວດຕ້ອງໄດ້ວິໄຈ ແລະ ມີບົດລາຍງານ ໂດຍໃຫ້ການແນະນຳແຜນການສຳຫຼວດ ຫຼື ສຶກສາ ໃນຕໍ່ໜ້າ. ສ່ວນການຖີລິຄະສິດຕ່າງໆດ້ານຂໍ້ມູນ ແລະ ຮູບພາບ ອາດຮ່ວມ ກັນລະຫວ່າງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ກັບຜູ້ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ. ດັ່ງນັ້ນ, ບົດລາຍງານ ການ ສຳຫຼວດ ຫຼື ການຄົ້ນຄວ້າ ພ້ອມດ້ວຍ ຮູບພາບຕ່າງໆ ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໃຫ້ ຫ້ອງການ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫົນໜາມໜໍ່ ຫຼື ກອງຄຸ້ມຄອງ ປ່າສະຫງວນແຂວງ. ຖ້າມີອຸປະກອນ ການສຳຫຼວດ ໃດທີ່ໃຊ້ງົບປະມານ ຂອງໂຄງການສຳຫຼວດ ຫຼື ຄົ້ນຄວ້ານັ້ນໆ ຕ້ອງໄດ້ມອບໃຫ້ຫ້ອງການປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫົນໜາມໜໍ່ ພາຍຫຼັງ ຜົນສຳເລັດ.

ຫົວຂໍ້ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າອາດແມ່ນຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຄົ້ນຄວ້າ ເຊັ່ນ ການຄົ້ນຄວ້າ ຂອງນັກສຶກສາ ໃນລະດັບຕ່າງໆ (ຕາຕະລາງ 11).

ຕາຕະລາງ 11. ຫົວຂໍ້ການສຳຫຼວດ ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທີ່ໜ້າສົນໃຈ

ຫົວຂໍ້ການສຳຫຼວດ ຫຼື ສຶກສາ	ວິທີການ	ບູລິມະສິດ
ສຶກສາ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວ, ຮູບແບບ	ການປະເມີນຂອງຊ່ຽວຊານ	1
ສຳຫຼວດຖ້ຳ ແລະ ການນຳໃຊ້ຖ້ຳຂອງໂຄງດຳ	ຊ່ຽວຊານ, ສຸມຕົວຢ່າງ	3
ສຳຫຼວດຊີວະນາໆພັນຖ້ຳ ລວມທັງຊະນິດພັນປ່າ	ຊ່ຽວຊານ,	2
ສຶກສາການລີ້ຊ້ອນຂອງປ່າ ໃນຖ້ຳຫິນ ໃນລະດູແລ້ງ	ໃຊ້ເຄື່ອງທັນສະໄໝ, ຊ່ຽວຊານ	2
ສຳຫຼວດ ເພື່ອຄົ້ນຫາ ຊະນິດພັນໃໝ່, ຍືນຍັນບາງຊະນິດ ສັດປ່າທີ່ຫາຍາກ ຫຼື ອາດມີ ໃນເຂດ ເຊັ່ນ: ຊຸນລະມານ?, ຄ່າງແວ່ນ, ທະນິຊະນິດອື່ນ...	ການສຳຫຼວດຂອງພະນັກງານ ແລະ ຊ່ຽວຊານບາງຄັ້ງ	1
ສຶກສາຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງນົກປ່າ	ຊ່ຽວຊານນົກສະເພາະ (4 ລະດູການ)	2
ສຶກສາ ການກະຈາຍ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ຂອງນົກກົກ	ນັກນົກສາ ປະລິນຍາເອກ	3
ສຳຫຼວດ ນົກປ່າ ຫາຊະນິດພັນໃໝ່ ເພາະເຄີຍພົບນົກບາງຊະນິດ ບໍ່ໄດ້ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນນົກຂອງລາວ ເຊັ່ນ ນົກຫົວຫອກ (ຊໍ້າທ້ອງຖິ່ນ)	ຊ່ຽວຊານນົກສະເພາະ ແລະ ສຳຫຼວດທຸກລະດູການ	2
ສຶກສາ ຊະນິດພັນປ່າ ຕາມລຳເຊບັງໄຟຕອນເໜືອ ແລະ ສາຂາແມ່ນນ້ຳໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ	ຊ່ຽວຊານປ່າ (2 ລະດູ)	2
ສຳຫຼວດ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວນນົມ ຂະໜາດໃຫຍ່ ເຊັ່ນ ເສືອ, ຟານເຂົາໃຫຍ່ ແລະ ເມີຍ	ຊ່ຽວຊານສະເພາະດ້ານ (2 ລະດູ)	2
ສຶກສາ ນິເວດວິທະຍາຂອງ ນົກຊະນິດໃຫຍ່ຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ນົກ	ນັກນົກສາ ປະລິນຍາເອກ	2

ຍຸງທອງ, ນົກຂວາຫຼັງຂາວ, ນົກຂວານົນ		
ສຶກສາ ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ຕາມຜາຫີນ ຂອງຂາແດງ ໃນລະດູແລ້ງ	ໃຊ້ລະບົບ ມີໂຄຊິບ ຕິດຕາມ	3
ສຶກສາ ການນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ຮ່ວມກັນຂອງສັດປ່າ ໂດຍສະເພາະພວກຕະກູນ ຄ່າງ-ລົງ	ໃຊ້ລະບົບ ມີໂຄຊິບ ຕິດຕາມ	3
ສຶກສາລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດປ່າ	ຊ່ຽວຊານ ສະເພາະດ້ານ	2
ສຳຫຼວດ ການກະຈາຍຂອງ ພັນພືດຕາມຜາຫີນ	ຊ່ຽວຊານ, ສຸມຕົວຢ່າງ	2
ສຶກສາ ຊະນິດພັນດອກເຜີ້ງ ຕາມຜາຫີນ ເພື່ອຄົ້ນຫາ ຊະນິດພັນໃໝ່ ແລະ ເພາະພັນເພື່ອການຄ້າ-ຂາຍຂອງຊາວບ້ານ	ຊ່ຽວຊານພືດ, ສຸມຕົວຢ່າງ	2
ສຶກສາ ແລະ ທົດລອງການຂະຫຍາຍພັນພືດ ທີ່ມີລາຄາແພງ ເພື່ອປູກເສີມກັບທີ່ ຫຼື ສ້າງສວນປູກຂອງຊາວບ້ານ ຕາມທ່າແຮງຂອງທ້ອງຖິ່ນ.	ຊ່ຽວຊານ ສະເພາະດ້ານ	2
ສຶກສາດ້ານວັດທະນາທຳ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີຂອງຊົນເຜົ່າ	ຊ່ຽວຊານ ສະເພາະດ້ານ	1
ສຶກສາວັດຖຸບູຮານ ແລະ ຮ່ອງຮອຍທາງປະຫວັດສາດໃນຖໍ້	ຊ່ຽວຊານ ສະເພາະດ້ານ	3

ທຸກການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ລວມທັງການຖ່າຍທຳສາລະຄະດີ ຕ່າງໆ ຕ້ອງໄດ້ເສຍຄ່າທຳນຽມ (1% ຂອງໂຄງການ ຫຼື 100 ໂດລາ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ, ຖ້າການຄົ້ນຄວ້າ ນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນ ບູລິມະສິດຂອງປ່າສະຫງວນ ຫີນໜາມໜໍ ຕ້ອງໄດ້ມີ ການເສຍຄ່າທຳນຽມເພີ່ມ. ຖ້າເປັນ ນັກ ສຶກສາລາວ ອາດມີການພິຈາລະນາເປັນກໍລະນີພິເສດ (ຕາຕະລາງ 22).

3.7 ການໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍ

ການໃຊ້ມາດຕະການຕ່າງໆທາງກົດໝາຍຕໍ່ຜູ້ກະທຳຜິດແມ່ນອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ກຸ່ມບ້ານ ແລະ ເມືອງ ເປັນເຈົ້າການ ໂດຍສົມທົບກັບໜ່ວຍກວດກາປ່າໄມ້ ເຂດ ຫຼື ເມືອງ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ (ຖ້າມີ). ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ການໃຊ້ມາດຕະການນີ້ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຕໍ່ຊົນເຜົ່າ ໂດຍສະເພາະສະລ້າງ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ທຸກຍາກແທ້ໆ, ຫຼືເປັນການກະທຳຜິດຊັ້ງທຳອິດຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ບັນຫາລະດັບນ້ອຍຄວນໄດ້ຖືກແກ້ໄຂໃນຂັ້ນເຂດ/ກຸ່ມບ້ານພັດທະນາ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີຫຼາຍຂຶ້ນຕອນ. ພ້ອມນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສະດວກ ຕ້ອງໄດ້ມີການ ກຳນົດລາຄາໃນ ການປັບໃໝ ຂອງສັດປ່າ ແຕ່ລະຊະນິດໄວ້ ແລະ ມອບສິດໃຫ້ແຕ່ລະຂັ້ນ ໂດຍສະເພາະ ເຂດ ຄວນ ເປັນຜູ້ຕັດສິນ ແລະ ແກ້ໄຂຄະດີໃນບ້ວງເງິນຕຳກວ່າ 5 ແສນກີບ. ຕໍ່ບັນຫານີ້ ປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍອາດມີການທົດລອງ ກຳນົດລາຄາຂອງການປັບໃໝສັດປ່າ ເຂົ້າໃນລະບຽບການຂອງປ່າສະຫງວນດັ່ງກ່າວ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງ. ການຕອບຮັບກັບເຫດການຕ້ອງທັນກັບສະພາບການ ແລະ ເຂັ້ມງວດ, ກອງຫຼອນບ້ານ ແລະ ໜ່ວຍງານປ່າໄມ້ບ້ານ ຕ້ອງເປັນເຈົ້າການໃນການສືບສວນຫາຂໍ້ມູນ, ຈັບກຸມ ແລະ ສົ່ງໃຫ້ກຸ່ມບ້ານ ຫຼື ເຂດຢ່ອຍເມືອງ (ເຊັ່ນ ເຂດຫຼັງຄັງ) ສ່ວນການດຳເນີນຄະດີ ໄກ່ເກ່ຍ ຕ້ອງແຕ່ງຕັ້ງ ໃຫ້ມີຄະນະ ໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນເຂດ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າລາຍຮັບຈາກການປັບໃໝ ຕ້ອງໄດ້ແບ່ງປັນຢ່າງເໝາະສົມ ໂດຍຮັບປະ ກັນວ່າ ມີສ່ວນແບ່ງກັບຄົນ ເພື່ອການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ (ຕາຕະລາງ 12). ດັ່ງນັ້ນ, ຈິ່ງໄດ້ມີການກຳນົດກອບ ແລະ ພາກສ່ວນ ທີ່ຄວນໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງຕ່າງໆ ດັ່ງນີ້:

ຕາຕະລາງ 12. ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ

ເປີເຊັນ	ງົບປະມານ	ໃຫ້ຂໍ້ມູນ	ຈັບກຸມ	ໄກ່ເກ່ຍ	ປ່າສະຫງວນ	ບ້ານ/ເຂດ
100 %						

ລາຍລະອຽດ ຈະໄດ້ມີການຄົ້ນຄວ້າ ໃນຂັ້ນຕອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

3.8 ຖານຂໍ້ມູນການຕິດຕາມກວດກາ

ຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ຕ້ອງໄດ້ເກັບມ້ຽນ ແລະ ສ້າງເປັນຖານຂໍ້ມູນລະອຽດ ໂດຍສະເພາະຂໍ້ມູນທາງດ້ານ ຊີວະນາໆພັນ, ໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ເຂດຕ່າງໆ ລວມທັງແຜນທີ່ GIS ຕ່າງໆ. ຕົວຢ່າງ ຖານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ ຄວນລວມມີ ຂໍ້ມູນ ເຂດຕິດຕາມເປັນແຜນທີ່, ແລວຢ່າງ, ຂໍ້ມູນບັນທຶກແຕ່ລະຄັ້ງ ພ້ອມ ທັງສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຮູບປະກອບໃນແຜນທີ່ ຕາມແຕ່ລະຈຸດ GPS ທີ່ສຳຄັນຕ່າງໆ. ການວິໄຈຂໍ້ມູນທາງ ດ້ານນີ້ ເພື່ອຢາກຮູ້ການປ່ຽນແປງຂອງສັດປ່າ ໃນແຕ່ລະປີ ເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ (ໂດຍກຳນົດເອົາຂໍ້ມູນ ຂອງເດືອນດຽວກັນ ໃນແຕ່ລະປີ ເພື່ອສົມທົບ). ສ່ວນຂໍ້ມູນດ້ານ ໄພຂົ່ມຂູ່ ແມ່ນເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນ ລະດັບໄພຂົ່ມຂູ່ນັ້ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ ເຊິ່ງອາດສະແດງໃຫ້ເຫັນເປັນເສັ້ນສະແດງການປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານັ້ນ.

IV. ອົງປະກອບສະໜັບສະໜູນ ການຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

4.1 ຫ້ອງການ ແລະ ບຸກຄະລະກອນ

4.1.1 ຫ້ອງການ

ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ຈະມີຫ້ອງການຢູ່ ສາມລະດັບ ຄື: ຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນເຂດ (ຕາຕະລາງ 13).

ຕາຕະລາງ 13. ຂັ້ນລະດັບຂອງຫ້ອງການ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່

ລະດັບຂັ້ນ	ຊື່ຫ້ອງການ	ໜ້າວຽກລວມ
ຫ້ອງການຂັ້ນແຂວງ ຫ້ອງການປະສານງານ ຕັ້ງຢູ່ ເມືອງ ທ່າແຂກ	ກອງຊົມຄອງ ປ່າສະຫງວນ ແຂວງ	ປະສານງານ, ຂຶ້ນແຜນການ, ລະດົມທຶນ, ຊີ້ນຳ ແລະ ລາຍງານ ໃຫ້ກອງທຶນຕ່າງໆ
ຫ້ອງການຂັ້ນເມືອງ ຫ້ອງການພາກສະໜາມ ທີ່ ບ້ານ ນາຕອຍ ເມືອງ ບົວລະພາ,	ຫ້ອງການພາກສະໜາມ (ມີ 4-7 ຫ້ອງການ, ມີຫ້ອງປະຊຸມ, ຫ້ອງວາງສະແດງ, ຫໍພັກພະນັກງານ ແລະ ເຮືອນຄົວ) ລວມທັງຫ້ອງວາງ ສະແດງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆ ສຳລັບຜູ້ມາຢ້ຽມຢາມ.	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງ ແລະ ປະສານງານໃນຂັ້ນເມືອງ, ລາຍງານ ໃຫ້ ເມືອງ ແຂວງ ພ້ອມທັງ ລົງສົມທົບ ແລະ ຊີ້ນຳຫ້ອງການ ຢ່ອຍ

ຫ້ອງການຂັ້ນເຂດ ຫ້ອງການ ປະຊັນເຂດ ມີ 4 ຈຸດ ຄື: ທາງແຍກ ເຂດ ບ້ານດູ, ປາກພະນັງ, ນ້ຳຈະຫຼາ ແລະ ໜອງມ້າ	ຫ້ອງການຍ່ອຍ (ມີ 1-3 ຫ້ອງການ, ມີຫ້ອງນອນ ແລະ ເຮືອນຄົວພ້ອມ)	ລົງໃກ້ໃຊ້ຕິດແທດກັບກຸ່ມບ້ານ, ບ້ານ ແລະ ຊ່ວຍຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງວຽກງານ ປ່າສະຫງວນ
---	--	--

ໝາຍເຫດ: ການອອກແບບສະຖານທີ່ຫ້ອງການຕ້ອງມີແບບແຜນລະອຽດ ນັບແຕ່ສະຖານທີ່, ອອກອາຄານທີ່ປະຢັດພະລັງງານ, ຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ແບບການກໍ່ສ້າງໃຫ້ເປັນແບບດຽວກັນໃນແຕ່ລະເຂດຍ່ອຍພາກສະໜາມ. ຫ້ອງການຍ່ອຍຫຼັງຄັ້ງ (ຕັ້ງຢູ່ຈຸດທາງສາມ ແຍກ ເຂດບ້ານດູ) ອາດຈະໃຫ້ຍກວ່າຫ້ອງການຍ່ອຍເຂດອື່ນໆ ເພາະຫ້ອງການນີ້ຮັບຜິດຊອບ ທັງເຂດດູ ແລະ ເຂດຫຼັງຄັ້ງ ແລະ ເຂດເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນມີໄພຂົ່ມຂູ່ສູງ.

4.1.2 ໜ່ວຍງານ ແລະ ວິຊາການ

ໜ່ວຍງານ ແລະ ຈຳນວນຂອງວິຊາການ ອາດມີການເພີ່ມຫຼື ຫຼຸດ ໂດຍຂຶ້ນກັບທ່າແຮງ, ຄວາມ ຕ້ອງການ ແລະ ງົບປະມານຂອງຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່. ພະນັກງານ ຕ້ອງມີແບບ ຊຸດນຸ່ງສະເພາະ, ຖ້າດີແທ້ຕ້ອງໄດ້ເອກະພາບດ້ານສີ ແລະ ເຄື່ອງແບບ (Uniform) ຂອງ ພະນັກງານ ປ່າສະຫງວນ ໃນທົ່ວປະເທດ. ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ ປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ອາດ ຈະອອກແບບ ສະເພາະໃຫ້ ທີມງານຕິດຕາມກວດກາ ເຊິ່ງທີມງານລາດຕະເວນເຂດ (Khet Ranger) ສາມາດໃຊ້ໄດ້.

ຕາຕະລາງ 14. ຕຳແໜ່ງ ແລະ ຈຳນວນພະນັກງານ ຂັ້ນແຂວງ ທີ່ຮັບຜິດຊອບວຽກງານ ປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່

ຕຳແໜ່ງ	ຈຳນວນ	ດ້ານ ວິຊາສະເພາະທີ່ຕ້ອງການ	ບູລິມະສິດ
ຫົວໜ້າ	1	ດ້ານປ່າໄມ້	1
ພາກສະໜາມ	2 - 4	ດ້ານປ່າໄມ້, ສັດປ່າ, ຊີວະສາດ	1
ແຜນການ	1 - 2	ວາງແຜນປ່າໄມ້, ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ຂໍ້ມູນ	2
ລວມ	4 - 7		4 (1) - 7(2)

ຫ້ອງການດັ່ງກ່າວຮັບຜິດຊອບຫຼາຍປ່າສະຫງວນ ລວມທັງປ່າສະຫງວນ ລະດັບ ເມືອງ ແລະ ແຂວງ, ໃນຫ້ອງການນີ້ ອາດມີ ຈຳນວນພະນັກງານ ຫຼື ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຫຼັກ ໃດໜຶ່ງ ທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ຮັບຜິດຊອບວຽກງານປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ ໂດຍສະ ເພາະ ຢ່າງໜ້ອຍ ຕ້ອງມີພະນັກງານຫຼັກ 4 ຄົນ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການຝຶກເປັນຢ່າງດີ ປະຈຳຢູ່ ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແຂວງ ທີ່ຮັບຜິດຊອບປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່. ໃນທີມງານ ໂດຍແມ່ນ 1 ໃນຄະນະຂອງກອງດັ່ງກ່າວເປັນຜູ້ຊີ້ນຳ. ໃນຫ້ອງການດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງມີຜູ້ທີ່ມີຄວາມສາມາດສູງ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ຂຽນ ບົດສະເໜີໂຄງການໄດ້ ພ້ອມທັງ ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານພາສາອັງກິດດີ.

ຕາຕະລາງ 15. ຕຳແໜ່ງ ແລະ ຈຳນວນພະນັກງານ ຫ້ອງການພາກສະໜາມ

ຕຳແໜ່ງ	ຈຳນວນ	ດ້ານ ວິຊາສະເພາະທີ່ຕ້ອງການ	ບູລິມະສິດ
ຫົວໜ້າ	1	ດ້ານປ່າໄມ້	1
ຮອງ 1	1	ດ້ານປ່າໄມ້, ສັດປ່າ, ຊີວະສາດ	2

ຮອງ 2	1	ດ້ານປ່າໄມ້, ສັດປ່າ, ຊີວະສາດ	3
ວິຊາການ	5 - 20	ດ້ານປ່າໄມ້, ສັດປ່າ, ຊີວະສາດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຊຸມຊົນ	5(1) - 20(2)
ບໍລິຫານ	1 - 4	ບໍລິຫານ ການເງິນ, ພາສາອັງກິດ	1(1) - 4(3)
ລວມ	9 - 27		

ຕາຕະລາງ 16. ໜ່ວຍງານຂອງຫ້ອງການພາກສະໜາມ (ທີ່ເຕັມອັດຕາ)

ໜ່ວຍງານ	ໜ່ວຍງານຍ່ອຍ	ຈຳນວນ ພະນັກງານ		ໝາຍເຫດ
		ຕົ້ນຕໍ	ສຳຮອງ	
ລາດຕະເວນ	ລາດຕະເວນ, ຕິດຕາມກວດກາ	4	2	
ປູກຈິດສຳນິກ	ປູກຈິດສຳນິກ, ຂໍ້ມູນ	2	3	
ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ	ພຶດພັນ, ສັດປ່າ	2	4	
ພັດທະນາ	ທ່ອງທ່ຽວ, ຊີວິດການເປັນຢູ່	1	3	
ຝຶກອົບຮົມ	ຝຶກອົບຮົມ	1	1	ເປັນຜູ້ວາງແຜນ
ບໍລິຫານ	ການເງິນ, ບໍລິຫານ	1	3	
ລວມ		11	16	

ໝາຍເຫດ: ພະນັກງານສຳຮອງແມ່ນພະນັກງານສັນຍາຈ້າງທີ່ຝຶກເອົາກັບທີ່ ໂດຍເລັ່ງໃສ່ຄົນໃນພື້ນທີ່ ເຊິ່ງເຂົາເຈົ້າອາດຈະຈົບພຽງແຕ່ມັດທະຍົມປາຍ ກໍ່ອາດສະໝັກໄດ້ ຖ້າເຫັນວ່າຜູ້ກ່ຽວມີພອນສະຫວັນ ແລະ ມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນ.

ຕາຕະລາງ 17. ໜ່ວຍງານຍ່ອຍຕ່າງໆ ຂອງຫ້ອງການພາກສະໜາມ

ດ້ານຕ່າງໆ	ໜ້າວຽກລວມໆ	ຈຳນວນ	ຍິງ
ບໍລິຫານງານ	ຂັ້ນຈຳ, ປະສານງານ, ຂັ້ນແຜນ, ລາຍງານ	3	1
ລາດຕະເວນ	ວາງແຜນ ລາດຕະເວນ, ຝຶກອົບຮົມ, ລົງກວດກາ, ປະຕິບັດກົດໝາຍ	6	0
ປູກຈິດສຳນິກ	ວາງແຜນ ປູກຈິດສຳນິກ, ຝຶກອົບຮົມ, ປະຕິບັດຕົວຈິງ	3	1
ດ້ານສັດປ່າ	ຜູ້ຊຳນານ ສະເພາະດ້ານສັດປ່າ, ວິໄຈຂໍ້ມູນສັດປ່າ, ແນະນຳ, ວາງແຜນ	2	0
ດ້ານພືດ	ຜູ້ຊຳນານ ສະເພາະດ້ານພືດ, ວິໄຈຂໍ້ມູນພືດ, ແນະນຳ, ວາງແຜນ	2	1
ຄົ້ນຄວ້າ	ວາງແຜນ, ປະສານງານ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານ	2	1
ພັດທະນາ	ວາງແຜນ, ປະສານງານ ແລະ ຝຶກ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	2	1
ທ່ອງທ່ຽວ	ວາງແຜນ, ປະສານງານ ແລະ ຝຶກ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	2	2
ຂໍ້ມູນ	ຊ່ວຍວິໄຈຂໍ້ມູນ, ເກັບມ້ຽນຂໍ້ມູນ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນ	1	1
ຝຶກອົບຮົມ	ວາງແຜນການຝຶກອົບຮົມຕ່າງໆ, ຊອກຫາກາລະໂອກາດ	1	1
ການເງິນ	ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງການເບີກຈ່າຍ ແລະ ລາຍງານການເງິນ	1	1
ບໍລິຫານ	ສະໜອງ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສະດວກກັບທີມງານວິຊາການ	3	2
ລວມ		27	12

ໝາຍເຫດ: ມີ 6 ໜ່ວຍງານ ແລະ 17 ດ້ານວິຊາການ ປະຈຳຢູ່ຫ້ອງການພາກສະໜາມ, ຢ່າງໜ້ອຍ ຢູ່ໃນແຕ່ລະໜ່ວຍງານວິຊາການຕ້ອງມີຜູ້ຮຽນຈົບວິຊາສະເພາະທີ່ແທດເໝາະກັບໜ້າວຽກ ໃນລະດັບປະລິນຍາຕີ. ການເຮັດວຽກຂອງທີມງານວິຊາການຈະໄດ້ ສົມທົບກັນ ໂດຍສະເພາະ ໜ່ວຍງານ ສັດປ່າ, ພັນພືດ ແລະ ວຽກງານການຄົ້ນຄວ້າ ຈະເຮັດວຽກຮ່ວມກັນຢ່າງໃກ້ຊິດຕິດແທດກັບໜ່ວຍງານລາດຕະເວນ ບາງຄັ້ງອາດເຂົ້າຮ່ວມການລາດຕະເວນ ຖ້າຈຳເປັນ.

ຕາຕະລາງ 18. ຕຳແໜ່ງ ແລະ ໜ່ວຍງານ ຫ້ອງການຍ່ອຍພາກສະໜາມ

ຕຳແໜ່ງ	ຈຳນວນ	ດ້ານ ວິຊາການ	ບູລິມະສິດ
ຫົວໜ້າ	1x4	ດ້ານປ່າໄມ້, ຊີວະສາດ, ກະສິກຳ	1
ລາດຕະເວນ	2-4x4	ດ້ານປ່າໄມ້, ສັດປ່າ, ຊີວະສາດ	1
ປູກຈິດສຳນຶກ	1-2x4	ດ້ານປ່າໄມ້, ສັດປ່າ, ຊີວະສາດ	2
ທ່ອງທ່ຽວ	1x2	ພາສາອັງກິດ (ເຂດ ປາກພະນັງ ແລະ ເຂດດູ)	3
ບໍລິຫານ	0-1x4	ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ຈົບອຸດົມ, ຝຶກກັບທີ່	3
ລວມ	22 - 34		

ໝາຍເຫດ: ຕ້ອງຈັດໃຫ້ມີພະນັກງານປະຈຳ ຍ່າງໜ້ອຍ 2 ຄົນ ແລະ ຈຳນວນໜຶ່ງແມ່ນພະນັກງານຫ້ອງຖິ່ນທີ່ສ້າງເອົາກັບທີ່ ໂດຍເລັ່ງໃສ່ຄົນຫ້ອງຖິ່ນ ຜູ້ຈົບອຸດົມຢູ່ເຂດພື້ນທີ່ມາຝຶກເອົາ. ທີມງານລາດຕະເວນເຂດ ຢູ່ໃນເຂດອາດຈະບໍ່ໄດ້ປະຈຳ ຢູ່ຫ້ອງການເຂດ ຖ້າບໍ່ຈຳເປັນ. ຫ້ອງການເຂດຍ່ອຍ ຫຼັງຄັ້ງ ແລະ ນ້ຳຈະຫຼາ ແມ່ນບູລິມະສິດ ເຊິ່ງຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ມີ ໃນໄລຍະ ກາງຂອງແຜນການ.

ຕາຕະລາງ 19. ແຜນການຂະຫຍາຍວິຊາການ ປະຈຳເຂດຍ່ອຍ

ຕຳແໜ່ງ	ເຂດ ຫຼັງຄັ້ງ		ປາກພະນັງ		ນ້ຳຈະຫຼາ		ໜອງມ້າ	
	A	B	A	B	A	B	A	B
ຫົວໜ້າ	1		1		1		1	
ລາດຕະເວນ	2	6	2	4	2	4	2	4
ປູກຈິດສຳນຶກ	1	2	1	2	1	2	1	2
ທ່ອງທ່ຽວ	1	2	1	3				
ບໍລິຫານ	1	1	1	1	1	1	1	1
	6	11	6	10	5	7	5	7
	17		16		12		12	

ໝາຍເຫດ: ແຕ່ລະເຂດ ອາດມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີພະນັກງານທີ່ມີວິຊາສະເພາະ 2 ຄົນ ເປັນຢ່າງຕໍ່າ ໂດຍສະເພາະເຂດ ຍ່ອຍ ຫຼັງຄັ້ງ ແລະ ນ້ຳຈະຫຼາ. ຊາວບ້ານທີ່ຝຶກອົບ ເພື່ອບັນຈຸເປັນໜ່ວຍລາດຕະເວນເຂດ (Khet Ranger) ເຊິ່ງອາດ ຈະບໍ່ໄດ້ປະຈຳເຕັມເວລາ ກັບພະນັກງານ ແລະ ອາດຈະບໍ່ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ແຕ່ຈະເປັນເບື້ອງໆ ແລະ ໂບນັດ ຕ່າງໆ ຕາມຜົນງານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຖ້າຫາກມີເງື່ອນໄຂ ອາດບັນຈຸເຂົ້າເປັນພະນັກງານຂອງເຂດເລີຍ.

ເຄື່ອງໝາຍ: A - ພະນັກງານຫຼັກ ມີວິຊາສະເພາະ, B - ຊາວບ້ານຝຶກກັບທີ່.

ຫ້ອງການຍ່ອຍຫຼັງຄັ້ງຈະຮັບຜິດຊອບເຂດຫຼັງຄັ້ງ, ເຂດດູ. ສ່ວນຫ້ອງການຍ່ອຍປາກພະນັງ ຈະໄດ້ລົງ ຕິດຕາມກວດກາ ລວມເຂດຂອງໜອງປີງ (ເຂດອະນຸລັກພັນສັດປ່າ ນ້ຳຊຸມ), ເຂດຄະຍູ ແລະ ໜອງຈອງ. ສະນັ້ນ, ກອງຫຼອນບ້ານໜອງປີງ ຫຼືປ່າໄມ້ບ້ານໜອງປີງຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນທີມງານລາດ ຕະເວນເຂດ. ສ່ວນຫ້ອງການຍ່ອຍເຂດນ້ຳຈະຫຼາຮັບຜິດຊອບຮອດ ເຂດອະນຸລັກພັນສັດປ່າ ຊຸມກະອານ. ເຂດຍ່ອຍໃດທີ່ມີຜົນກະທົບຫຼາຍ ແລະ ພື້ນທີ່ຮັບຜິດຊອບກ້ວາງ ອາດຈະມີຈຳນວນພະນັກງານລາດ ຕະເວນ ຫຼາຍຂຶ້ນ.

4.1.3 ຍຸດທະສາດໃນການບັນຈຸພະນັກງານ

ພະນັກງານຈະບັນຈຸເຂົ້າໄດ້ ໃນເມື່ອມີໂຕເລກພະນັກງານສັນຍາຈ້າງຂອງລັດຖະບານ ຫຼື ໂຄງການເປັນຜູ້ຈ້າງຕາມໜ້າວຽກໃດໜຶ່ງ ຫຼືໃຊ້ງົບປະມານຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດເອງ ຖ້າເມື່ອໃດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫົນໜາມໜໍ່ ຫາກມີລາຍຮັບທີ່ໝັ້ນຄົງຈາກການທ່ອງທ່ຽວ ຫຼື ແຫຼ່ງອື່ນໆ ຕາມແຜນການ ການເງິນຍືນຍົງ ອາດເຮັດໃຫ້ຖານະການເງິນດີຂຶ້ນ ແລະ ສາມາດຈ້າງ ພະນັກງານປະຈຳທ້ອງຖິ່ນໄດ້ເອງ. ຖ້າເປັນ ເຊັ່ນນັ້ນ, ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫົນໜາມໜໍ່ ສາມາດຈ່າຍເງິນເດືອນໃຫ້ພະນັກງານສັນຍາຈ້າງ ຂອງຕົນ ເອງໄດ້, ແຕ່ການຄັດເລືອກພະນັກງານຕ້ອງໃຫ້ບູລິມະສິດຄົນທ້ອງຖິ່ນ, ຜູ້ທ້າວຫັນ ແລະ ໜຸ່ມນ້ອຍ ທັງມີພອນສະຫວັນ ໃນການຮຽນຮູ້ ແລະ ຖ່າຍທອດໄດ້. ພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນປະຈຳທ້ອງການເຂດຍ່ອຍ ອາດຝຶກເອົາຊາວບ້ານ.

4.1.4 ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການໃນການຝຶກອົບຮົມ

ພະນັກງານໃນແຕ່ລະ ລະດັບຈະໄດ້ຮັບການປະເມີນຜົນຄວາມຕ້ອງການ ໃນການຝຶກອົບຮົມ ໂດຍມີແບບຟອມການປະເມີນ ແລະ ໃຫ້ພະນັກງານແຕ່ລະຄົນໄດ້ກອບຂໍ້ມູນ. ຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃນການຝຶກອົບຮົມເປັນຜູ້ສັງລວມຂໍ້ມູນທັງໝົດ ເພື່ອລາຍງານຜົນ. ການປະເມີນຜົນຕ້ອງ ມີເງື່ອນໄຂມາດຖານ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການຄັດເລືອກ ແລະ ຕັດສິນໃຈ ຢ່າງໂປ່ງໃສ (ຕາຕະລາງ 20).

ຕາຕະລາງ 20. ຫົວຂໍ້ເງື່ອນໄຂການປະເມີນພະນັກງານ

ປະເມີນ	ເງື່ອນໄຂມາດຖານ		
ບຸກຄົນ	ທ້າວຫັນ, ໜຸ່ມນ້ອຍ, ຖ່າຍທອດໄດ້, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ		
ພົວພັນ	ບຸກຄົນມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫົນໜາມໜໍ່,		
ໂອກາດ	ມີງົບ, ມີການສະເໜີທຶນຈາກພາກສ່ວນອື່ນ, ເວລາເໝາະສົມ		
ຜົນປະໂຫຍດ	ຜົນປະໂຫຍດ ທັງໄລຍະຍາວ ແລະ ໄລຍະສັ້ນ ໃຫ້ແກ່ປ່າສະຫງວນ		
ຄອບຄົວ	ມີຄວາມພ້ອມ, ມີການອຸດທິດ ແລະ ປະກອນສ່ວນ		
ວິທີການ	ຝຶກກັບທີ່	ສົ່ງໄປຝຶກອົບຮົມ	ຮຽນຕໍ່ວິຊາສະເພາະ

ການປະເມີນອາດຈະເບິ່ງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງພະນັກງານ ສະເພາະບຸກຄົນ, ໜ່ວຍງານລວມ ພ້ອມທັງກາລະໂອກາດ ຫຼື ຊອກຫາໂອກາດ ເພື່ອໃຫ້ພະນັກງານໄດ້ເຂົ້າຝຶກ ແລະ ຮຽນຕໍ່ວິຊາການ ຕ່າງໆ.

4.1.5 ວິທີການຝຶກ

ສ່ວນຫຼາຍຈະຈັດໃຫ້ມີການຝຶກກັບທີ່ ແຕ່ຖ້າມີໂອກາດ ມີທຶນ ຈະຕ້ອງສົ່ງພະນັກງານໄປຝຶກອົບຮົມຢູ່ນອກພື້ນທີ່ ລວມທັງການຮຽນຕໍ່ ໂດຍອີງຕາມທ່າແຮງຄວາມເປັນໄປໄດ້. ພະນັກງານ ທີ່ທ້າວຫັນ ແລະ ໜຸ່ມນ້ອຍ ບາງຄົນອາດໃຊ້ທຶນສົມທົບສ່ວນຕົວ ເພື່ອຮຽນຕໍ່ ໃນກະນົບມີທຶນການສຶກສາພຽງພໍ. ການຈັດສົ່ງພະນັກງານໄປຮຽນຕໍ່ຕ້ອງໄດ້ມີແຜນການຈັດວາງ ແລະ ສັບປຸງນັກ ຢ່າງເປັນລະບົບ.

4.1.6 ການສ້າງສິ່ງຈູງໃຈ

ພະນັກງານຕ້ອງໄດ້ຮັບຄວາມເປັນທຳ ໃນການໄດ້ຮັບສິ່ງຕອບແທນຕ່າງໆ ນອກຈາກເບ້ຍລ້ຽງ ແລະ ເງິນເດືອນ ເຊັ່ນ: ໂອກາດໃນການຝຶກອົບຮົມ, ການໄປທັດສະນະ, ໂບນັດ, ການເບິ່ງແຍງຊີວິດ ການເປັນຢູ່ຂອງຄອບຄົວພະນັກງານ ຫຼື ທີ່ມາງານໃນຂັ້ນເຂດ ແລະ ບ້ານ. ເຂົ້າໃຈບັນຫາຄວາມເປັນຈິງ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໃຫ້ການກະຕຸກຊຸກຍູ້ຢ່າງກົງໄປກົງມາ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ພະນັກງານປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໝໍ່ຄວນມີເຄື່ອງແບບ (ໂສ້ງເສື້ອ, ໝວກ, ເກີບ, ເສື້ອກັນຝົນ) ໃຫ້ພະນັກງານ ໃນແຕ່ລະປີ ລວມທັງ ທີ່ມາງານ ລາດຕະເວນເຂດ (Khet Ranger).

4.2 ການຄຸ້ມຄອງພາຫະນະ ແລະ ອຸປະກອນ

ພາຫະນະ ແລະ ອຸປະກອນແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບການດຳເນີນກິດຈະກຳການຈັດ ສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໝໍ່ ແຕ່ພະນັກງານທຸກຄົນຕ້ອງເຂົ້າໃຈວ່າ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ທັງປວງ ແມ່ນ ເປັນຂອງສ່ວນລວມ ແລະ ທຸກຄົນຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສູງ ໃນການປົກປັກຮັກສາ.

ຕາຕະລາງ 21. ພາຫະນະ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ຕ້ອງການ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ

ລາຍການ	ຫ້ອງການຂັ້ນ ແຂວງ HNN		ຫ້ອງການພາກ ສະໜາມ		ຫ້ອງການຍ່ອຍ ພາກສະໜາມ		ຈຳນວນລວມ ແຕ່ ລະລາຍການ	
	ກາງ	ຍາວ	ກາງ	ຍາວ	ກາງ	ຍາວ	ໄລຍະກາງ	ໄລຍະຍາວ
ລົດໃຫ່ຍ	1	2	1	3	2	4	4	9
ລົດຈັກ	1	3	3	10	1x2	2x4	6	21
ມ້າ						2x2	4	4
GPS	1	3	3	6		2x4	4	18
ວີດີໂອ		1		2				3
ກ້ອງຖ່າຍ ດິຈິຕອນ	1	2	4	6	1x2	2x4	7	16
ກ້ອງດັກສັດປ່າ				20				20
ກ້ອງຊ່ອງ	1	2	4	6	2x2	5x4	9	28
ເຂັມທິດ	1	2	4	6	2x2	3x4	9	20
ແຄ້ມ	1	1	15	23	4x4	4x4	31	39
ແພຊູ່່	3	5	3	6	6x2	6x4	16	35
ຖົງນອນ	4	9	6	15	4x4	6x4	26	50
ຄອມພິວເຕີ	2	5	2	6	1x2	1x4	4	15
ເຄື່ອງພິມ	1	1	1	3		1x4	2	8
ເຄື່ອງສະແກນ	1	1	1	1				2
ເຄື່ອງສາຍ ວີດີໂອ			1	1			1	1
LCD ແລະ ຈໍ	1	1	1	1		1x4	2	6
ເຄື່ອງສຽງ (ຊຸດ)			1	1			1	1
ໂທລະພາບ			1	2		1x4	1	6

ໂທລະໂຄ່ງມິຖີ			2	4		1x4	2	8
ເຄື່ອງໂຟນີຊຸດ			1	1	1x4	1x4	5	5
ເຄື່ອງໂຟນີເຄື່ອນທີ່			9	9	1x4	1x4	13	13
ລູກໂຟນີ			4	4	5x4	5x4	24	24
ໂມເດັມ			1				1	
ແຜ່ນແສງອາທິດ						1x3	2	3
ຈັກໄຟຟ້າ ໃຫ່ຍ			1	1			1	1
ຈັກໄຟຟ້າ ເຄື່ອນທີ່			2	2			2	2
ຜູ້ເຢັນ			3	5			3	5
ຜູ້ນຳເຢັນ	1	1	1	1	1x4	1x4	4	6
ເຜີນໃຈີ	1	1	1	1	1x4	1x4	6	6

ໝາຍເຫດ: ອົງຕາມງົບປະມານທີ່ມີ ບາງອຸປະກອນອາດຈະບໍ່ຈຳເປັນ ເຊັ່ນ ຈັກໄຟຟ້າ, ແຄ້ມ, ເຄື່ອງສຽງ. ຈຳນວນຂອງ ອຸປະກອນອາດຈະບໍ່ຫຼາຍເທົ່າທີ່ການຄາດຄະເນ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າຫາກມີໂຄງການ ແລະ ງົບປະມານ ອຸປະກອນ ຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງຈັດໃຫ້ມີຢ່າງພຽງພໍ. ບາງລາຍການພວມມີການ ສັ່ງຊື້ ພາຍໃຕ້ໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງ ອົງການ IUCN/LENs. ຕ້ອງໄດ້ມີການປະເມີນປະສິດທິພາບ ຂອງການເຮັດວຽກຂອງອຸປະກອນທີ່ນຳໃຊ້ເປັນປະຈຳ. ການຊື້ໃໝ່ປຸງແທນ ໃນບາງລາຍການ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ.

4.3 ການດຳເນີນການ

4.3.1 ໜ້າວຽກລວມຂອງຫ້ອງການ

ແຕ່ລະຫ້ອງການມີໜ້າທີ່ປະຕິບັດຂອງໜ່ວຍງານຕົນ ເພື່ອຈຸດປະສົງການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງແຕ່ລະໜ່ວຍງານ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ໄປຕາມແຜນການປະຈຳປີທີ່ໄດ້ມີການຮັບຮອງ. ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ ເປັນຜູ້ຊ່ວຍ ໃນການ ວາງແຜນລວມ, ຊີ້ນຳທາງວິຊາການ, ຊອກແຫຼ່ງທຶນ ແລະ ປະສານງານກັບ ພາກສ່ວນ ຕ່າງໆ ລວມທັງ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ. ສ່ວນຫ້ອງການພາກສະໜາມ ແລະ ເຂດຍ່ອຍ ເປັນຜູ້ວາງແຜນ ກິດຈະກຳລະອຽດ ແລະ ປະຕິບັດ ຕົວຈິງກັບຫ້ອງຖິ່ນ. ພ້ອມນັ້ນ, ແຕ່ລະຫ້ອງການຕ້ອງມີການລາຍງານ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງໜ້າວຽກຂອງໜ່ວຍງານຕົນ ຢ່າງເປັນປະຈຳ.

4.3.2 ການປະຈຳການ

ແຕ່ລະຫ້ອງການມີການປະຈຳການ ຢ່າງໜ້ອຍ 1 ຄົນ ປະຈຳການ ຕະຫຼອດ 24 ຊົ່ວໂມງ ໂດຍ ສະເພາະຫ້ອງການພາກສະໜາມ ຢູ່ເມືອງບົວລະພາ ແລະ ຫ້ອງການຢູ່ແຕ່ລະເຂດຍ່ອຍ ເພື່ອຈະໄດ້ມີ ການຕິດຕໍ່ ຖ້າກໍລະນີມີວຽກທີ່ຮີບດ່ວນ (ໂທລະສັບ).

4.3.3 ການປະຊຸມ

ກອງປະຊຸມອາດຈະປະຈຳ ຫຼື ບໍ່ປະຈຳ ເພື່ອເປັນການລາຍງານ, ຖອດຖອນບົດຮຽນ ແລະ ວາງ ແຜນ, ກອງປະຊຸມປະຈຳເດືອນຈະຈັດຢູ່ໃນຫ້ອງການໃຜລາວ ຕາມຄວາມຈຳເປັນ. ສ່ວນກອງປະຊຸມ ປະຈຳປີ ຈະຈັດຢູ່ເມືອງບົວລະພາ ຫຼື ເຂດທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມ ໂດຍຈຸດປະສົງ ເພື່ອເປັນການທົບ

ທວນ, ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ແລະ ວາງແຜນປີ. ພ້ອມນັ້ນຕ້ອງໄດ້ມີການປະເມີນຜົນພະນັກງານ ແລະ ຄັດເລືອກພະນັກງານດີເດັ່ນປະຈຳປີ.

4.3.4 ການລາຍງານ

- ລາຍງານປະຈຳ

ຫ້ອງການຕ້ອງມີຮູບແບບການລາຍງານ ເພື່ອໃຫ້ແຕ່ລະຫ້ອງການເຮັດບົດລາຍງານ ທີ່ກະທັດຮັດ, ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ສິ່ງບົດລາຍງານໃຫ້ທັນກັບເວລາ ເຊິ່ງອາດຈະມີບົດລາຍງານປະຈຳເດືອນ ຂອງໜ່ວຍງານ ໃຫ້ຫົວໜ້າຫ້ອງການພາກສະໜາມ ແລະ ຫົວໜ້າຫ້ອງການພາກສະໜາມເປັນຜູ້ເຮັດບົດລາຍງານທຸກໆ 3 ເດືອນ ແລະ ປະຈຳປີ ໃຫ້ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ.

- ລາຍງານແບບບໍ່ປະຈຳ

ລວມມີການລາຍງານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ລາຍງານຜົນສຳເລັດຂອງກິດຈະກຳໃດໜຶ່ງທີ່ບໍ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ລາຍງານເຫດການໃດໜຶ່ງທີ່ຮີບດ່ວນ ທາງໂທລະສັບ ຫຼືຂຽນເປັນລາຍລັກອັກສອນໃຫ້ຮູ້ລາວໆ ຖ້າຈຳເປັນ. ການລາຍງານແບບນີ້ກໍ່ມີຄວາມສຳຄັນເຊັ່ນ ເພາະເປັນການແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ, ການປຶກສາ ຫຼື ຂໍຄຳເຫັນຕ່າງໆ ກ່ອນການສົ່ງເອກະສານທີ່ມີລາຍລັກອັກສອນ.

4.4 ການຄຸ້ມຄອງພາຫະນະ ແລະ ອຸປະກອນ

ອຸປະກອນຕ້ອງໄດ້ມີການລົງທະບຽນ ແລະ ໃສ່ລະຫັດ ຢ່າງຄັກແນ່. ມີການຂຶ້ນແຜນຍົມ ແລະ ສົ່ງອຸປະກອນພາຍຫຼັງການສຳເລັດໜ້າວຽກໃນແຕ່ລະຄັ້ງ. ປຶ້ມບັນທຶກອຸປະກອນ ລວມທັງການບັນທຶກການນຳໃຊ້ລົດ ແລະ ສັອມແປງ ຕ້ອງໄດ້ມີຢູ່ແຕ່ລະຫ້ອງການ. ພະນັກງານທຸກຄົນຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສູງ ໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ປົກປັກຮັກສາອຸປະກອນຫ້ອງການ ລວມທັງ ການຮັກສາຄວາມສະອາດຂອງອຸປະກອນ. ອຸປະກອນຫ້ອງການແມ່ນນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານ ຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ເທົ່ານັ້ນ.

4.5 ລະບົບການເກັບຮັກສາຂໍ້ມູນ

ຂໍ້ມູນຕ້ອງໄດ້ມີການຈັດວາງເປັນລະບົບ ໂດຍມີສູນຂໍ້ມູນລວມ ແລະ ຂໍ້ມູນຂອງແຕ່ລະໜ່ວຍງານກໍ່ຕ້ອງມີ ພ້ອມທັງມີການແບກອັບຂໍ້ມູນໄວ້ ທຸກອາທິດ. ຖານຂໍ້ມູນຕ້ອງໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ຂໍ້ມູນເສຍ ຫຼື ຖືກລືບ. ຂໍ້ມູນທີ່ຮັກສາໄວ້ຖານຂໍ້ມູນຕ້ອງມີທັງຂໍ້ມູນດິບທີ່ສົມບູນ, ຂໍ້ມູນທີ່ມີການວິໄຈ ຫຼື ເປັນບົດລາຍງານ ແລະ ຂໍ້ມູນ ທຽບຖານໃນການຕິດຕາມກວດກາ ເຊັ່ນ: ດ້ານໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ.

4.6 ດ້ານການເງິນ

ດ້ານການເງິນແມ່ນປັດໃຈທີ່ສຳຄັນເພື່ອໃຫ້ບັນລຸໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານໃດໜຶ່ງ. ແຕ່ລະ

ບົບການເງິນຈະມີຄວາມຍືນຍົງໄດ້ ຖ້າຫາກມີແຫຼ່ງເງິນໝູນວຽນ ໂດຍມີລະບົບຢ່າງ ຄັກແນ່ ແຕ່ມີຄວາມສະດວກສອດຄ່ອງ. ມີການພັດທະນາ, ຈັດສັນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງທຶນ. ສະນັ້ນ, ກົນໄກການເງິນຍືນຍົງຈຶ່ງຖືເປັນບັນຫາໃຈກາງຂອງການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ຢູ່ໃນລາວ ໃນຍຸກປັດຈຸບັນ ໂດຍຄຽງຄູ່ກັບຄວາມຕ້ອງການໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.

4.7 ກົນໄກການເງິນຍືນຍົງ

ກົນໄກການເງິນຍືນຍົງ ແມ່ນການທີ່ມີແຫຼ່ງທຶນທີ່ໝັ້ນຄົງ, ໂດຍມີລະບົບການຄຸ້ມຄອງທີ່ປອດໃສເຊື່ອຖືໄດ້, ເບີກຈ່າຍຕາມຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ. ໃນນັ້ນ, ໂດຍແຫຼ່ງທຶນ ສ່ວນຫຼາຍໄດ້ມາຈາກໃນປ່າສະຫງວນເອງ. ການລະດົມທຶນ ແລະ ຊອກແຫຼ່ງທຶນທີ່ມີການໝັ້ນໝາຍ ແມ່ນເປັນປັດໃຈຫຼັກ. ການອາໄສທຶນພາຍນອກ ແລະ ຕ່າງປະເທດກໍ່ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງ ໂດຍສະເພາະຈະໃຊ້ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອ ໃຫ້ເປັນລະບົບ ໃນໄລຍະເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອພື້ນຖານຂອງແຫຼ່ງທຶນ ເພື່ອໃຫ້ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງນັ້ນໆ ສາມາດມີທຶນ ບໍລິຫານເອງໄດ້. ສະນັ້ນ, ການຊອກຫາແຫຼ່ງທຶນພາຍໃນເຂດປ່າສະຫງວນໃດໜຶ່ງເອງໄດ້ ເພື່ອໃຫ້ກັບຄືນມາປົກປັກຮັກສາມັນເອງແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ. ຢາກເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນ ຕ້ອງມີຂໍ້ຕົກລົງກັນ ໃນການ ແບ່ງປັນຜົນເພື່ອພັນທະການອະນຸລັກ ໂດຍມີຄະນະບໍລິຫານ ແລະ ສະພາບໍລິຫານ ຂອງປ່າສະຫງວນທຶນໜາມໜໍ່ ເປັນຜູ້ຊີ້ນຳໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຊັ່ນ: ການປັບໃໝຜູ້ກະທຳຜິດ.

ການຄຸ້ມຄອງທຶນ ໂດຍມີລະບົບການໂອນເຂົ້າ ແລະ ຖອນອອກ ຢ່າງເປັນລະບົບປອດໃສ ແລະ ກວດສອບໄດ້ ນີ້ຖືວ່າເປັນລະບົບການຄຸ້ມຄອງການເງິນທີ່ດີ. ປັດຈຸບັນ, ປ່າສະຫງວນ ທຶນໜາມໜໍ່ມີກິ່ງຂອງຕົນເອງທີ່ຂຶ້ນກັບຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງບົວລະພາ ເຊິ່ງມີ ລະບົບຢູ່ແລ້ວ ແລະ ສາມາດເຊື່ອຖືໄດ້. ໃນອະນະຄິດ ຖ້າຫາກມີຫຼ່າຍໂຄງການ ແລະ ມີຫຼາຍບ້ວງທຶນ ອາດຈະແຍກເປັນກິ່ງໜຶ່ງ ສະເພາະຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ທຶນໜາມໜໍ່ ໂດຍມີຄະນະບໍລິຫານ ແລະ ສະພາບໍລິຫານຂອງປ່າສະຫງວນ ທຶນໜາມໜໍ່ ເປັນຜູ້ໃຫ້ອຳນາດຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຊີ້ນຳ.

ການເບີກຈ່າຍແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ບູລິມະສິດຂອງການຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ທຶນໜາມໜໍ່ ໂດຍມີງົບທີ່ໄດ້ມີການຮັບຮອງ ໃນແຕ່ລະປີ ແລະ ແຕ່ລະກິດຈະກຳຍ່ອຍ. ການກວດສອບຕ່າງໆ ອາດເຮັດໄດ້ທຸກເມື່ອ ຖ້າມີການສົງໃສ.

4.7.1 ການກຳນົດແຫຼ່ງທຶນ

ແຫຼ່ງທຶນອາດຈະມາຈາກພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ສ່ວນງົບປະມານພາຍໃນແມ່ນລວມມີບ້ວງງົບປະມານຂອງລັດຖະບານ ເຊິ່ງອາດຜ່ານກອງທຶນພັດທະນາປ່າໄມ້, ກອງທຶນປົກປັກ ຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ຈາກໂຄງການໄຟຟ້າ ເຊັ່ນ: ນ້ຳເທີນ 2 ເຊິ່ງສົມຄວນທີ່ຈະຊ່ວຍ ຊົດເຊີຍ ປ່າສະຫງວນອ້ອມຂ້າງ ໂດຍຜ່ານ ຮູບແບບໃດໜຶ່ງ. ນອກນັ້ນ, ຍັງສາມາດ ມີແຫຼ່ງທຶນຈາກ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ປ່າໄມ້, ຈາກການທ່ອງທ່ຽວ, ການປັບໃໝ ແລະ ປະກອບສ່ວນຂອງບຸກຄົນ. ການສ້າງໃຫ້ມີແຫຼ່ງທຶນ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ. ສ່ວນທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ອາດຜ່ານໂຄງການທີ່ສົນໃຈ

ເພື່ອຊ່ວຍຈັດສັນ ຫຼື ສຶກສາສິ່ງໃດໜຶ່ງໂດຍຜ່ານ ໂຄງການຕ່າງປະເທດ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງສາກົນໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: IUCN, ແລະ ໂຄງການຮ່ວມມືການພັດທະນາເຍຍລະມັນ (GTZ).

ແຫຼ່ງທຶນພາຍໃນ

ຕາຕະລາງ 22. ການກຳນົດແຫຼ່ງທຶນຕ່າງໆທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກພາຍໃນ

ກ. ບ້ວງງົບປະມານລັດຖະບານ

	ເງື່ອນໄຂ	ງົບຄາດຄະເນ (ລ້ານກີບ/ປີ)	ໜ້າວຽກ/ ຮ່ວງງົບປະມານ	ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ
ກອງທຶນພັດທະນາ ປ່າໄມ້	ຂຶ້ນແຜນໂຄງການ ລ່ວງໜ້າ	100 (ຂຶ້ນກັບງົບ ປະມານປີ)	ກິດຈະກຳປ່າສະ ຫວງນ ຮອບດ້ານ	ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າ ສະຫງວນແຂວງ ຫ້ອງການສະໜາມ
ກອງທຶນປົກປັກຮັກສາ ສິ່ງແວດລ້ອມ	ປົກສາຫາລື ແລະ ຂຽນໂຄງການ ລ່ວງໜ້າ	50 (ຂຶ້ນກັບງົບ ປະມານປີ)	ກິດຈະກຳປ່າສະ ຫວງນ ຮອບດ້ານ ລວມທັງ ພັດທະນາ, ອຸປະກອນ	ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າ ສະຫງວນແຂວງ ຫ້ອງການສະໜາມ
ທຶນສົ່ງເສີມ ຜ່ານ ກອງທຶນພັດທະນາ ປ່າໄມ້	ປົກສາຫາລື ແລະ ຂຶ້ນແຜນງົບປະ ມານປະຈຳປີ	100	ກິດຈະກຳ ພັດທະນາກະສິກຳ ຮອບດ້ານ	ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າ ສະຫງວນແຂວງ ຫ້ອງການສະໜາມ

ຂ. ບ້ວງຊົດເຊີຍ ຜ່ານໂຄງການ

	ເງື່ອນໄຂ	ງົບຄາດຄະເນ (ລ້ານກີບ/ປີ)	ໜ້າວຽກ	ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ
ໂຄງການນ້ຳເທີນ 2	ເຈລະຈາ, ສ້າງແຜນ	500	ກິດຈະກຳປ່າສະ ຫວງນ ຮອບດ້ານ	ສະພາບໍລິຫານປ່າ ສະຫງວນທຶນໜາມໜໍ່
ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ປ່າໄມ້ ໃກ້ເຂດ ປສ	ເຈລະຈາ, ສ້າງແຜນ	100	ກິດຈະກຳປ່າສະ ຫວງນ ຮອບດ້ານ	ສະພາບໍລິຫານປ່າ ສະຫງວນທຶນໜາມໜໍ່

ຄ. ຄ່ານຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້

	ເງື່ອນໄຂ	ງົບຄາດຄະເນ (ລ້ານກີບ/ປີ)	ໜ້າວຽກ	ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ
ການທ່ອງທ່ຽວ	ກິນໄກການເງິນ ຍືນຍົງ	100		ສະພາບໍລິຫານປ່າ ສະຫງວນທຶນໜາມໜໍ່
ທຸລະກິດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ	ກິນໄກການເງິນ ຍືນຍົງ	50		ສະພາບໍລິຫານປ່າ ສະຫງວນທຶນໜາມໜໍ່
ການພັດທະນາທີ່ສົ່ງຜົນ ກະທົບຕໍ່ປ່າສະຫງວນ	ກິນໄກການເງິນ ຍືນຍົງ			ສະພາບໍລິຫານປ່າ ສະຫງວນທຶນໜາມໜໍ່

໑. ຄ່າການປັບໃໝ ແລະ ການປະກອບສ່ວນ ອື່ນໆ

	ເງື່ອນໄຂ	ງົບຄາດຄະເນ (ລ້ານກີບ/ປີ)	ໜ້າວຽກ	ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ
ການປັບໃໝ	ກິນໄກການເງິນຍືນຍົງ	100		ສະພາບໍລິຫານປ່າ ສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່
ບຸກຄົນປະກອບສ່ວນ	ກິນໄກການເງິນຍືນຍົງ	50		ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແຂວງ

ການໂຄສະນາ ເພື່ອລະດົມທຶນຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງໆ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ລວມທັງຊອກຫາປະກອບສ່ວນຂອງບຸກຄົນ.

ຕາຕະລາງ 23. ການກຳນົດແຫຼ່ງທຶນຕ່າງໆທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ແຫຼ່ງທຶນຕ່າງປະເທດ

	ເງື່ອນໄຂ	ງົບຄາດຄະເນ (ລ້ານກີບ/ປີ)	ໜ້າວຽກ	ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ
ໂຄງການອະນຸລັກ	ຂຽນໂຄງການຮ່ວມ	100	ຮອບດ້ານ	ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແຂວງຫ້ອງການສະໜາມ
ໂຄງການພັດທະນາ	ເຈລະຈາກັບໂຄງການ ພັດທະນາຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ໂຄງການອາຫານໂລກ (WFP)	ປະກອບ ສ່ວນ	ພັດທະນາ ແຕ່ອາດໃຊ້ ເປັນເຂົ້າ ຕາມມື້ທີ່ ຊາວ ບ້ານລົງລາດຕະ ເວນ ໃນແຕ່ລະເດືອນ	ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແຂວງ ສະພາບໍລິຫານປ່າ ສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່
ໂຄງການຮ່ວມ ມີຊາຍແດນ ລາວ-ຫວຽດນາມ	ເຈລະຈາກັບ ສສ ຫວຽດນາມ (ຟອງ ຢ່າ ເຄບັງ)	50	ສຶກສາ, ໃຊ້ມາດ ຕະການ	ສະພາບໍລິຫານປ່າ ສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່
ການສ້າງສາລະຄະດີ	ສະເໜີ, ເຈລະຈາ	100		ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແຂວງຫ້ອງການສະໜາມ
ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ	ສະເໜີ, ເຈລະຈາ			ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແຂວງຫ້ອງການ ສະໜາມ
ໂຄງການຊື້-ຂາຍກາກ ບອນ ຫຼື REDD				ສະພາບໍລິຫານປ່າ ສະຫງວນຫີນໜາມ ໜໍ່ປົກສາຫາລືກັບ ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບ ຂັ້ນສູນກາງ

ໝາຍເຫດ: REDD = Reducing emissions from deforestation and forest degradation (ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍມົນລະ
ພິດ ຈາກບັນຫາປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ຫຼຸດລົງ).

4.7.2 ກິນໄກ/ກິນລະຍຸດໃນການລະດົມທຶນ

ການຂໍທຶນ ແລະ ການລະດົມທຶນຕ້ອງມີການວາງແຜນການ ໂລຍະຍາວ ໂດຍມີຂໍ້ມູນທີ່ເປັນ

ທ່າແຮງ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງພື້ນທີ່ດີ, ມີລະບົບການຈັດສັນທີ່ວາງໄວ້ ເພື່ອກຽມຄວາມພ້ອມ, ມີບົດສະເໜີແນວຄວາມຄິດໃນການອະນຸລັກ ແລະ ພັດທະນາ ທັງດ້ານລວມ ແລະ ສະເພາະໄວ້ແລ້ວ. ໃນນັ້ນ, ການຂໍທົນຕ້ອງໄດ້ມີການສຶກສາ ມາດຖານການຄັດເລືອກໂຄງການຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ຮູ້ໄດ້ກຳນົດການຍື່ນບົດສະເໜີ, ຂອບເຂດງົບປະມານ ແລະ ໄລຍະເວລາການອະນຸມັດທຶນ.

ການທີ່ປ່າສະຫງວນ ເຂດໃດໜຶ່ງໄດ້ມີແຜນຈັດສັນລະອຽດ, ມີລະບົບການຈັດສັນ, ມີວິຊາການທີ່ດີ, ມີການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຊຸມຊົນ ແລະ ມີຄະນະບໍລິຫານ ຫຼື ສະພາບໍລິຫານ ເພື່ອຊີ້ນຳ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພ້ອມທັງມີລະບົບການເບີກຈ່າຍທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ ເປັນການສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃຫ້ຜູ້ໃຫ້ທຶນທີ່ສົນໃຈຕ່າງໆ. ລວມທັງການສະແດງຜົນງານ, ຄວາມສຳເລັດ ແລະ ຕົວແບບຕ່າງໆ. ສະນັ້ນ, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຈະເປັນທ່າແຮງໃນການລະດົມທຶນໄດ້ດີ.

ສະຫຼຸບລວມແລ້ວ ການກຽມພ້ອມເປັນສິ່ງສຳຄັນ, ນຳໃຊ້ວິທີການພົບປະເຈລະຈາ, ໂຄສະນາພື້ນທີ່ຂອງຕົນ ອອກທາງສື່ຕ່າງໆ ລວມທັງ ເວບໄຊ, ສະເໜີແນວຄວາມຄິດ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງພື້ນທີ່. ການສ້າງເວບໄຊຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫິນໜາມໜໍ່ ແລະ ການສະເໜີຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນຕ່າງໆ ເຊິ່ງອາດເປັນທ່າແຮງ ໃນການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຄົ້ນຄ້ວາ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ການລະດົມທຶນຂອງຕ່າງປະເທດໄດ້ດີ.

4.7.3 ພັນທະເພື່ອການອະນຸລັກ

ຜູ້ປະກອບການໃດໜຶ່ງທີ່ເຮັດທຸລະກິດພົວພັນກັບການທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ປ່າໄມ້, ການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ການສ້າງສາລະຄະດີຕ່າງໆ. ການເສຍຄ່າທຳນຽມການ ສຳຫຼວດຕ່າງໆ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຕາຕະລາງ 23.

ຕາຕະລາງ 24. ລາຍລະອຽດການຄາດະເນການເສຍພັນທະເພື່ອການອະນຸລັກ

ລາຍລະອຽດຂອງກິດຈະກຳທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້	ຄ່າທຳນຽມ/ຄັ້ງ	ລິຄະສິດ	ໝາຍເຫດ
ການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາຂອງໂຄງການຕ່າງປະເທດ		ຮ່ວມກັນ	ອາດເຈລະຈາ
ການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາຂອງບຸກຄົນ (ຕ່າງປະເທດ)		ຮ່ວມກັນ	ອາດເຈລະຈາ
ການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາຂອງນັກສຶກສາ ລາວ ຮຽນຢູ່ລາວ		ຮ່ວມກັນ	
ການຄົ້ນຄ້ວາຂອງນັກສຶກສາ ລາວ ຮຽນຢູ່ຕ່າງປະເທດ		ຮ່ວມກັນ	
ການຖ່າຍທຳສາລະຄະດີ 1 ຊຸດ ໂດຍຊາວຕ່າງປະເທດ	3,000 ໂດລາ	ຮ່ວມກັນ	ອາດຫຼາຍຄັ້ງ
ການຖ່າຍທຳສາລະຄະດີ 1 ຊຸດ ໂດຍ ຄົນລາວ	100	ຮ່ວມກັນ	ອາດຫຼາຍຄັ້ງ
ການສຳຫຼວດຂອງໂຄງການໃດໜຶ່ງ ໃນປ່າສະຫງວນ		ຮ່ວມກັນ	ບໍ່ແມ່ນໂຄງການປະຈຳ
ການທ່ອງທ່ຽວໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ຫຼື ເຂດໃກ້ຄຽງ	ຄ່າສຳປະທານ	10% ຕໍ່ປີ	ຈ່າຍລາຍປີ, ແບບຊຸມຊົນ
ຄ່າຜ່ານການເຂົ້າເຂດ ສຳລັບຄົນຕ່າງປະເທດ	4 ໂດລາ/ຄັ້ງຄົນ		
ຄ່າຜ່ານການເຂົ້າເຂດ ສຳລັບຄົນລາວ	1 ໂດລາ/ຄັ້ງຄົນ		ບໍ່ນັບຄົນທ້ອງຖິ່ນ
ຄ່າຜ່ານການເຂົ້າເຂດເພື່ອການຖ່າຍຮູບສັດປ່າໃດໜຶ່ງ	100 ໂດລາ/ຄັ້ງຄົນ	ຮ່ວມກັນ	

ໝາຍເຫດ: ຄ່າທຳນຽມນີ້ຈະເປັນຄ່າທີ່ຜູ້ປະກອບການ ເປັນຜູ້ເສຍ ຫຼື ພາສີເພີ່ມເພື່ອການອະນຸລັກ. ທຸກໆຂໍ້ມູນ ແລະ ຮູບຖ່າຍຂອງປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ແມ່ນ ເປັນລິຄະສິດຮ່ວມ ລະຫວ່າງ ລັດຖະບານລາວ ແລະ ຜູ້ສຶກສາ ເຊິ່ງລັດສາມາເອົານຳໃຊ້ໄດ້ໃນທຸກກໍລະນີ ໂດຍບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າ.

ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ຮູບແບບຂອງໂຄງການຕ່າງໆ ຕ້ອງມີລັກສະນະເພື່ອຜົນປະໂຫຍດ ຂອງການ ອະນຸລັກ ແລະ ຊຸມຊົນ. ການເຮັດການບໍລິການນຳທ່ຽວຕ່າງໆ ໃນປ່າສະຫງວນ ຕ້ອງໄດ້ ມີການເຈລະ ຈາຮູບແບບຂອງການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ (ຮູບແບບຊຸມຊົນ). ຜູ້ປະກອບການ ຕ້ອງໄດ້ມີບົດສະເໜີ ຫຼື ບົດວິພາກເສດຖະກິດ ຢ່າງຄັກແນ່ ເຖິງກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນປະຈຳແຂວງ ເພື່ອຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ນຳສະເໜີໄປຕາມແຕ່ລະຂັ້ນ.

4.7.4 ລະບົບການຄຸ້ມຄອງການເງິນ

ບ້ວງເງິນຕ່າງໆຕ້ອງໄດ້ມີລະບົບການຈັດວາງທີ່ດີ ມີການຮັດກຸມ ແຕ່ສະດວກວ່າໄວ. ການ ອະນຸມັດງົບປະມານເພື່ອກິດຈະກຳໃດໜຶ່ງຕ້ອງມີ 3 ລາຍເຊັ່ນ ແຕ່ຕ້ອງຮັບປະກັນການສະໜອງເງິນໄດ້ ຕາມແຜນຂອງວິຊາການ. ບ້ວງເງິນທັງໝົດຂອງປ່າສະຫງວນຕ້ອງຜາກໄວ້ໃນທະນາຄານທ້ອງຖິ່ນ. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຕ້ອງໄດ້ມີການກຳນົດຂອບເຂດ ການອະນຸມັດງົບປະມານ ເພື່ອກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຕາມແຜນການ ແລະ ການເຫັນດີຂອງຄະນະຊັ້ນຳ. ກໍລະນີສຸກເສີນ ໃນວົງເງິນປະມານ 1 ລ້ານ ກີບ ຫົວໜ້າທ້ອງຖານພາກສະໜາມ ສາມາດອະນຸມັດຈ່າຍໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອມີການເຫັນດີຈາກຜູ້ຮັບຜິດຊອບປ່າ ສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ຂັ້ນແຂວງ ໂດຍໃຫ້ມີລະບຽບການເບີກຈ່າຍສະເພາະ.

ການເບີກຈ່າຍງົບປະມານຕ້ອງໄດ້ຕາມແຜນປະຈຳປີທີ່ໄດ້ອະນຸມັດ ແລະ ແຜນກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ ສະເໜີໄວ້ ເຊິ່ງອາດລວມມີ:

ທຶນສຳລັບຊັບສົມບັດຄົງທີ່

- ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ສ້ອມແປງທ້ອງຖານ
- ພາຫະນະ ແລະ ອຸປະກອນພາກສະໜາມ

ທຶນດຳເນີນການ

- ຄ່າບໍລິຫານທ້ອງຖານ
- ຄ່າເງິນເດືອນສັນຍາຈ້າງ ແລະ ອາສາສະໝັກ
- ຄ່າການເດີນທາງ
- ຄ່າເບັບລ້ຽງພະນັກງານ ແລະ ຊາວບ້ານ ລົງພາກສະໜາມ ຫຼື ຊ່ຽວຊານປະຈຳ ຖ້າມີ ໂຄງການສະເພາະ.
- ຄ່າວຽກກິດຈະກຳສຳຫຼວດ, ອະນຸລັກ, ສຶກສາ ແລະ ພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຕ່າງໆ.

4.8 ຄາດຄະເນງົບປະມານ

ງົບປະມານແມ່ນໄດ້ມີການກຳນົດ ເປັນແຕ່ລະປີ ແຕ່ງົບປະມານລະອຽດ ແມ່ນສາມາດ ດັດປັບໄດ້ຕາມສະພາບ ແລະ ເງື່ອນໄຂຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ງົບປະມານທີ່ຖືກອະນຸມັດ. ສ່ວນ ງົບປະມານບໍ່ໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນແຜນຈັດສັນນີ້ ເຊິ່ງຈະຂຶ້ນກັບຄວາມສາມາດທາງດ້ານການເງິນທີ່ສະໜອງໄດ້ ແລະ ເລັ່ງໃສ່ບັນຫາທີ່ຮີບດ່ວນກ່ອນ ໂດຍໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນແຜນສະບັບນີ້.

4.9 ການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່

ກິດຈະກຳການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວບ້ານ ຢູ່ອ້ອມເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ແມ່ນໜ້າວຽກໜຶ່ງຂອງການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ໂດຍຫວັງວ່າ ການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ແກ່ຊາວບ້ານ ຈະ ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຫຼຸດຜ່ອນການເອື້ອຍອີງທຳມະຊາດໂດຍກົງ, ມີທາດອາຫານທົດແທນ, ມີລາຍໄດ້ເສີມ ເຮັດໃຫ້ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໄດ້ສ່ວນໃດໜຶ່ງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການພັດທະນາ ໃນເຂດປ່າ ສະຫງວນ ຄວນຄຳນຶງເຖິງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ກິດຈະກຳທີ່ບໍ່ສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ປ່າສະຫງວນ ທັງ ໄລຍະຍາວ ແລະ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງຄວາມຍືນຍົງຂອງກິດຈະກຳນັ້ນໆ. ການກໍ່ສ້າງຄວາມ ອາດສາມາດ, ຝຶກໃຫ້ມີສິນເຊີງງານ ຫຼື ສ້າງຄວາມຊຳນານງານໃນດ້ານຕ່າງໆ ເພື່ອປະຕິບັດ ແລະ ບໍລິຫານວຽກງານ ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ. ແຕ່ວິທີການວາງແຜນ ການຊື້-ການຂາຍ ກໍ່ມີ ຄວາມຈຳເປັນ ເພາະການພັດທະນາຄົນ ແມ່ນກົນແຈ ທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອສ້າງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຊ່ວຍຕົນ ເອງໄດ້ ໃນທີ່ສຸດ.

ດັ່ງນັ້ນ, ໂຄງການພັດທະນາຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ຕ້ອງເປັນໂຄງການ ໃນຮູບແບບ ການ ພັດທະນາຄູ່ກັບການອະນຸລັກ (ທີ່ມັກຮຽກກັນວ່າ ໂຄງການ ໄອແຄດ (ICAD – Integrated Conservation and Development). ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ຖ້າໝູ່ບ້ານທີ່ຢູ່ອອກປ່າສະຫງວນຫຼາຍ ອາດ ຈະບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ໂຄງການໃນຮູບແບບ ICAD ທັງໝົດ.

4.9.1 ໂຄງການພັດທະນາຄູ່ກັບການອະນຸລັກ (ICAD)

ໂຄງການ ໄອແຄດ (ICAD) ຖືວ່າເໝາະສົມກັບການນຳໃຊ້ ເພື່ອວຽກງານຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນພາວະທີ່ ທຸກເຂດປ່າສະຫງວນຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີຊາວບ້ານອາໄສຢູ່ ແລະ ເປັນ ຜູ້ປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ໃນເຂດປ່າສະຫງວນດັ່ງກ່າວ. ຮັບປະກັນວ່າກິດຈະກຳນັ້ນໆ ເຊື່ອມ ຍິງກັບການອະນຸລັກ ຢ່າງຊັດເຈນ ແລະ ສິ່ງພົວພັນກັບການພັດທະນາ ຄວນຫຼີກລ້ຽງການນຳເອົາຊະນິດ ພັນຕ່າງຖິ່ນເຂົ້າມາ. ຕົວຢ່າງ, ຫຼີກລ້ຽງການນຳເອົາພືດຕ່າງຖິ່ນຕ່າງໆມາປູກ (ພືດຊະນິດທີ່ແຜ່ຂະຫຍາຍ ໄວ) ເຊິ່ງໃນທີ່ສຸດອາດຄອບຄຸມພືດທ້ອງຖິ່ນ.

ເມື່ອໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັບຊາວບ້ານ ຕ້ອງມີຂໍ້ ຜູກມັດ ພັນທະໃນການອະນຸລັກ ຮ່ວມກັບຊາວບ້ານ ແລະ ເຂດ. ການພັດທະນາຄວນຫຼີກລ້ຽງການໃຫ້ລ້າ, ການ ເຮັດເພື່ອເຂົາ ເພື່ອໃຫ້ວຽກເດີນ, ການສະໜອງສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າບໍ່ຕ້ອງການ, ບໍ່ສົນໃຈ, ບໍ່ເຄີຍຊົນ ແລະ ຂາດການປຶກສາຫາລື ເຈລະຈາຕໍ່ລອງ. ການໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີສ່ວນຮ່ວມ ເປັນວັດຖຸ, ແຮງງານ, ເປັນເງິນ

ແມ່ນແຕ່ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈ ຈະສ້າງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຮູ້ວ່າ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຮັດ ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ແລະ ເກີດມີຄວາມເປັນເຈົ້າການ ໃນທີ່ສຸດ.

4.9.2 ບາງກິດຈະກຳພັດທະນາທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້

ມີຫຼາກຫຼາຍກິດຈະກຳທີ່ເປັນໄປໄດ້ ໃນການສົ່ງເສີມ ໂດຍຂຶ້ນກັບທ່າແຮງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປ ໄດ້ຂອງຕະຫຼາດ ລວມທັງຄວາມຂຳນານຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ໄດ້ມີການກຳນົດເປັນທິດ ທາງໃນບາງກຸ່ມຂອງກິດຈະກຳລຸ່ມນີ້:

- ການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ

ການທ່ອງທ່ຽວອາດອາໄສການລົງທຶນຂອງເອກະຊົນ ຫຼື ເປັນໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງຕ່າງປະ ເທດ ແຕ່ການເລີ່ມໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງໄດ້ມີການສຶກສາ ແລະ ມີແຜນການຈັດສັນຢ່າງຄັກແນ່ ໂດຍສະ ເພາະການຮັບປະກັນ ການປ້ອງກັນຜົນກະທົບ ຫຼື ມີວິທີການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ປ່າສະຫງວນ ແລະ ໄປພ້ອມກັບການສ້າງໃຫ້ປະຊາຊົນເປັນເຈົ້າການໃນການບໍລິການ. ສະນັ້ນ, ຜູ້ປະກອບການ ຕ້ອງໄດ້ຊ່ວຍ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເປັນຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທີ່ດີ ລວມທັງສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການ ຜະລິດຫັດຖະກຳ ແລະ ປູກຝັງເພື່ອໃຫ້ໜອງການບໍລິການດັ່ງກ່າວ. ການພັກແຮມຄວນເປັນລັກສະນະພັກ ເຮືອນປະຊາຊົນ (home-stay). ຫຼືກລຽງການອະນຸມັດໃຫ້ເອກະຊົນມາປະມູນ ໂດຍກົງ. ເຂດທີ່ມີ ຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວ ມີເຂດໜອງປີງ (ລ່ອງເຮືອ ຖ້ຳນ້ຳລອດ ເຊບັ້ງໄຟ), ເຂດບ້ານດູ (ຊົມສັດປ່າ ກວານເກ) ແລະ ເຂດຫຼັງຄັງ (ຊົມທົວທັດພູເຈືອງ ແລະ ນອນຊົມດາວ).

- ເຂດໜອງປີງແມ່ນຢູ່ໃກ້ກັບເມືອງບົວລະພາ ແຕ່ເສັ້ນທາງຍັງມີຄວາມລຳບາກ ໃນລະດູຝົນ. ມີປະຊາຊົນ 5 ບ້ານອາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຫຼາຍກວ່າໝູ່. ການຂີ່ເຮືອຈາກເມືອງບົວລະພາ ຫຼື ປາກພະນັງ ຫາເຂດ ໜອງປີງ ແມ່ນເປັນເສັ້ນທາງທີ່ສາມາດສ້າງຄວາມປະທັບໃຈໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວໄດ້ດີ. ສ່ວນການເຂົ້າຊົມເບິ່ ງຖ້ຳອາດມີການສຳຫຼວດ ແລະ ຈັດສັນເປັນຢ່າງດີກ່ອນການດຳເນີນໃຊ້ເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບ ຕໍ່ຮູບລັກສະນະ ແລະ ອົງປະກອບຂອງລະບົບນິເວດຖ້ຳ ໂດຍສະເພາະຈຸດໃດທີ່ຄວນອະນຸຍາດໃຫ້ລົງຢ່າງ ຫຼືບໍ່. ສ່ວນເຂດທີ່ມີທ່າແຮງໃນການທ່ອງທ່ຽວຕ່າງໆຂອງເມືອງອາດມີການສຳຫຼວດຕື່ມ ເພື່ອໃຊ້ເປັນ Package ຂອງການທ່ອງ ທ່ຽວໃນເຂດ ເຊັ່ນ: ຕາດຊຽງຊີ ແລະ ພູດອກໄມ້ພັນສີ ລວມທັງເສັ້ນທາງໂຮຈິ ມິນ ທີ່ຍັງພໍເຫັນຕາມເສັ້ນທາງໄປເຂດໜອງມ້າ ເຊິ່ງເປັນເສັ້ນທາງປະຫວັດສາດທີ່ສຳຄັນຕໍ່ການທ່ອງທ່ຽວ.
- ເຂດກວານເກແມ່ນຢູ່ໃກ້ກັບບ້ານວັງມະເນີ ໃນລະດູແລ້ງແມ່ນສາມາດເຂົ້າໄດ້ງ່າຍ ແຕ່ບັນຫານ້ຳໃຊ້ ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ.
- ເຂດພູເຈືອງແມ່ນຢູ່ໃກ້ກັບບ້ານໜອງບົວ, ການເຂົ້າຫາພື້ນທີ່ແມ່ນສະດວກ ແຕ່ໄດ້ຂຶ້ນພູ ແລະ ໃນເຂດ ນີ້ຕ້ອງໄດ້ມີການກວດ ແລະ ເກັບກູ້ລະເບີດ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈກ່ອນການນຳເອົານັກທ່ອງທ່ຽວເຂົ້າໄປ ເພາະ ເປັນຈຸດຕັ້ງຄ້າຍຂອງທະຫານໃນສະໄໝສົງຄົມອິນດູຈີນ.

• **ການພັດທະນາ ກະສິກຳ ແບບຍືນຍົງ**

ວຽກງານພັດທະນາກະສິກຳແມ່ນຖືວ່າເປັນວຽກງານຫຼັກຂອງແຜນຍຸດທະສາດ ການພັດທະນາຂອງເມືອງ ເພື່ອເປົ້າໝາຍການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກໄດ້ໂດຍພື້ນຖານໃນປີ 2010. ການ ຜະລິດກະສິກຳເລັ່ງໃສ່ການປູກພືດລົ້ມລູກ, ໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ການຜະລິດ ແມ່ນ ເພື່ອເລັ່ງໃສ່ການສົ່ງອອກ ຕະຫຼາດຊາຍແດນ ກັບ ສສ ຫວຽດນາມ ລວມມີ:

- ການປູກພືດລົ້ມລູກ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ໂດຍນຳໃຊ້ຜຸ່ນທຳມະຊາດ (ການປູກສາລີ ແລະ ຖົ່ວຫຼັງ ການເກັບກູ້ສາລີ ເຊິ່ງເໝາະຢູ່ເຂດ ຄະຍູ, ໜອງມ້າ ແລະ ຫັບລາວ).
- ການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ ຕາມພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມ ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນເຂດ ບ້ານ ດູ (ໝາກນາວ ແລະ ພືດຜັກຕ່າງໆ), ໜອງມ້າ (ໝາກກ້ວຍ), ຫັບລາວ (ໝາກກ້ວຍ), ໜອງປົງ (ໝາກກ້ວຍ ແລະ ຜັກຕ່າງໆ) ລວມທັງ ເຂດຫັບລາວ. ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ສຶກສາຄວາມ ເປັນໄປໄດ້ທາງດ້ານຕະຫຼາດຈຳນ່າຍ ຫຼື ປຸງແຕ່ງ.
- ການລ້ຽງສັດ ໂດຍສະເພາະ ແບ້ ແລະ ງົວ ແບບເປັນກຸ່ມ ແລະ ກອງທຶນໝູນວຽນ ໂດຍມີການສັກຢາ ປ້ອງກັນ ໂລກລະບາດ ເປັນປະຈຳ. ຖ້າບ້ານໃດກຳນົດລ້ຽງສັດ ຄວນລ້ຽງສັດໃດໜຶ່ງ ສະເພາະ ໂດຍບໍ່ເອົາການປູກຝັງຢ່າງອື່ນຢູ່ໃກ້ບ້ານນັ້ນໆ. ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ອາດຈະມີການ ຂັດແຍ່ງກັນ ລະຫວ່າງ ຜູ້ລ້ຽງສັດ ແລະ ຜູ້ປູກຝັງ. ການກຳນົດເຂດລ້ຽງສັດ, ການຈັດສັນແບບແບ່ງຕອນ ແລະ ປູກຫຍ້າເສີມ ໃນເຂດ ທີ່ເໝາະສົມ ອາດມີຄວາມຈຳເປັນ. ແຕ່ຫຍ້າຕ້ອງເປັນຫຍ້າ ທີ່ບໍ່ບຸກລຸກ ຫຼື ແຜ່ຂະຫຍາຍໄວ ຕາມທຳມະຊາດ ເຊິ່ງມັນອາດສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ໃນເຂດ ດັ່ງກ່າວ. ເຂດທີ່ມີ ຄວາມ ເໝາະສົມ ແມ່ນ ເຂດໜອງມ້າ, ໜອງປົງ, ຫຼັງຄັງ ແລະ ປາກພະນັງ.
- ການລ້ຽງສັດປີກ ແລະ ລ້ຽງປາທຳມະຊາດ ໃນບ້ານທີ່ມີທ່າແຮງກໍ່ເປັນທາງເລືອກອັນໜຶ່ງ.
- ສົ່ງເສີມການຝຶກ ໃນການການປູກເຫັດ ແລະ ຜັກ ເປັນອາຊີບ ເພື່ອສົ່ງຂາຍໃຫ້ເຂດຍ່ອຍ ຫຼັງຄັງ ຫຼື ເມືອງບົວລະພາ ເພາະເຂດເຫຼົ່ານີ້ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຊັ້ນຜັກມາແຕ່ທ່າແຂກ. ເຂດທີ່ມີຄວາມ ເໝາະສົມ ແມ່ນ ເຂດດູ ແລະ ຫຼັງຄັງ.
- ເພີ່ມຜະລິດຕະພາບ ເຂົ້ານາປີ ດ້ວຍການໃສ່ຜຸ່ນຄອກ ແລະ ປູກເຂົ້າກ້າກີບດຽວ.

• **ການພັດທະນາເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແບບຍືນຍົງ**

ນີ້ອາດແມ່ນການຈັດສັນ, ປູກເສີມ ຢູ່ເຂດກັນຊົນ ຫຼື ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຢູ່ນອກເຂດປ່າສະຫງວນ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ໃນເຂດປ່າສະຫງວນຫຼາຍເກີນໄປ.

- ການຈັດສັນ ແລະ ນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ກັບທີ່ ເຊິ່ງອາດຊ່ວຍພັດທະນາ ວິທີການເກັບກູ້ໃຫ້ເປັນລະບົບ.
- ການເພີ່ມມູນຄ່າເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ຫຸ້ມຫໍ່ ແລະ ຫັດຖະກຳຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ແກະສະຫຼັກຫີນ ຫຼື ໄມ້ ເພື່ອ ເປັນເຄື່ອງຕ້ອນຂອງຝາກຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວ).
- ການປູກເສີມເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ກັບທີ່ ຫຼືສວນປູກຄອບຄົວ) ຊະນິດທີ່ ຕະຫຼາດມີຄວາມຕ້ອງ ການສູງ.
- ການຂະຫຍາຍແນວພັນ ແລະ ປູກດອກເຜີ້ງ ເພື່ອຂາຍ.

• ການພັດທະນາໃນດ້ານອື່ນໆ

ສ່ວນການພັດທະນາດ້ານອື່ນໆທີ່ບໍ່ເຊື່ອມຍິງ ແຕ່ມີຄວາມສອດຄ່ອງໃນດ້ານການອະນຸລັກ ໃນໄລຍະຍາວ ເຊັ່ນ: ດ້ານສາທາ ແລະ ສຶກສາ ໂດຍສະເພາະ ໝູ່ບ້ານຢູ່ເຂດທັບລາວ ແລະ ໜອງມ້າ ທີ່ເຫັນວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ຂາດດ້ານນີ້ ໂດຍສິ້ນເຊີງ. ການວາງແຜນລູກທ່າໆ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີປະຊາກອນ ເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼາຍ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແມ່ນການຍັບຍັ້ງການເຕີບໂຕຂອງປະຊາກອນ, ດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ກໍ່ມີ ຄວາມສຳຄັນ ເພາະການເຈັບປ່ວຍ ເຮັດໃຫ້ເສຍແຮງງານ ແລະ ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ປະສິດທິພາບຂອງການ ພັດທະນາ. ການຈັດຫານນ້ຳສະອາດ, ຖືງຢາປະຈຳບ້ານ, ມີຕຳແຍ, ແພດບ້ານ ລວມທັງການໂພສະນາ ການ, ສິ່ງເສີມການ ບໍລິໂພສດ້ານ ເພື່ອຫຼຸດ ຜ່ອນການນຳໃຊ້ສັດປ່າສັດອາຫານ. ການພັດທະນາ ກາສອນ (ປັບປຸງຄວາມສາມາດຂອງຄູສອນ ແລະ ປັບປຸງການຕຳລາທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍສອດແຊກຄວາມຮູ້ ພື້ນຖານດ້ານການອະນຸລັກເຂົ້ານຳ ໃນລະບົບການຮຽນການສອນ ຂັ້ນໂຮງຮຽນ ປະຖົມ ຂອງບ້ານ ປ່າສະຫງວນ ຫຼືເຂດໃກ້ຄຽງ. ສິ່ງເສີມການສຶກສາ ເພື່ອໃຫ້ເດັກນ້ອຍ ໄດ້ມີໂອກາດ ເຂົ້າຮຽນ ເພື່ອເຂົາ ເຈົ້າອາດມີໂອກາດໄປຮຽນຕໍ່ໃນຂັ້ນຕ່າງໆໄດ້ ເຊິ່ງອາດສົ່ງຜົນກະທົບທີ່ດີຕໍ່ການອະນຸລັກ ເພາະມັນ ຕ້ອງການ ຄົນມີຄວາມຮູ້ ຂອງທ້ອງຖິ່ນເຂົ້າມາເຮັດວຽກໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ.

• ຫຼັກການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ຫ້ອງການພາກສະໜາມປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫົນໜາມໜໍ່ ເປັນຜູ້ປະສານງານໃຫ້ພາກສ່ວນ ຫຼື ຫ້ອງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຂັ້ນເມືອງ ຫຼື ແຂວງ ເພື່ອເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານການພັດທະນາໝູ່ບ້ານ ໃນເຂດ ປ່າສະຫງວນ ຫຼາຍກວ່າ ທີ່ຈະໃຫ້ພະນັກງານປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ເຮັດເອງ. ຊາວບ້ານເປັນ ເຈົ້າການນຳພາໃນການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຕົນເອງ. ພະນັກງານ ປ່າສະຫງວນ ຄວນເອົາໃຈ ໃສ່ປະຕິບັດ ສະເພາະວຽກອະນຸລັກ ໂດຍໜ່ວຍງານລາດຕະເວນກໍ່ບໍ່ຄວນເຮັດວຽກເພື່ອເປັນຜູ້ນຳທ່ຽວ.

ໂຄງການ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫົນໜາມໜໍ່ ຈະເປັນ ຜູ້ຕິດຕາມ ຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ທຶນບັດວຽກ ການພັດທະນາ ໃນກໍລະນີທີ່ ນຳໃຊ້ທຶນຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫົນໜາມໜໍ່, ໃຫ້ຄຳປຶກສາແກ່ພວກ ສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ກິດຈະກຳນັ້ນເກີດຜົນປະໂຫຍດ, ສົ່ງຜົນດີຕໍ່ປ່າສະຫງວນ, ສອດຄ່ອງ ກັບແນວທາງການປ້ອງກັນ, ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ດັດປັບຕໍ່ການປ່ຽນແປງ ຂອງພາລະໂລກຮ້ອນ, ຊ່ວຍ ຊາວບ້ານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໄດ້, ສ້າງການຮ່ວມມືຂອງບ້ານ ເພື່ອການອະນຸລັກດີຂຶ້ນ. ພ້ອມທັງ ຮັບປະກັນວ່າ ຊາວບ້ານ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ທີ່ສອດຄ່ອງ ກັບການ ອະນຸລັກ. ມີການປຶກສາຫາລື ແລະ ເຈລະຈາ ເພື່ອຮ່ວມມືກັນ ເພື່ອປະຕິບັດແຜນຈັດສັນໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການພັດທະນາ ຕ້ອງໄປຕາມແຜນຍຸດ ທະສາດ ຂອງເມືອງ.

ຕາຕະລາງ 25. ສັງລວມທ່າແຮງການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ເຂດແຕ່ລະເຂດ

ເຂດ	ຕົ້ນຕໍ	ສຳຮອງ	ໝາຍເຫດ
ເຂດ ດູ	ຕຳແຜນ, ປູກຝັງ (ໝາກນາວ, ຜັກ)	ທ່ອງທ່ຽວ, ຫັດຖະກຳອື່ນໆ, ປູກເຂົ້າ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ	ເມື່ອມີນັກທ່ອງທ່ຽວ ເຂົ້າມາໃຊ້ບໍລິການ
ຫຼັງຄັງ	ລ້ຽງສັດ, ປູກຝັງ (ຜັກ)	ທ່ອງທ່ຽວ	

ຄະຍຸ	ປູກຝັງ (ຜັກ), ປູກເຂົ້າ	ຕຳແຜນ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ	
ໜອງປົງ	ທ່ອງທ່ຽວ, ຫັດຖະກຳ, ກ້ວຍ	ຖົ່ວ, ລ້ຽງສັດ, ຜັກຕ່າງໆ	ເມື່ອມີນັກທ່ອງທ່ຽວ ເຂົ້າມາໃຊ້ບໍລິການ
ຫັບລາວ	ກ້ວຍ, ສາລີ, ຖົ່ວ		ບໍ່ມີຂໍ້ມູນພຽງພໍ
ໜອງມ້າ	ປູກສາລີ, ກ້ວຍ, ຖົ່ວ, ລ້ຽງສັດ		

NAFRI, 2009: ປັບປຸງຈາກບົດລາຍງານການສຳຫຼວດ ການກຳນົດແບ່ງເຂດການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງບົວລະພາ ແຂວງຄຳມ່ວນ ຮອດ ປີ 2020.

4.9.3 ຍຸດທະສາດການລະດົມໂຄງການສົມທົບບຸກຄົນປ່າສະຫງວນ

ບາງທີມີຫຼາຍ ໂຄງການທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ເຮົາຕ້ອງໄດ້ມີການສຶກສາວັດຖຸປະສົງຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຊອກຫາວິທີທາງທີ່ເຊື່ອມຢືງກັນໄດ້ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຊ່ວຍ ໄດ້ ໃນການຊ່ວຍແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ. ພະຍາຍາມໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈວຽກງານປ່າສະຫງວນ ໃຫ້ຫຼາຍ ໂດຍການສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປ່າສະຫງວນຄືແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ແຫຼ່ງລາຍຮັບຂອງຊາວບ້ານ. ແຕ່ຢ່າເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍການກ່າວຄຳຕຳນິຕິຊົມກິດຈະກຳຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງວ່າມັນຜິດ ໂດຍທີ່ເຮົາຍັງບໍ່ທັນເຂົ້າໃຈທາດແທ້ຂອງມັນ ອາດເຮັດໃຫ້ເຮົາບໍ່ສາມາດລົມເຂົ້າໃຈກັນໄດ້. ບາງເທື່ອເຂົາເຈົ້າກໍ່ອາດມີເຫດຜົນຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ ຕາມຫຼັກການພັດທະນາ.

ເມື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກັນໄດ້ແລ້ວ ຄວນເລີ່ມການບົກສາຫາລື ຫຼື ເຈລະຈາດ້ວຍເຫດແລະ ຜົນໃນທາງທີ່ສ້າງສັນ ແລະ ໃນສິ່ງໃດໜຶ່ງທີ່ເຫັນວ່າຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ຫຼື ຄວາມບໍ່ຍືນຍົງຂອງກິດຈະກຳຂອງເຂົາເຈົ້າ. ສະນັ້ນ, ການປະສານສົມທົບກັບບັນດາໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອ ຕ່າງໆ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈໄດ້ກ່ຽວກັບກິດຈະກຳທີ່ເປັນມິດ ແລະ ບໍ່ເປັນມິດຕໍ່ປ່າສະຫງວນ. ເພາະການພັດທະນາ ອາດນຳເອົາ ສັດຕ່າງຖິ່ນຈາກປະເທດອື່ນ ມາເພາະລ້ຽງ ຫຼື ພິດພັນມາປູກ. ໃນທີ່ສຸດມັນຈະແຜ່ລາມ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຊະນິດພັນທ້ອງຖິ່ນທີ່ເຄີຍມີ ຈະສູນພັນໄປ ເຊິ່ງອາດຈະເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງທາງລະບົບ ນິເວດໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ ໃນເມື່ອເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈ ວ່າການອະນຸລັກສາມາດຊ່ວຍຄັ້ງຈູນລາຍໄດ້ຂອງປະຊາຊົນກໍ່ຄືບັນຫາການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໄດ້ ການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງໂຄງການເຫຼົ່ານັ້ນ ກໍ່ຄວນໃຫ້ມີປະຊາຊົນມີພັນທະ ໃນການຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່. ພ້ອມນັ້ນ, ອາດໃຫ້ສິ່ງຈູງໃຈຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ໂຄງການອາຫານເພື່ອງານ ອາດໃຫ້ເປັນເຂົ້າແກ່ຊາວບ້ານ ເພື່ອລົງລາດຕະເວນໃນເຂດປ່າສະຫງວນ.

5. ຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນ

ແຜນການຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫີນໜາມໜໍ່ ແມ່ນໄດ້ອອກແບບເພື່ອໃຫ້ເພື່ອໃຫ້ປະຊາ

ຊົນ (ຊາວບ້ານ ແລະ ເຂດ) ເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການຈັດສັນປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກພາກລັດ ແລະ ເປັນຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ. ສະນັ້ນ, ຊາວບ້ານ ຈະເປັນເຈົ້າການໄດ້ດີຖ້າຫາກເຂົາເຈົ້າຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ. ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຊາວບ້ານຈະໄດ້ຮັບ ມີຄື:

- ✓ ໄດ້ຮັບເບ້ຍລ້ຽງໃນການລົງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານພາກສະໜາມ.
- ✓ ຊາວບ້ານຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ມີວຽກເຮັດງານທຳ
- ✓ ໄດ້ຮັບການປັນຜົນຈາກການເຂົ້າຮ່ວມປະຕິບັດມັດຕະການຕໍ່ຜູ້ກະທຳຜິດ.
- ✓ ອົງການຈັດຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຂດໄດ້ການຮັບຜົນ ຕາມແຜນການການເງິນຍືນຍົງ
- ✓ ປະຊາຊົນມີລາຍໄດ້ຈາກການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວຕ່າງໆ (ການບໍລິການ ແລະ ການຂາຍຜົນຜະລິດຕ່າງໆ).
- ✓ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ບາງກິດຈະກຳ ໂດຍຜ່ານໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງໆ ລວມທັງຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ແລະ ທັກຊະຕ່າງໆຂອງປະຊາຊົນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ.
- ✓ ທຳມະຊາດໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສະໜອງຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໄດ້ຕະຫຼອດໄປ.

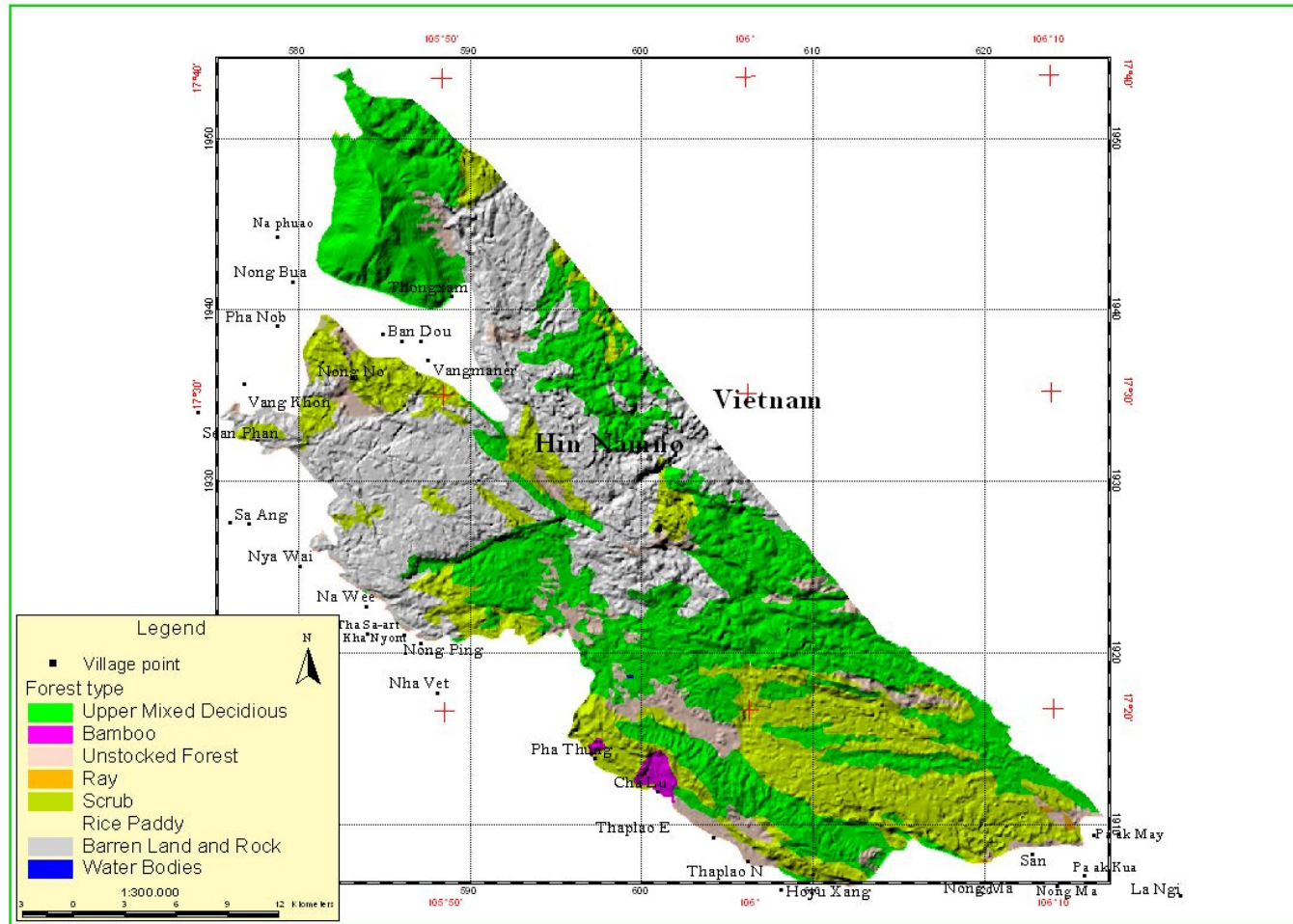
ຕາຕະລາງ 26. ການສັງລວມ ກອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຈັດສັນ

ເນື້ອໃນ	ຕົວຊີ້ວັດ	ເອກະສານການຢັ້ງຢືນ	ການສັນນິຖານ
ເປົ້າໝາຍ	ຂໍ້ມູນສັດປ່າເພີ່ມຂຶ້ນ, ລະດັບໄພຂົ່ມຂູ່ຫຼຸດລົງ, ຊາວບ້ານ ມີລາຍໄດ້ ແລະ ເປັນເຈົ້າການໃນຈັດສັນປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່	ບົດລາຍງານ ການກວດກາຕິດຕາມ, ບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນຄວາມທຸກຍາກຂອງບ້ານ	ຕົວເລກອາດຈະບໍ່ໃນການປ່ຽນແປງທີ່ໜ້າເພິ່ງພໍໃຈ ພາຍໃນ 3 ຫາ 5 ປີ ກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງສັດປ່າ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກຂອງບ້ານ
ໝາກຜົນ	ຊາວບ້ານ ແລະ ພະນັກງານ ມີຄວາມສາມາດໃນການ ຈັດສັນປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່ ດ້ວຍເຂົາເຈົ້າເອງ	ຊາວບ້ານເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ່າງໆ ຂອງການຈັດສັນປ່າສະຫງວນຫີນໜາມໜໍ່	ຄວາມຮູ້ທີ່ຈຳກັດຂອງ ຊາວບ້ານ ອາດມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ຜົນຮັບ	ຕົວເລກຈຳນວນກິດຈະກຳ ແລະ ຜົນຮັບ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດ ເພີ່ມຂຶ້ນ.	ບົດລາຍງານປະຈຳປີ	ການກະຈາຍຄວາມຮູ້ຂອງຊາວບ້ານໃຫ້ກັບຜູ້ອື່ນ ອາດຢູ່ໃນວົງຈຳກັດ
ຈຸດປະສົງ	ໄດ້ສຳເລັດໃນການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການຈັດສັນປ່າສະຫງວນຕາມກິດຈະກຳທີ່ວາງໄວ້	ບົດລາຍງານ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳ ຕາມທີ່ວາງໄວ້	ງົບປະມານມີຄວາມຈຳກັດ ແລະ ການຂາດບຸກຄະລະກອນ ອາດບໍ່ສາມາດ ສຳເລັດໄດ້ ຕາມແຜນການ

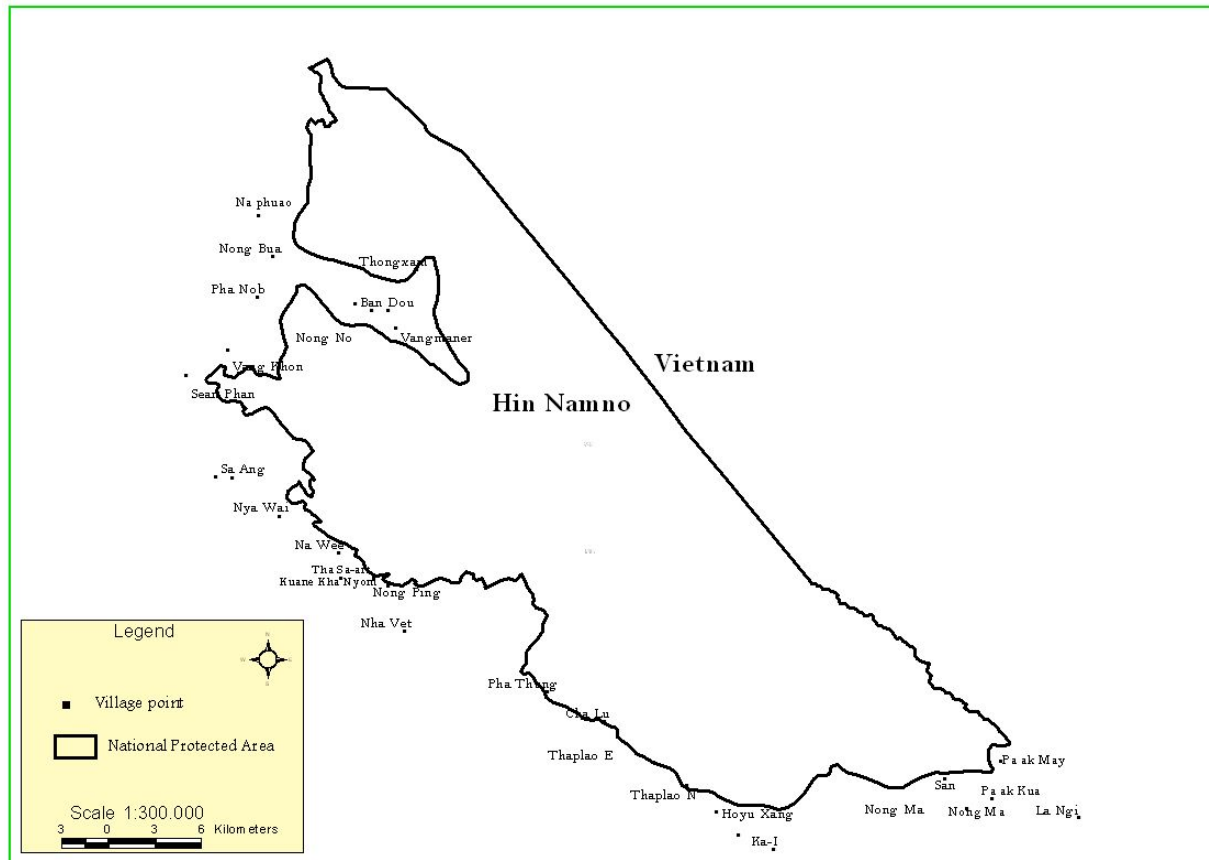
ເອກະສານອ້າງອີງ

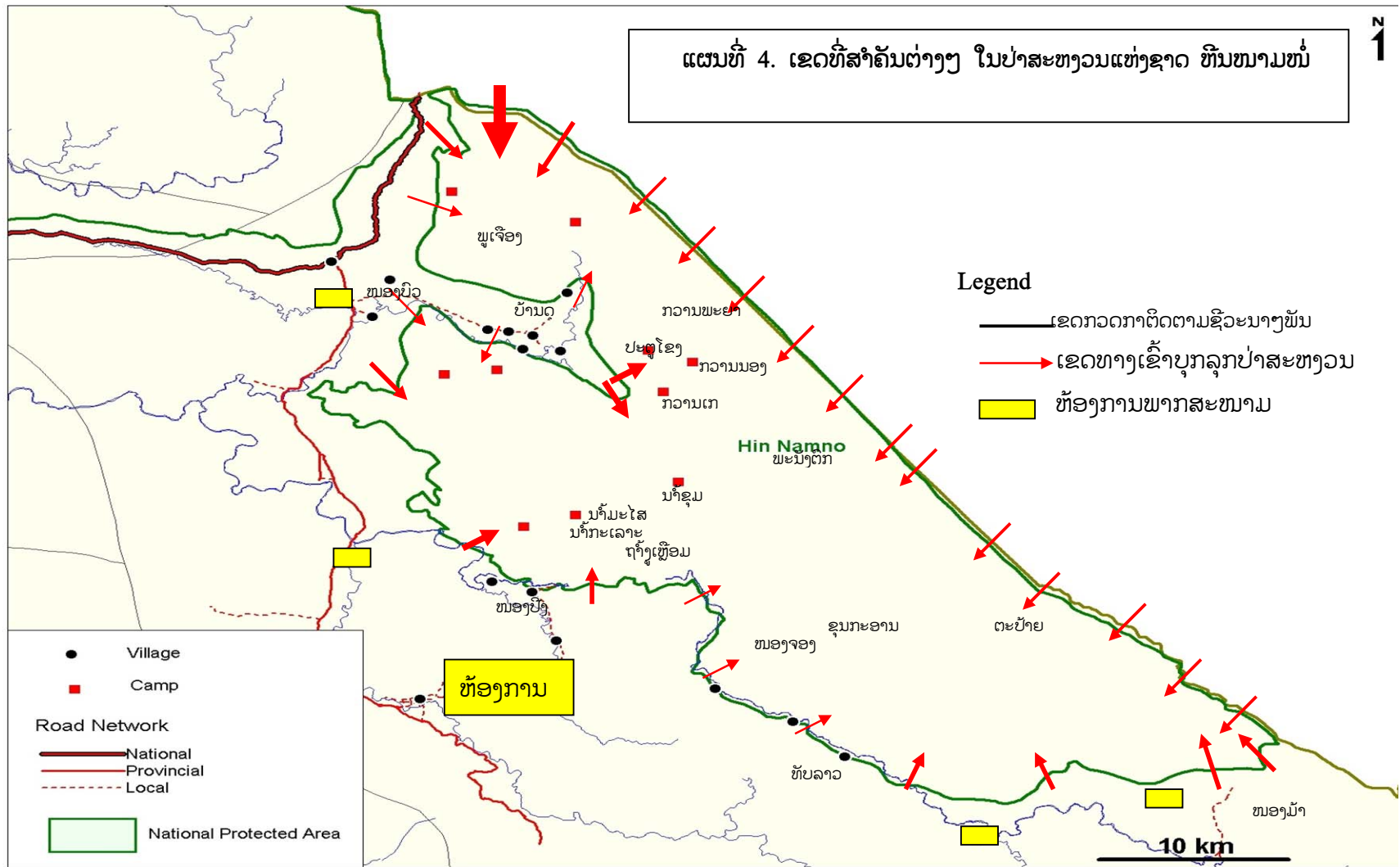
- IUCN, (1995). Protected Area Fact—Sheets. Annex 3 to the Mid 1995 Status Report on Protected Area System Planning and Management in Lao PDR. Lao Swedish Forestry Cooperation Programme.
- Kottelat, M. (1998). Fishes of the Nam Theun and Xebangfai basins, Laos with diagnoses with 22 new species. *Explor. Freshwaters*. Vol. 9, No.1 p1-128.
- Timmins, R. J. and Khounboline, K. (1996). A Preliminary wildlife and habitat survey of Hin Namno National Biodiversity Conservation Area, Khammouane Province, Lao PDR. The Wildlife Conservation Society, Vientiane.
- NAFRI (National Agriculture and Forest Research Institute), (2009): ບົດລາຍງານຜົນການສຳຫຼວດ ການນຳກຳນົດແບ່ງເຂດ ການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງບົວລະພາ ແຂວງຄຳມ່ວນ ຮອດ ປີ 2020.
- National Speleologist Society (NSS) News, 2009.
- Walston, J. and Vinton, M. (1999). A Wildlife and habitat surveys of Hin Namno National Biodiversity Conservation Area and adjacent areas, Khammouane Province, Lao PDR. WWF Lao Project Office, Vientiane.

ແຜນທີ່ 2. ແຜນທີ່ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່

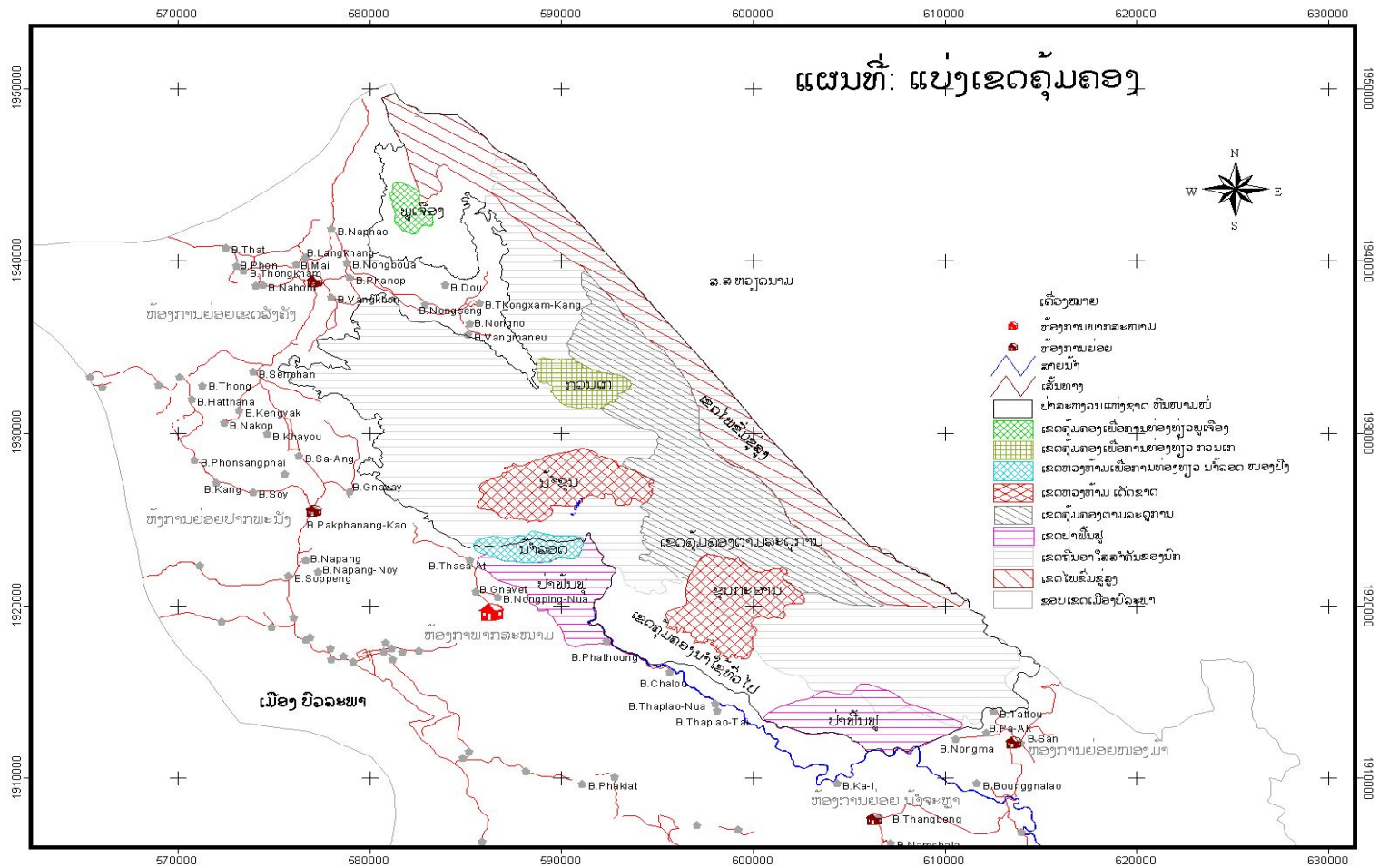

ແຜນທີ່ 3. ທີ່ຕັ້ງຂອງບ້ານ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່

ແຜນທີ່ 5. ການກຳນົດເຂດ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່

ຕາຕະລາງ 27. ບັນຊີສັດປ່າທີ່ສຳຄັນ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່

No	Species	Scientific names	Internat. Cons status	Current status	Remark
Birds					
1	Bar-back Partridge	<i>Arborophila brunneopectus</i>	ART		
2	Silver Pheasant	<i>Lophura nycthemera</i>	ART		
3	Siamese Fireback	<i>Lophra diardi</i>	IUCN-VU		
4	Grey Peacock Pheasant	<i>Polyplectron bicalcaratum</i>	ART		
5	Crested Argus	<i>Rheinardia ocellata</i>	IUCN-VU		
6	Green Peafowl (?)	<i>Pavo muticus</i>	IUCN-VU		
7	White Wing Duck (?)	<i>Cairana scutulata</i>	IUCN-EN		
8	Red-collared Woodpecker	<i>Picus rabieri</i>	IUCN-VU		
9	Great Hornbill	<i>Buceros bicornis</i>	ART		
10	Brown Hornbill	<i>Anorrhinus tickelli</i>	IUCN-NT		
11	Rufous-necked Hornbill	<i>Aceros nipalensis</i>	IUCN-VU		
12	Wreathed Hornbill	<i>Aceros leucocephalus</i>	ART		
13	Crested Kingfisher	<i>Megaceryle lugubris</i>	ART		
14	Coral-billed Ground Cuckoo	<i>Carpococcyx renauldi</i>	IUCN-NT		
15	Yellow-vented Green Pigeon	<i>Treron seimundi</i>	IUCN-NT		
16	River Lapwing	<i>Vanellus duvaucelli</i>			
17	Lesser Fish Eagle	<i>Ichthyophaga humillis</i>	IUCN-NT		
18	Rufous-winged Buzzard	<i>Butastur liventer</i>	IUCN-NT		
19	Pied Falconet	<i>Microhierax melanoleucos</i>	IUCN-NT		
20	Spot-billed Pelican (?)	<i>Pelecanus philippensis</i>	IUCN-VU		
21	Blue-rumped Pitta	<i>Pitta soror</i>	IUCN-NT		
22	Bar-bellied Pitta	<i>Pitta elliotii</i>	IUCN-NT		
23	White-winged Magpie	<i>Urocissa whiteheadi</i>	IUCN-NT		
24	Indochinese Green Magpie	<i>Cissa hypoleuca</i>	IUCN-NT		
25	Hill Myna	<i>Gracula religiosa</i>	ART		
26	Sooty Babbler	<i>Stachyris herberti</i>	IUCN-VU		
27	Rufous-throated Fulvetta	<i>Alcippe rufogularis</i>	IUCN-NT		
28	Mountain Fulvetta	<i>Alcippe peracensis</i>	ART		
Mammals					
29	Chinese Pangolin	<i>Manis pentadactyla</i>	IUCN-NT	Rare to find	
30	Sundan Pangolin	<i>Manis javancia</i>	RR	Rare to find	
31	Dhole	<i>Cuon alpinus</i>	IUCN-VU CITES II	Rare to find	
32	Assamese macaque	<i>Macaca assamensis</i>	IUCN-VU		
33	Rhesus macaque	<i>Macaca mulatta</i>	IUCN-NT		
34	Bear macaque	<i>Macaca arctoides</i>	IUCN-VU		
35	Pig-tailed macaque	<i>Macaca nemestrina</i>	IUCN-VU		
36	White-cheeked gibbon	<i>Hylobates leucogenys</i>	IUCN-DD CITES I	Become scarce	
37	Douc langur (red)	<i>Pygathrix nemaeus</i>	IUCN-EN	Hunt a lot	

		<i>nemaus</i>			
38	Francois' langur	<i>Semnopithecus francoisi</i>	IUCN-VU	Hunt a lot	
39	Asiatic Black Bear	<i>Ursus thibetanus</i>	IUCN-VU CITES II	Rare to find	
40	Oriental small-clawed Otter (?)	<i>Aonyx cinerea</i>	IUCN-NT CITES II		
41	Large Otter		IUCN-VU		
42	Owston's palm civet (?)	<i>Hemigalus owstoni</i>	IUCN-VU		
43	Leopard Cat (?)	<i>Prionailurus bengalensis</i>	RR CITES II		
44	Asiatic Golden Cat (?)	<i>Catopuma temminckii</i>	IUCN-NT CITES II		
45	Marbled Cat	<i>Pardofelis marmorata</i>	IUCN-DD CITES I		
46	Clouded Leopard	<i>Neofelis nebulosa</i>	IUCN-VU CITES I		
47	Tiger	<i>Pantheras tigris</i>	IUCN-EN CITES I		
48	Asian Elephant (?)	<i>Elephas maximus</i>	IUCN-EN CITES I		
49	Guar (?)	<i>Bos frontalis</i>	IUCN-VU CITES I		
50	Southern Serow	<i>Naemorhedus sumatraensis</i>	IUCN-VU CITES I	Hunt a lot	
51	Saolao (?)	<i>Pseudoryx gnhetinhensis</i>	IUCN-EN CITES I		
52	Black giant squirrel	<i>Ratufa bicolor</i>	IUCN-EN CITES II		
53	Inornate squirrel		RR		
54	Cambodian striped squirrel	<i>Callosciurus inornatus</i>	RR		
Reptiles					
55	Asiatic Softshell	<i>Amyda cutilaginea</i>	IUCN-VU		
56	Wattle-necked Softshell	<i>Palea steindacheri</i>	IUCN-NT		
57	Yellow-headed Temple Turtle	<i>Hieremys annandalei</i>	IUCN-VU		
58	Elongate Tortoise	<i>Indotestudo elongate</i>	CITES II IUCN VU		

(Timmins and Khounboline, 1996; Walston and Vinton, 1999; Duckworth et al.,

1999)

Remark: EN = Endangered (IUCN 1996)

VU = Vulnerable

NT = Near threatened

ART = At Risk in Thailand

DD = Data Deficient

RR = Regional Rare (?) = insufficient data to confirm the presence